

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

«ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή περιοχής παρέμβασης	5
1.1 Εισαγωγή.....	5
1.2 Έννοια και Στόχος του Καλαθιού της Περιφέρειας Θεσσαλίας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Περιφέρεια Θεσσαλίας – ανάλυση αγροτικού τομέα.....	21
1.3 Περιοχές Στόχου Σύγκλισης.....	21
1.4 Περιοχή Εφαρμογής.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Παραγωγικοί Τομείς της Περιφέρειας Θεσσαλίας.....	31
1.5 Τομέας Φυτικής Παραγωγής.....	34
3.1.1 Σκληρό σιτάρι.....	34
3.1.2 Βαμβάκι.....	34
3.1.3 Λοιπά σιτηρά.....	35
3.1.4 Αραβόσιτος.....	35
3.1.5 Ελιά.....	35
3.1.6 Δένδρα ξηρών καρπών (Ακρόδρυα).....	36
3.1.7 Κηπευτικά-Λαχανικά.....	37
3.1.8 Αμπελώνες.....	39
3.1.9 Μηλοειδή.....	40
3.1.10 Πυρηνόκαρπα.....	42
3.1.11 Βιομηχανικά φυτά.....	43
3.1.12 Οσπριοειδή.....	44
3.1.13 Αρωματικά φυτά.....	44
3.1.14 Ανθοκομικές καλλιέργειες.....	45
1.6 Τομέας Ζωικής Παραγωγής.....	48
3.2.1 Αιγοπροβατοτροφία.....	48
3.2.2 Βοοτροφία.....	50
3.2.3 Χοιροτροφία	51
3.2.4 Πτηνοτροφία.....	52
3.2.5 Μελισσοκομία.....	53
1.7 Τομέας Αλιείας.....	55
3.3.1 Θαλάσσια Αλιεία.....	55
3.3.2 Παράκτια – Μέση Αλιεία Περιφέρειας Θεσσαλίας.....	55
3.3.3 Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων – Σκάφη.....	57
3.3.4 Υδατοκαλλιέργεια.....	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων.....	60
1.8 Φυτική Παραγωγή.....	62
1.9 Ζωική Παραγωγή.....	71
1.10 Μεταποίηση & Εμπορία Αλιείας.....	77
4.3.1 Αλιευτικές Υποδομές.....	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ανάλυση SWOT.....	80
1.11 Ανάλυση SWOT φυτικής παραγωγής της περιφέρειας Θεσσαλίας.....	81
1.12 Ανάλυση SWOT ζωικής παραγωγής της περιφέρειας Θεσσαλίας.....	83
1.13 Ανάλυση SWOT αλιείας της περιφέρειας Θεσσαλίας.....	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Προϊόντα για το «Καλάθι».....	88
1.14 Προϊόντα Φυτικής Παραγωγής	94
1.15 Ζωική Παραγωγή και Γαλακτοκομικά Προϊόντα.....	108
1.16 Παραδοσιακά προϊόντα Θεσσαλίας.....	114
1.17 Συνιστώμενες νέες παραγωγικές καλλιέργειες στην περιφέρεια Θεσσαλίας	116
1.18 Εν δυνάμει υπό ένταξη προϊόντα.....	117
1.19 Εναλλακτικές καλλιέργειες.....	118
1.20 Δυναμικά Με Σχέδιο Διαχείρισης.....	119
1.21 Καινοτόμες Καλλιέργειες.....	120
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Έργα υποδομής για την στήριξη των καλλιεργειών.....	121
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Σχέδιο χρηματοδότησης.....	123
1.22 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη «ΕΠΠΕΡΑΑ».....	124
1.23 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 – ΠΑΑ.....	126
1.24 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013 (ΕΠΑΛ 2007-2013).....	130
1.25 «ΕΝΑΛΙΟ» Ταμείο.....	139
1.26 Ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας.....	140
1.27 Αναπτυξιακός Νομός.....	140
1.28 Ευρωπαϊκά Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα.....	142
1.29 Κοινή Αγροτική Πολιτική με ορίζοντα 2014-2020.....	143
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Δράσεις Υποστήριξης του Καλαθιού.....	146
1.30 Αγροδιατροφική σύμπραξη.....	146
1.31 Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων.....	149
1.32 Διαμόρφωση Καλλιεργητικού Σχεδίου Θεσσαλίας.....	151
ΠΗΓΕΣ	152

<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ.....</u>	<u>155</u>
<u>Α. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ.....</u>	<u>155</u>
<u>Β. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ.....</u>	<u>157</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή περιοχής παρέμβασης

1.1 Εισαγωγή

Στο διάστημα των τελευταίων ετών η ευρωπαϊκή αλλά και η ελληνική γεωργία, ως συνέπεια της γενικότερης οικονομικής κρίσης, υφίσταται τη μείωση της ζήτησης και τον περιορισμό των διαθέσιμων πόρων για τη στήριξη και την ανάπτυξή της. Παράλληλα, υφίσταται εντονότερα τις συνέπειες από την αστάθεια των αγορών, αλλά και τις επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές, που επιτείνουν τη συχνότητα και τη σφοδρότητα ακραίων καιρικών συνθηκών, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της απόδοσης των καλλιεργειών, την απώλεια παραγωγής και την πτώση του αγροτικού εισοδήματος. Βρίσκεται συγχρόνως αντιμέτωπη με κρίσιμα ζητήματα που συνδέονται με την ασφάλεια των τροφίμων και με την επάρκειά τους, μια και θεωρείται δεδομένη η αύξηση της ζήτησής τους στο άμεσο μέλλον.

Από την άλλη πλευρά, οι ευρωπαϊκοί φορείς των αγροτών επισημαίνουν με έμφαση την ανάγκη ενίσχυσης της θέσης των αγροτών και των επιχειρήσεων τους στην εφοδιαστική αλυσίδα, μια και έχει καταστεί πλέον ευρύτερα αποδεκτό ότι το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος της προστιθέμενης αξίας των τροφίμων καρπούνται τα δίκτυα διανομής και οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής πώλησης που έχουν αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

Στην Ελλάδα, πριν την έναρξη της ύφεσης, ο αγροτικός τομέας κατέγραφε μεγάλη κάμψη, με σημαντική μείωση στο αγροτικό εισόδημα, ιδιαίτερα έντονη κατά το 2008 (κατά 11% περίπου), απώλεια στην αξία της φυτικής, κυρίως, παραγωγής και πτώση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε βασικές τιμές.

Παρά τις δυσμενείς αυτές εξελίξεις, η θέση του αγροτικού τομέα στην ελληνική οικονομία εξακολουθεί να παραμένει σημαντική, κρινόμενη από τη σημαντική συμβολή του στην απασχόληση, η οποία μάλιστα παρουσίασε άνοδο κατά τη διάρκεια της τριετίας 2008-2010, όσο και από τη συμμετοχή του στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, που αποκτά βαρύνουσα σημασία σε ορισμένες περιφέρειες της χώρας. Όπως εξάλλου έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες αναφορές, ο αγροτικός τομέας αποτελεί βασικό τροφοδότη σειράς προϊόντων και υπηρεσιών, ιδιαίτερης σημασίας για τη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, η οποία αποτελεί σταθερά τον κινητήριο μοχλό της μεταποίησης,

αλλά και από τη συνεισφορά των αγροτικών προϊόντων στο εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, που παρουσιάζει σταθερότητα και δυναμισμό ακόμα και στην περίοδο της ύφεσης στην οικονομία.

Η χρησιμοποιούμενη γεωργική γη εκτιμάται το 2009 σε 38,2 εκατ. στρέμματα περίπου, περιλαμβάνοντας 860.000 αγροτικές εκμεταλλεύσεις, με μικρό μέσο μέγεθος (47 στρ.) που υπολείπεται αισθητά του μέσου όρου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 (126 στρ.). Στο σύνολό του ο πρωτογενής τομέας απασχολεί κατά το έτος αυτό 537.000 άτομα, μέγεθος που αντιπροσωπεύει το 1 1,9% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας. Το επίπεδο αυτό είναι σημαντικά υψηλότερο του μέσου όρου στην ΕΕ-27 που ανέρχεται σε 5,1%.

Η αξία της παραγωγής του γεωργικού κλάδου, σε τρέχουσες τιμές, εκτιμάται το 2009 σε 10,1 δις ευρώ περίπου, ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του, σε βασικές τιμές, βρίσκεται στο χαμηλό επίπεδο των 5,6 δις ευρώ, μέγεθος που αναλογεί στο 5,4% στο σύνολο της οικονομίας. Ωστόσο το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά υψηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ-27 (2,5%), αποτελώντας το δεύτερο στη σειρά ποσοστό συμμετοχής μεταξύ όλων των χωρών μελών, αμέσως μετά τη Δανία (5,5%).

Η αξία των εισαγόμενων αγροτικών προϊόντων, περιλαμβανομένων των τροφίμων και των ποτών, βρίσκεται σε υψηλό σημείο, καλύπτοντας το 13,6% της συνολικής αξίας των εισαγωγών, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται αρνητικό ισοζύγιο στο εμπόριο αγροτικών προϊόντων της χώρας, με έλλειμμα το οποίο κατά το 2009 υπερβαίνει το επίπεδο των 2,2 δις ευρώ. Οφείλεται ωστόσο να διευκρινιστεί, για συγκριτικούς λόγους, ότι αρνητικό παραμένει, σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής, το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων κατά το έτος αυτό σε 15 χώρες μέλη, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο (-21,6 δις €), η Γερμανία (-10 δις €), η Ιταλία (-4,9 δις €), η Σουηδία (-4 δις €), η Πορτογαλία (-2,7 δις €) κ.α. Από την άλλη πλευρά, το μερίδιο των εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων, περιλαμβανομένων των τροφίμων και των ποτών, στη συνολική αξία των εξαγωγών της χώρας παραμένει σημαντικό, αντιπροσωπεύοντας ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό (25%), που αποτελεί την υψηλότερη αναλογία μεταξύ όλων των χωρών μελών της ΕΕ-27.

Πίνακας 1. Βασικά μεγέθη αγροτικού τομέα κατά το 2009

Μεγέθη	ΕΕ-27	Ελλάδα
Χρησιμοποιούμενη γεωργική γη (σε 1000 εκτάρια)	178443	3819
Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων (σε 1000, το 2007)	13700	860
Έκταση ανά εκμετάλλευση (σε εκτάρια, το 2007)	12,6	4,7
Αριθμός απασχολούμενων πρωτογενούς τομέα (σε 1000)	11120	537
Ποσοστό απασχόλησης πρωτογενούς τομέα στο σύνολο (%)	5,1	11,9
Αξία προϊόντος γεωργικού τομέα, σε τρέχουσες τιμές (δισ €)	334,274	10,106
Ακαθάριστη Προτιθέμενη Αξία, σε βασικές τιμές (δισ €)	129,312	5,653
Ποσοστό γεωργίας στο ΑΕΠ (%)	1,1	2,4
Ποσοστό ΑΠΑ πρωτογενούς τομέα στο σύνολο της οικονομίας (%)	2,5	5,4
Μερίδιο εισαγωγών αγροτικών προϊόντων στο σύνολο (%)	7,7	13,6
Μερίδιο εξαγωγών αγροτικών προϊόντων στο σύνολο (%)	6,8	25,0
Εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων (σε δισ €)	- 1,251	- 2,291
Ποσοστό δαπάνης νοικοκυριών σε αγροτικά προϊόντα (% το 2008)	16,4	20,2

Πηγή: European Commission, Agriculture in the EU, Statistical and Economic Information, Report 2010, March 2011.

Εξελίξεις στην αγροτική οικονομία

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων κατά την τελευταία πενταετία σε εκατομμύρια τόνους, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή της παραγωγής ανά έτος.

Πίνακας 2. Παραγωγή αγροτικών προϊόντων κατά την τελευταία πενταετία σε εκατομμύρια τόνους με ποσοστιαία

Προϊόν	2006	2007	2008	2009	2010*	2011**
Σιτάρι σκληρό	1.424	928	1.147	1.383	1.278	1.071
Σιτάρι μαλακό	362	475	509	480	351	334
Αραβόσιτος	2.366	1.771	2.333	1.607	1.542	1.870
Ρύζι	174	180	188	208	240	240
Καπνός	22	21,5	20,3	20,6	21	20
Βαμβάκι	900	860	650	600	500	620
Τομάτες βιομηχ.	720	640	670	810	620	600
Ζαχαρότευτλα	1.798	828	900	770	761	350
Ελαιόλαδο	422	335	210	235	225	210
Σταφίδα	56	45	46	45	43	43
Κρασί	402	390	387	336	310	250
Λεμόνια	85	46,5	47	30	33	45
Πορτοκάλια	911	880	930	727	700	620
Μήλα	262	262	240	230	250	230
Ροδάκινα	698	760	693	654	610	580
Κρέας αιγοπρβ	111	113	108	109	102	100
Κρέας βόειο	62	57	56	59	61	59
Γάλα αγελαδινό	750	717	706	684	672	665
Γάλα αιγοπρβ.	690	687	645	684	703	720
Μέλι	16	8	12	16	13	12
Σύνολο	12.231	10.004	10.497	9.688	9.035	8.639
Μεταβολή (%)		-18,21%	4,90%	-7,70%	-6,70%	-4,38%

Πηγή: Έρευνα ΠΑΣΕΓΕΣ, * Προσωρινά στοιχεία, ** Προβλέψεις.

Τα **σιτηρά** αποτελούν τη σημαντικότερη καλλιέργεια της χώρας, καλύπτοντας κατά το 2009 το 30% περίπου της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης. Όπως φαίνεται και στα στοιχεία του πίνακα 2, η παραγωγή σκληρού σίτου ανήλθε στο επίπεδο του 1,38 εκατ. τόνων, ενώ αυξητική τάση με μικρές αποκλίσεις καταγράφεται στη διάρκεια της τετραετίας 2006-2009 στην παραγωγή μαλακού σίτου. Με σημαντικές διακυμάνσεις εξελίχθηκε η παραγωγή αραβόσιτου, ενώ στο ρύζι η παραγωγή κινήθηκε ανοδικά, πλησιάζοντας το 2009 το επίπεδο των 208.000 τόνων, καταγράφοντας αυξητικό ρυθμό κατά το 2010 (240.000 τόνοι).

Κατά την εμπορική περίοδο 2010/2011 η παραγωγή σκληρού σίτου εκτιμάται ότι κυμάνθηκε στο ύψος του 1,28 εκατ. τόνων, αλλά η τάση προβλέπεται πτωτική κατά την τρέχουσα περίοδο (2011/2012) με την παραγωγή να πλησιάζει το επίπεδο του 1 εκατ. τόνων περίπου. Κάμψη επίσης αναμένεται στην παραγωγή μαλακού σίτου, που προβλέπεται να περιορισθεί κατά το 2011 στο ύψος των 334.000 τόνων περίπου. Στον αραβόσιτο, μετά την κάμψη (-4%) του 2010, η παραγωγή κατά την τρέχουσα περίοδο προβλέπεται να κινηθεί ανοδικά, πλησιάζοντας το επίπεδο του 1,9 εκατ. τόνων περίπου. Στο κριθάρι, αναμένεται για τρίτο συνεχόμενο έτος αισθητή πτώση της παραγωγής, η οποία προβλέπεται να ανέλθει στο ύψος των 237.000 τόνων, ενώ η παραγωγή βρώμης προβλέπεται να ανέλθει στο επίπεδο των 158.000 τόνων περίπου. Συνολικά, πάντως η παραγωγή σιτηρών από το επίπεδο των 3,673 εκατ. τόνων του 2010 προβλέπεται να σημειώσει κατά το 2011 οριακή άνοδο (3,722 εκατ. τόνοι).

Οι άλλες αροτραίες καλλιέργειες, που κυρίως περιλαμβάνουν το βαμβάκι, τον καπνό, τα ζαχαρότευτλα και τη βιομηχανική τομάτα, αποτελούν ένα σημαντικό μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας αν και παρουσιάζουν πτωτικές τάσεις κατά την τελευταία πενταετία. Η καλλιέργεια βάμβακος, εκτιμάται ότι περιορίστηκε κατά 18% και πλέον, από τα 3,4 εκατ. στρέμματα της περιόδου 2007/2008 στο επίπεδο των 2,8 εκατ. στρεμμάτων κατά την περίοδο 2008/2009, με συνέπεια τη σημαντική πτώση της παραγωγής σύσπορου προϊόντος. Η παραγωγή μειώθηκε εκ νέου το 2009, αλλά μεγαλύτερη ήταν η πτώση κατά το 2010 εξαιτίας των επιπτώσεων εκτεταμένης προσβολής από πράσινο σκουλήκι στο μεγαλύτερο μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων, αλλά και από τις ισχυρές βροχοπτώσεις με την έναρξη της περιόδου συγκομιδής. Κατά την τρέχουσα περίοδο αναμένεται αύξηση των καλλιεργούμενων με βαμβάκι εκτάσεων και η παραγωγή προβλέπεται να ανακάμψει, ωθούμενη από τη διατήρηση των εμπορικών τιμών σε υψηλά επίπεδα, με πιθανότητα να κυμανθεί στο επίπεδο των 620.000 τόνων, εφόσον βέβαια δεν προκύψουν δυσμενείς καιρικές συνθήκες, ή προσβολές επιδημικού χαρακτήρα. Η παραγωγή καπνού προβλέπεται να σημειώσει μικρή κάμψη κατά το 2011, αλλά ιδιαίτερα έντονη προβλέπεται η πτώση της παραγωγής ζαχαρότευτλων, η οποία, όπως αναμένεται, δεν θα υπερβεί το επίπεδο των 350.000 τόνων, έναντι παραγωγής 761.000 τόνων κατά το 2010. Η αρνητική αυτή εξέλιξη, παρά τη διατήρηση των τιμών της ζάχαρης στην παγκόσμια αγορά σε σταθερά υψηλά επίπεδα, από την αρχή της περιόδου 2010/2011 μέχρι και πρόσφατα, συνδέεται με τη σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής και κυρίως, με την αβεβαιότητα που επικρατεί μεταξύ των τευτοπαραγωγών σε σχέση με την εξέλιξη των διαδικασιών πώλησης του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών που διαθέτει η ΑΤΕ στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης και τη συνέχιση της λειτουργίας των εργοστασίων της. Μείωση κατά 14% παρουσίασαν οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν με βιομηχανική τομάτα το 2010 σε σχέση με το 2009,

ενώ περιορίστηκε και ο αριθμός των παραγωγών που ασχολήθηκαν με την καλλιέργεια του προϊόντος. Η παραγωγή μειώθηκε κατά 23% περίπου ανερχόμενη το 2010 σε 620.000 τόνους, ενώ νέα κάμψη αναμένεται και κατά το 2011, με την παραγωγή να προβλέπεται να κυμανθεί στο επίπεδο των 600.000 τόνων περίπου.

Η **ελαιοκαλλιέργεια** παραμένει μια από τις σημαντικότερες αγροτικές δραστηριότητες της χώρας, καλύπτοντας το 2009 έκταση της τάξεως των 8,4 εκατ. στρεμμάτων περίπου, που αντιστοιχεί στο 22% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης. Το μεγαλύτερο μέρος των καλλιεργούμενων ελαιώνων προορίζεται για την παραγωγή ελαιόλαδου. Από το 2007 και έπειτα, μετά και από τις επιπτώσεις των πυρκαγιών του έτους αυτού, η παραγωγή ελαιόλαδου σημειώνει πτωτική πορεία, επηρεαζόμενη κυρίως από τις χαμηλές τιμές διάθεσης του προϊόντος από το 2009 και έπειτα, που καλύπτουν οριακά το κόστος παραγωγής, με συνέπεια την αποθάρρυνση των παραγωγών. Την περίοδο 2007/2008 η παραγωγή ελαιόλαδου περιορίστηκε στους 210.000 τόνους περίπου, ανακάμπτοντας την επόμενη στο επίπεδο των 235.000 τόνων. Το 2010 η παραγωγή ελαιόλαδου κυμάνθηκε σε χαμηλότερο επίπεδο, ενώ αναμένεται και νέα κάμψη της παραγωγής κατά το 2011, με ποσότητα που δεν προβλέπεται να υπερβεί το επίπεδο των 210.000 τόνων. Χωρίς σημαντικές αποκλίσεις εξελίχθηκε η παραγωγή της βρώσιμης ελιάς, κυμαινόμενη το 2010 στο επίπεδο των 107.000 τόνων, ενώ δεν φαίνεται να υπάρξει μεταβολή κατά το 2011, με την παραγωγή να αναμένεται να κινηθεί στο επίπεδο των 110.000 τόνων περίπου.

Η **καλλιέργεια οινάμπελων** αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κλάδο της αγροτικής παραγωγής, καταλαμβάνοντας την περίοδο 2009/2010 έκταση της τάξεως των 690.000 στρεμμάτων περίπου, με οινοποιήσιμες ποικιλίες, εκ των οποίων, εκτός της Κρήτης και της Εύβοιας, περίπου 100.000 στρέμματα καλλιεργούνται στις νησιωτικές περιοχές της χώρας. Στο διάστημα της πενταετίας 2006-2010 η παραγωγή επιτραπέζιων οίνων σημειώνει πτωτική πορεία, ιδιαίτερα έντονη από το 2008 και έπειτα. Το 2009, σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Συνεταιριστικής Ένωσης Αμπελοοινικών Προϊόντων, η πτώση της παραγωγής επιτραπέζιων οίνων ήταν ιδιαίτερα έντονη (-13%), φθάνοντας τους 336.000 τόνους, ενώ και νέα κάμψη της παραγωγής (-7,9%) καταγράφεται κατά το 2010. Κρίση ωστόσο αναμένεται να αντιμετωπίσει ο κλάδος κατά το 2011, με κάμψη της παραγωγής εξαιτίας της εκτεταμένης προσβολής των αμπελώνων από περονόσπορο, με αποτέλεσμα να αναμένεται μεγάλη μείωσή της, κατά 20% περίπου.

Η έκταση και η παραγωγή **εσπεριδοειδών** σημειώνουν κάμψη στο διάστημα της πενταετίας 2006-2010. Τα πορτοκάλια καλύπτουν, κατά μέσο όρο, το 85% περίπου της συνολικής παραγωγής εσπεριδοειδών και η παραγωγή τους περιορίστηκε σημαντικά κατά το 2009 (-21%), για να ανέλθει το 2010 στους 700.000 τόνους περίπου. Την περίοδο 2011/2012 αναμένεται αισθητή κάμψη της

παραγωγής, η οποία δεν προβλέπεται να υπερβεί την ποσότητα των 620.000 τόνων. Η παραγωγή λεμονιών καταγράφει έντονα πτωτική πορεία εξαιτίας των εκτεταμένων καταστροφών από παγετό που προκλήθηκαν στην καλλιέργεια, κυρίως κατά το 2004, αλλά και το 2008, με αποτέλεσμα την απώλεια του 50% και πλέον της παραγωγής, που κινήθηκε με πτωτικούς ρυθμούς τόσο κατά το 2009, όσο και κατά και το 2010. Το 2011 αναμένεται ανάκαμψη της παραγωγής που προβλέπεται να κυμανθεί στο επίπεδο των 45.000 τόνων περίπου. Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι η καλλιέργεια λεμονιών, μετά τις σημαντικές καταστροφές που υπέστη δεν έχει υποστηριχθεί, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται τάσεις εγκατάλειψής της από τους παραγωγούς σε ορισμένες σημαντικές παραγωγικές περιοχές της χώρας, όπως η Αχαΐα.

Η καλλιέργεια οπωρώνων για την παραγωγή **νωπών φρούτων** συνεχίζει να αποτελεί σημαντική αγροτική δραστηριότητα, παρά την κάμψη που σημειώνεται κατά το διάστημα 2006-2010. Σύμφωνα με ορισμένες στατιστικές αναφορές η έκταση των οπωρώνων υπολογίζεται, κατά το 2006, στο ύψος των 770.000 στρεμμάτων περίπου, καλυπτόμενη κυρίως από ροδακινιές (56%), μηλιές (17%), κερασιές (12%), βερικοκιές (7,5%), αχλαδιές (5,7%) και άλλα είδη, με συνολική παραγωγή φρούτων που ανέρχονταν στο επίπεδο του 1,27 εκατ. τόνων περίπου. Σύμφωνα ωστόσο με ορισμένες εκτιμήσεις οι καλλιεργούμενες εκτάσεις των οπωρώνων έχουν περιοριστεί κατά 15% περίπου στο διάστημα 2006-2010, αλλά αισθητή ανάπτυξη της καλλιέργειας παρατηρείται σε ορισμένα είδη, όπως τα ρόδια και τα ακτινίδια.

Το μεγαλύτερο μέρος έκτασης των οπωρώνων αναφέρεται στα ροδάκινα, με τις δύο γνωστές κατηγορίες τους, τα συμπύρηννα (που προορίζονται για μεταποίηση, καλύπτοντας παραδοσιακά την μεγαλύτερη αναλογία), αλλά και τα επιτραπέζια. Η αναλογία ωστόσο της έκτασης και της παραγωγής των δύο αυτών κατηγοριών έχει μεταβληθεί αισθητά, ιδιαίτερα από το 2007 και έπειτα, εξαιτίας της στροφής των παραγωγών προς την καλλιέργεια επιτραπέζιων ροδάκινων, ωθούμενων από τη σημαντικά υψηλότερη τιμή διάθεσής τους στην αγορά έναντι των συμπύρηννων. Το 2010 πάντως η παραγωγή ροδάκινων εκτιμάται στο ύψος των 610.000 τόνων, καλυπτόμενη κυρίως από τα συμπύρηννα (400.000 τόνοι) και δευτερευόντως από τα επιτραπέζια (210.000 τόνοι). Κατά την τρέχουσα περίοδο προβλέπεται εκ νέου κάμψη της παραγωγής συμπύρηννων και αύξηση της παραγωγής επιτραπέζιων, με αποτέλεσμα η συνολική παραγωγή να αναμένεται να κυμανθεί στο επίπεδο των 580.000 τόνων περίπου. Σημειώνεται πάντως ότι κατά την τρέχουσα περίοδο συγκομιδής οι τιμές των επιτραπέζιων ροδάκινων κατέρρευσαν, κυρίως εξαιτίας της υπερπροσφοράς.

Η παραγωγή μήλων τα τελευταία έτη παραμένει σταθερή, κυμαινόμενη στο επίπεδο των 240.000 τόνων περίπου, ενώ σταθερή διατηρείται και η παραγωγή βερίκοκων με ποσότητες που

εκτιμώνται στους 77.000 τόνους περίπου. Η παραγωγή αχλαδιών μετά τη σημαντική κάμψη της κατά το 2009 εκτιμάται ότι ανήλθε το 2010 στο επίπεδο των 63.000 τόνων περίπου, αλλά το 2011 δεν προβλέπεται να υπερβεί τους 50.000 τόνους. Με θετικούς ρυθμούς όμως εξελίχθηκε η παραγωγή ακτινιδίων στο διάστημα της αναφερόμενης πενταετίας, πλησιάζοντας το 2010 το επίπεδο των 90.000 τόνων περίπου, ενώ άνοδος της παραγωγής προβλέπεται και κατά το 2011.

Σημαντική πτώση της ζήτησης και της παραγωγής αναμένεται κατά την τρέχουσα περίοδο στην καλλιέργεια καρπουζιών και πεπονιών, ενώ κρίση φαίνεται ότι θα αντιμετωπίσει η παραγωγή νωπής τομάτας, αλλά και ορισμένων άλλων κηπευτικών, τόσο στις υπαίθριες όσο και στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, από τον περιορισμό της ζήτησης που επηρεάστηκε αρνητικά εξαιτίας και των επιφυλάξεων που δημιούργησε στην κατανάλωση το ενδεχόμενο επιπτώσεων στην υγεία από το βακτήριο e-coli.

Η ζωική παραγωγή διατηρείται, σε γενικές γραμμές, σταθερή κατά το διάστημα των τελευταίων ετών παρά τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κτηνοτροφία, συνδεδεμένα κυρίως με την κατακόρυφη αύξηση του κόστους των εισροών και τη μείωση, ή τη στασιμότητα των τιμών διάθεσης των προϊόντων στην αγορά.

Ειδικότερα, στην **αιγοπροβατοτροφία**, η οποία αποτελεί παραδοσιακά δυναμικό κλάδο της κτηνοτροφίας, δεν διαπιστώνονται σημαντικές μεταβολές ως προς το ζωικό κεφάλαιο (12,8 εκατ. αιγοπρόβατα το 2010), παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των παραγωγών μειώνεται από το 2007 και έπειτα (από 103.146 παραγωγοί το 2007 σε 93.693 το 2010). Ως προς τα σημαντικότερα παραγόμενα προϊόντα, φαίνεται ότι η παραγωγή γάλακτος και φέτας κινείται με σταθερό ρυθμό, χωρίς σημαντικές αποκλίσεις, ενώ η παραγωγή κρέατος εμφανίζει μικρή τάση μείωσης. Το 2011 προβλέπεται ότι η παραγωγή αιγοπρόβειου κρέατος θα κυμανθεί στο ύψος των 100.000 τόνων περίπου, ενώ η παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος αναμένεται να αυξηθεί κάπως, σε σχέση με το 2010, πλησιάζοντας τους 720.000 τόνους περίπου.

Τα στοιχεία για τη **βοοτροφία** καταγράφουν αισθητή μείωση του αριθμού των βοοτρόφων, ενώ η παραγωγή κρέατος, παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις από έτος σε έτος, χωρίς ιδιαίτερα σημαντική μεταβολή του μεγέθους. Το 2010 η παραγωγή βόειου κρέατος εκτιμάται στους 61.000 τόνους περίπου, ενώ το 2011 αναμένεται να διαμορφωθεί στους 59.000 τόνους. Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος κατά την πενταετία 2006-2010 εμφανίζεται μειωμένη με μικρό, σταθερό, ρυθμό, εκτιμώμενη το 2010 στους 672.000 τόνους, ενώ το 2011 προβλέπεται ότι θα κυμανθεί στο επίπεδο των 665.000 τόνων περίπου.

Ο κλάδος της **πτηνοτροφίας** αποτελεί ένα από τους πλέον σύγχρονους τομείς δραστηριότητας της κτηνοτροφίας με αναπτυγμένη καθετοποίηση της παραγωγής. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων οι συστηματικές πτηνοτροφικές μονάδες ανέρχονται σε 1972 ενώ εκτιμάται ότι λειτουργούν περί τις 27 πτηνοτροφικές επιχειρήσεις κρεοπαραγωγής (πτηνοσφαγεία). Το κρέας κοτόπουλων καλύπτει με διαφορά το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής εγχώριας παραγωγής κρέατος πουλερικών, η οποία ωστόσο δεν παρουσίασε σημαντικές αποκλίσεις κατά την αναφερόμενη πενταετία, ανερχόμενη το 2010 σε 187.000 τόνους. Η παραγωγή αυγών κατά την πενταετία 2006-2010 κυμάνθηκε από 100.000 έως 116.000 τόνους περίπου, παρουσιάζοντας μείωση το 2010 της τάξεως του 11% σε σύγκριση με το 2006.

Η μελισσοκομία παραμένει σημαντικός κλάδος της πρωτογενούς παραγωγής παρέχοντας δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης σε ένα αριθμό μελισσοκόμων που διατηρείται σταθερός (19.000 περίπου), όπως φαίνεται στα στοιχεία του προηγούμενου πίνακα, ενώ δεν διαπιστώνονται σημαντικές μεταβολές και στον αριθμό των μελισσοσμηνών (1.500.000 περίπου). Στο μέλι, που αποτελεί το κυριότερο προϊόν της μελισσοκομίας, το 2007 και το 2008 καταγράφηκε πτώση της παραγωγής. Στην αρνητική αυτή εξέλιξη συνέβαλαν οι ακραίες καιρικές συνθήκες που επικράτησαν κατά την παραγωγική περίοδο (ξηρασία) με αποτέλεσμα τη μείωση της διάρκειας και της απόδοσης της ανθοφορίας. Το 2009 ήταν σε γενικές γραμμές παραγωγικότερο σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Σε αυτό βοήθησαν πρωτίστως οι καλές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν κατά την παραγωγική περίοδο (καλή κατανομή βροχοπτώσεων, χωρίς καύσωνες). Το 2010 η παραγωγή μειώθηκε εξαιτίας των άστατων καιρικών συνθηκών που επικράτησαν κατά την παραγωγική περίοδο επηρεάζοντας άμεσα τόσο τα μελίσσια όσο και την ανθοφορία-μελιτοφορία, ενώ σημαντικές απώλειες προκλήθηκαν στα μελίσσια από τους ψεκασμούς με εντομοκτόνα στην βαμβακοκαλλιέργεια για την καταπολέμηση του πράσινου σκουληκιού. Το 2011 η παραγωγή μελιού προβλέπεται ότι θα ανέλθει στους 12.000 τόνους.

Η **αλιευτική παραγωγή** στο διάστημα της τετραετίας 2006-2009, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, κινήθηκε στη συλλεκτική αλιεία με πτωτικό ρυθμό (-15,7%) ενώ στις υδατοκαλλιέργειες, μετά από τη στασιμότητα της τριετίας 2006-2008, η παραγωγή παρουσίασε το 2009 αισθητή άνοδο (7,9%).

Η πτώση της παραγωγής στη **συλλεκτική αλιεία**, που όπως είναι γνωστό περιλαμβάνει τα θαλάσσια αλιεύματα, αλλά και εκείνα των εσωτερικών υδάτων, συνδέεται, κυρίως, με τον περιορισμό των αλιευτικών σκαφών, ο αριθμός των οποίων κατά τη διάρκεια της πενταετίας 2005-2009 μειώθηκε, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, κατά 5,5% περίπου (από 18.269 αλιευτικά σκάφη το 2005 σε 17.270 το 2009).

Πίνακας 3. Εξέλιξη ορισμένων μεγεθών της αλιευτικής παραγωγής

Έτος	Συλλεκτική αλιεία		Υδατοκαλλιέργειες		Μεταβολή (%) Συλλεκτ. αλιείας		Μεταβολή (%) Υδατοκαλλιέργειών	
	Παραγωγή (χιλ. τον.)	Αλιείς (αριθ.)	Παραγωγή (χιλ. τον.)	Παραγωγοί (αριθ.)	Παραγωγής	Αλιέων	Παραγωγής	Παραγωγών
2005	92,1	30.502	106,2	5.860	- 0,1	-0,2	0,9	1,1
2006	98,1	30.032	113,1	6.653	6,5	-1,5	6,5	13,5
2007	95,0	30.965	113,2	6.092	-3,2	3,1	0,1	-8,4
2008	88,8	30.634	114,9	6.073	-6,5	-1,1	1,5	-0,3
2009	82,7	30.403	122,0	5.947	-6,9	-0,8	6,2	-2,1

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων της Eurostat και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του ΥΠ.Α.Α.Ν.

Στο διάστημα της πενταετίας 2005-2009 καταγράφεται μικρή πτώση στον αριθμό των απασχολούμενων στη συλλεκτική αλιεία (από 30.502 απασχολούμενοι το 2005 σε 30.403 το 2009), το μεγαλύτερο μέρος των οποίων δραστηριοποιείται στην **παράκτια αλιεία**, (85% το 2009) που συγκεντρώνει άλλωστε και το μεγαλύτερο ποσοστό των αλιευτικών σκαφών (96% το 2009).

Το 2010, η παραγωγή της συλλεκτικής αλιείας, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις του Ινστιτούτου Αλιευτικών Ερευνών (ΙΝΑΛΕ) παρουσίασε μικρή κάμψη, εκτιμώμενη σε 82.000 τόνους περίπου, κυρίως εξαιτίας της εμφάνισης φυτοπλαγκτόν σε περιοχές του Βορείου Αιγαίου, με συνέπεια τον περιορισμό των αλιευμάτων από τα παράκτια σκάφη και τα γρι-γρι, ενώ το 2011 προβλέπεται οριακή άνοδος, αποδιδόμενη κυρίως στην επέκταση της αλιευτικής δραστηριότητας ενός μικρού αριθμού σκαφών στα διεθνή ύδατα.

Η παραγωγή από τις **υδατοκαλλιέργειες**, (εντατικής και εκτατικής μορφής) αποτελούμενη κατά το μεγαλύτερο μέρος της από την τσιπούρα και το λαυράκι (τα δύο αυτά είδη καλύπτουν κατά το έτος 2009 το 73,5% περίπου της συνολικής παραγωγής) επηρεάστηκε αρνητικά κατά την περίοδο 2007-2008 από τη σημαντική πτώση των τιμών της τσιπούρας στη διεθνή και την εγχώρια αγορά. Ωστόσο, ο κλάδος των ιχθυοκαλλιέργειών παραμένει εξωστρεφής, με εξαγωγές που καλύπτουν το 70-80% της παραγωγής, γεγονός που επέτρεψε να διατηρήσει την ηγετική του θέση στη διεθνή αγορά. Το 2009, η παραγωγή από τις υδατοκαλλιέργειες, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Eurostat, ανήλθε στο σύνολό της στο επίπεδο των 121.971 τόνων, αλλά το 2010 εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο

επίπεδο των 115.000 τόνων, ως αποτέλεσμα της προσαρμογής και της αναδιοργάνωσης των μεγάλων επιχειρήσεων του κλάδου, αποβλέποντας στην καλύτερη ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης. Το 2011 η παραγωγή προβλέπεται να υποχωρήσει εκ νέου στο επίπεδο των 112.000 τόνων, επηρεαζόμενη κυρίως από τον περιορισμό της ρευστότητας και γενικότερα από τις συνέπειες της ύφεσης στην οικονομία.

Αξία αγροτικής παραγωγής

Σημαντική πτώση της αξίας της παραγωγής του γεωργικού τομέα καταγράφεται στο διάστημα της πενταετίας 2006-2010, ιδιαίτερα έντονη κατά το 2006 - με κάμψη μεγαλύτερη του 14%, αλλά και κατά τη διετία 2008-2009. Το 2010 ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένες προσωρινές εκτιμήσεις της Eurostat, προβλέπεται οριακή αύξηση, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4. Εξέλιξη της αξίας της γεωργικής παραγωγής (σε τρέχουσες, βασικές τιμές)

	Αξία φυτικής παραγωγής		Αξία ζωικής παραγωγής		Συνολική αξία παραγωγής	
	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)
2005	8.192,19	- 1,7	2.953,13	+ 4,4	11.145,32	- 0,15
2006	6.767,34	- 17,4	2.789,86	- 5,5	9.557,20	- 14,25
2007	7.293,09	+ 7,8	2.652,49	- 4,9	9.945,58	+ 4,07
2008	6.845,81	- 6,1	2.679,85	- 4,9	9.525,66	- 4,22
2009	6.542,29	- 4,4	2.698,44	+ 0,7	9.240,73	- 3,08
2010	6.706,31	+ 2,5	2.662,56	- 1,3	9.368,87	+ 1,39

Πηγή: Eurostat, 23.08.2011

Πίνακας 5. Εξέλιξη εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

	Εισαγωγές (εκατ. €)	Εξαγωγές (εκατ. €)	Έλλειμμα (εκατ. €)	Μεταβολή ελλείμματος (%)
2006	5.957	3.767	2.190	+ 9,67
2007	6.703	3.681	3.022	+ 37,99
2008	7.054	4.011	3.043	+ 0,69
2009	6.396	3.998	2.398	- 21,20
2010	6.299	4.406	1.893	- 21,05

Πηγή: ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, Κεφ. 4.2 Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, Τεύχος 15, Ιούνιος 2011.

Πίνακας 6. Εξέλιξη διάρθρωσης των κυριότερων εισαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

Κλάδοι-προϊόντα	2006		2007		2008		2009		2010	
	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%
Κρέας	1.215	20,4	1.116	16,5	1.211	17,2	1.204	18,8	1.160	18,4
Γαλακτοκομικά	661	11,1	780	11,6	808	11,5	733	11,5	770	12,2
Οπωροκηπευτικά	652	10,9	764	11,4	786	11,1	735	11,5	672	10,7
Δημητριακά	510	8,6	700	10,4	681	9,7	487	7,6	541	8,6
Αλιεύματα	386	6,5	435	6,5	428	6,1	401	6,3	384	6,1
Καφές	288	4,8	324	4,8	365	5,2	364	5,7	376	6,0
Ζωοτροφές	288	4,8	370	5,5	406	5,8	361	5,6	371	5,9
Ποτά	409	6,9	415	6,2	436	6,2	425	6,6	370	5,9
Είδη διατροφής	278	4,7	300	4,5	344	4,9	353	5,5	356	5,7
Καπνός	311	5,2	330	4,9	335	4,7	401	6,3	310	4,9
Έλαια	167	2,8	214	3,2	290	4,1	209	3,3	232	3,7
Σάκχαρα	143	2,4	219	3,3	225	3,2	177	2,8	220	3,5
Ξυλεία	288	4,8	346	5,2	262	3,7	169	2,6	148	2,3
Σύνολο	5.597		6.703		7.054		6.396		6.299	

Πηγή: ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, Κεφ. 4.2 Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, Τεύχος 15, Ιούνιος 2011.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της ΠΑΣΕΓΕΣ, που συνοψίζεται στα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 7), κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Ιουνίου 2011 η αξία των εισαγωγών των κυριότερων αγροτικών προϊόντων ανήλθε στο επίπεδο των 2.938 εκ. €, παρουσιάζοντας αύξηση 3% σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2010, προερχόμενη κυρίως από τη σημαντική αύξηση στην κατηγορία των δημητριακών (+38,4%), ενώ σημαντική κάμψη παρουσιάζεται στις κατηγορίες των σακχάρων, των ποτών και του καπνού.

Πίνακας 7. Πρόσφατη μεταβολή της διάρθρωσης εισαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

Κλάδοι-προϊόντα	α 6μηνο 2010		α 6μηνο 2011		Μεταβολή 2011/2010 (%)
	(εκ. €)	%	(εκ. €)	%	
Κρέας	554	19,4	547	18,6	-1,2
Γαλακτοκομικά	373	13,1	407	13,9	9
Οπωροκηπευτικά	344	12,1	379	12,9	10,1
Δημητριακά	234	8,2	324	11,0	38,4
Αλιεύματα	195	6,8	230	7,8	18,4
Καφές	168	5,9	197	6,7	17,5
Ζωοτροφές	182	6,4	186	6,3	2,2
Ποτά	199	7,0	154	5,2	-22,9
Είδη διατροφής	184	6,4	168	5,7	-8,7
Καπνός	146	5,1	115	3,9	-21,6
Έλαια	105	3,7	113	3,8	7,3
Σάκχαρα	89	3,1	57	1,9	-35,7
Ευλεία	79	2,8	61	2,1	-22,8
Σύνολο	2.853	100,0	2.938	100,0	3

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ με βάση το Διεθνές Σύστημα Κωδικοποίησης (SITC).

Σχετικά με την εξέλιξη διάρθρωσης εξαγωγών των σημαντικότερων αγροτικών προϊόντων και τροφίμων της Περιφέρειας Θεσσαλίας δίνονται οι παρακάτω πίνακες με στοιχεία από το 2006 έως το πρώτο εξάμηνο του 2011.

Πίνακας 8. Εξέλιξη διάρθρωσης των κυριότερων εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

	2006		2007		2008		2009		2010	
	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%	εκ. €	%
Οπωροκηπευτικά	1.194	31,7	1.306	35,5	1.346	33,6	1.264	31,6	1.485	33,7
Αλιεύματα	430	11,4	449	12,2	449	11,2	477	11,9	541	12,3
Βαμβάκι	328	8,7	179	4,9	236	5,9	305	7,6	391	8,9
Καπνός	373	9,9	354	9,6	416	10,4	421	10,5	374	8,5
Γαλακτοκομικά	211	5,6	259	7,0	275	6,9	278	7,0	301	6,8
Δημητριακά	230	6,1	249	6,8	315	7,9	339	8,5	292	6,6
Έλαια	486	12,9	351	9,5	333	8,3	283	7,1	287	6,5
Ποτά	136	3,6	148	4,0	163	4,1	169	4,2	166	3,8
Είδη διατροφής	88	2,3	108	2,9	124	3,1	128	3,2	161	3,7
Σάκχαρα	92	2,4	37	1,0	54	1,3	86	2,2	129	2,9
Κρέας	36	1,0	52	1,4	76	1,9	70	1,8	67	1,5
Σύνολο	3.767		3.681		4.011		3.998		4.406	

Πηγή: ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, Κεφ. 4.2 Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, Τεύχος 15, Ιούνιος 2011.

Πίνακας 9. Πρόσφατη μεταβολή διάρθρωσης κυριότερων εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων

Κλάδοι-προϊόντα	α 6μηνο 2010		α 6μηνο 2011		Μεταβολή 2011/2010 (%)
	(εκ. €)	%	(εκ. €)	%	
Οπωροκηπευτικά	740	39,5	744	37,7	0,5
Αλιεύματα	269	14,4	294	14,9	9,6
Καπνός	168	9,0	140	7,1	-16,7
Γαλακτοκομικά	152	8,1	164	8,3	7,8
Έλαια	144	7,7	166	8,4	15,3
Δημητριακά	128	6,8	149	7,5	17
Ποτά	79	4,2	89	4,5	12,5
Είδη διατροφής	73	3,9	91	4,6	24,4
Σάκχαρα	55	2,9	54	2,7	-2,1
Κρέας	29	1,5	41	2,1	40,8
Ζωοτροφές	19	1,0	18	0,9	-5,1
Καφές	15	0,8	19	1,0	25,6
Ξυλεία	3	0,2	5	0,3	95,5
Σύνολο	1.874	100,0	1.975	100,0	5,4

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ με βάση το Διεθνές Σύστημα Κωδικοποίησης (SITC).

1.2 Έννοια και Στόχος του Καλαθιού της Περιφέρειας Θεσσαλίας

"Καλάθι της Περιφέρειας" είναι το επιχειρησιακό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης κάθε Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, με αντικείμενο τη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την τυποποίηση, την πιστοποίηση, την εμπορία και τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας.

Το καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας αποτελείται από προϊόντα και από ενεργητικές πολιτικές που επιχειρούν να ανασυγκροτήσουν την αγροτική οικονομία και να οδηγήσουν σε βιώσιμη ανάπτυξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων στο εξωτερικό μέσω της Περιφέρειας.

Προτεραιότητά είναι η επένδυση στην ιδιαιτερότητα των προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων τους και της ποιότητας τους. Τα εν λόγω προϊόντα πρόκειται να αποτελέσουν μια πλατφόρμα τροφίμων με ευεργετική δράση στην υγεία, και θα δημιουργήσουν πόλο έλξης των ντόπιων καταναλωτών αλλά και των τουριστών

Το καλάθι αγροτικών προϊόντων θα περιλαμβάνει:

- α) Προϊόντα που έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό,
- β) προϊόντα που αναδεικνύουν την ταυτότητα της Περιφέρειας, και

γ) προϊόντα που καλύπτουν τις επισιτιστικές ανάγκες τόσο της Περιφέρειας όσο και της χώρας.

Με τη δημιουργία του «καλαθιού» είναι δυνατόν να βελτιωθεί το αγροτικό εισόδημα, να επιτευχθούν υψηλότερες τιμές στον παραγωγό και να βελτιωθεί η οργάνωση της αλυσίδας παραγωγής και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.

Οι προτάσεις για το καλάθι θα έχουν στόχο τη βελτίωση αγροτικού εισοδήματος, την αύξηση της παραγωγής σε όλα τα αγροτικά προϊόντα της Περιφέρειας, υψηλότερες τιμές στον παραγωγό – είσπραξη υψηλότερου ποσοστού από την τελική τιμή στην αγορά, βελτίωση και σταθεροποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων, προστασία του περιβάλλοντος – αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, τη στήριξη της τοπικής διάθεσης των προϊόντων με ενίσχυση των δομών που προωθούν τα τοπικά δίκτυα παραγωγών – καταναλωτών και διευκόλυνση των τοπικών προϊόντων να βρουν δρόμους για την αλυσίδα μεγάλων καταστημάτων. Επιπλέον, την προώθηση των προϊόντων στο εξωτερικό για όσα διαθέτουν εξαγωγική ταυτότητα με επαγγελματικές δομές (εκθέσεις κλπ) και διαφήμιση των προϊόντων, τη διατροφική ασφάλεια και αυτονομία στην κάλυψη των διατροφικών αναγκών με προϊόντα που παράγονται και καταναλώνονται τοπικά, περιορίζοντας το κόστος μεταφοράς αλλά και τους μεσάζοντες και εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο καλές τιμές για τον παραγωγό αλλά και για τον καταναλωτή.

Άλλοι επιμέρους στόχοι είναι η ανάπτυξη των βιολογικών προϊόντων και η προώθησή τους, η πιστοποίηση των προϊόντων με ειδικό σήμα, η βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η ανάδειξη της περιοχής μέσω της παραγωγής της, η διατήρηση και ενίσχυση τοπικών θέσεων εργασίας, ο επιτυχής συνδυασμός πρωτογενούς παραγωγής με τη μεταποίηση και πρόταξη στις ενέργειες στήριξης αυτής της ομάδας προϊόντων, αξιοποίηση των γεωγραφικών και κλιματικών πλεονεκτημάτων της Θεσσαλίας προς όφελος των παραγωγών

Ενδεικτικοί Στόχοι

- Βελτίωση αγροτικού εισοδήματος
- Αύξηση της παραγωγής σε όλα τα αγροτικά προϊόντα της Περιφέρειας
- Υψηλότερες τιμές στον παραγωγό – είσπραξη υψηλότερου ποσοστού από την τελική τιμή στην αγορά
- Διατήρηση και ενίσχυση τοπικών θέσεων εργασίας
- Συνδυασμός πρωτογενούς παραγωγής με τη μεταποίηση-πρόταξη στις ενέργειες στήριξης αυτής της ομάδας προϊόντων

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

- Ενίσχυση εξαγωγών και κάλυψη τοπικών διατροφικών αναγκών
- Βελτίωση και σταθεροποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων
- Προστασία του περιβάλλοντος-αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων
- Αξιοποίηση των γεωγραφικών και κλιματικών πλεονεκτημάτων της Θεσσαλίας προς όφελος των παραγωγών

Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο οι στόχοι όσο και οι υποστηρικτικές δράσεις που προτείνονται μέσα από το «Καλάθι των Θεσσαλικών Προϊόντων» είναι σε συνέπεια τόσο με τους γενικούς στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007 – 2013 (ΕΣΠΑ), το οποίο αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013, όσο και με τους ειδικούς στόχους 1,2 και 6 της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου, που αφορούν:

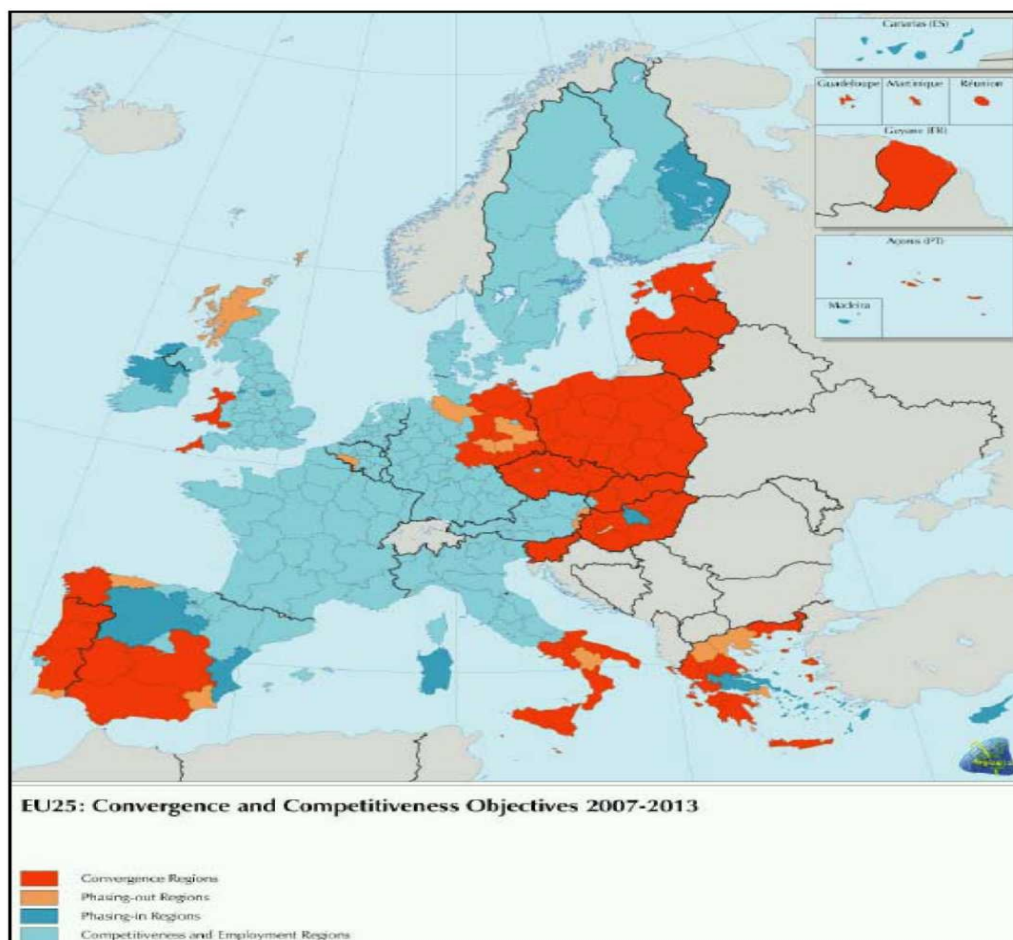
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Θεσσαλικών τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών και ειδικότερα ποιοτικών προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας (Ειδικός Στόχος 1)
- Την ενίσχυση της εξωστρέφειας της Θεσσαλικής οικονομίας (Ειδικός Στόχος 2)
- Την προστασία, βελτίωση και βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, σύνδεση μεταξύ περιβάλλοντος και οικονομίας στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης (Ειδικός Στόχος 6)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Περιφέρεια Θεσσαλίας – ανάλυση αγροτικού τομέα

1.3 Περιοχές Στόχου Σύγκλισης

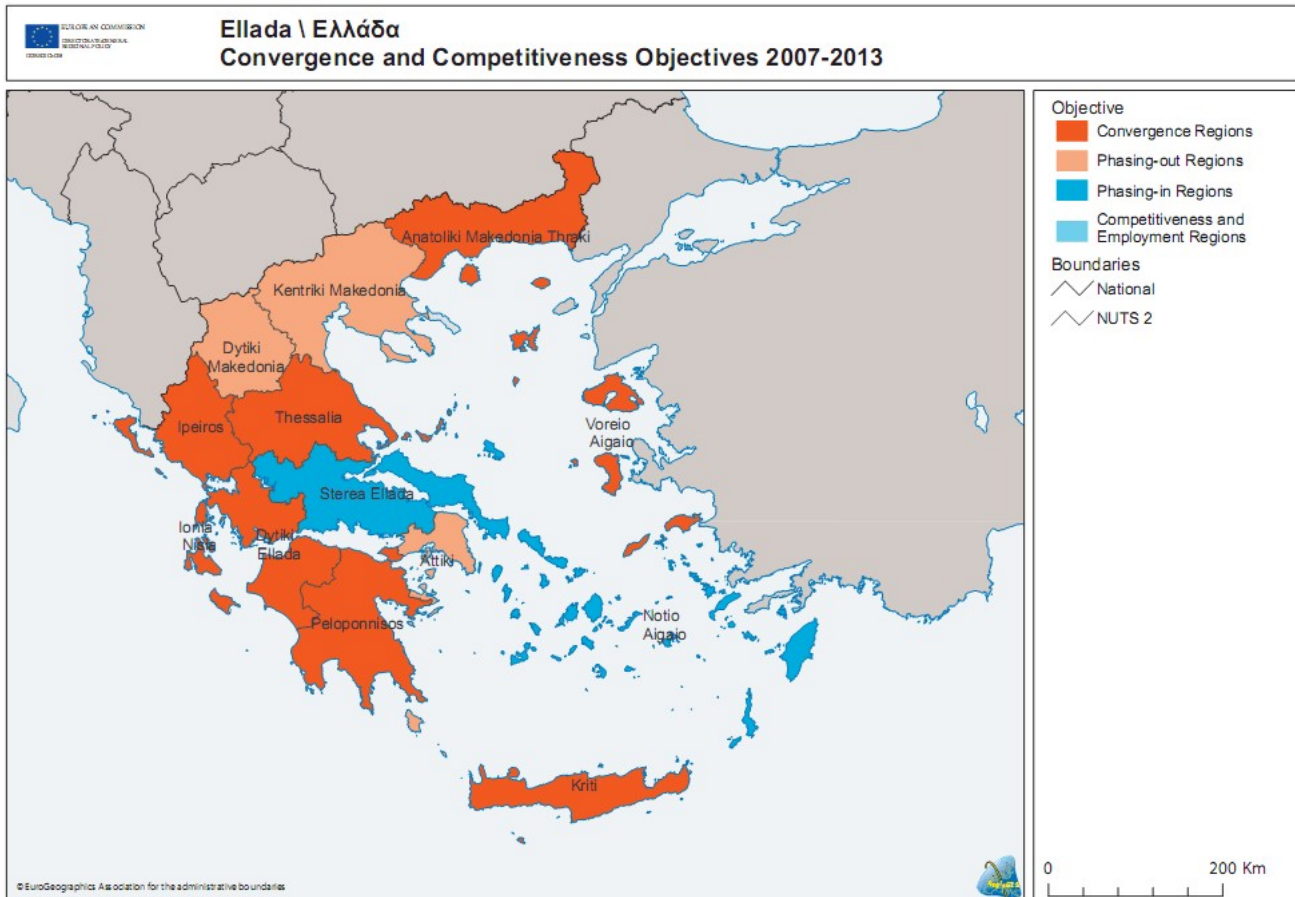
Περιοχές Στόχου σύγκλισης είναι οι Περιφέρειες της χώρας των οποίων η ανάπτυξη υστερεί. Είναι εκείνες των οποίων το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν είναι μικρότερο από το 75% του Κοινοτικού μέσου όρου. Ο Στόχος αποβλέπει στην επιτάχυνση της σύγκλισης μέσω της βελτίωσης των συνθηκών για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση με την αύξηση και τη βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων (και του πρωτογενή τομέα) σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, στην ανάπτυξη της καινοτομίας και της κοινωνίας της γνώσης, την προσαρμοστικότητα στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Τους παραπάνω στόχους επιδιώκει να επιτύχει και η Περιφέρεια Θεσσαλίας με το προτεινόμενο Επιχειρησιακό Σχέδιο “Καλάθι προϊόντων”.

Στον παρακάτω χάρτη, φαίνονται με κόκκινο, οι περιοχές σύγκλισης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 χωρών – κρατών.

Χάρτης 1. Περιοχές σύγκλισης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 χωρών – κρατών

Παράλληλα, όπως φαίνεται στον ελληνικό χάρτη, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, είναι εντός των περιοχών αμιγούς σύγκλισης μαζί με τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας, της Ηπείρου, της Δυτικής Ελλάδας, της Πελοποννήσου, του Βορείου Αιγαίου, της Κρήτης και των Ιονίων Νήσων.

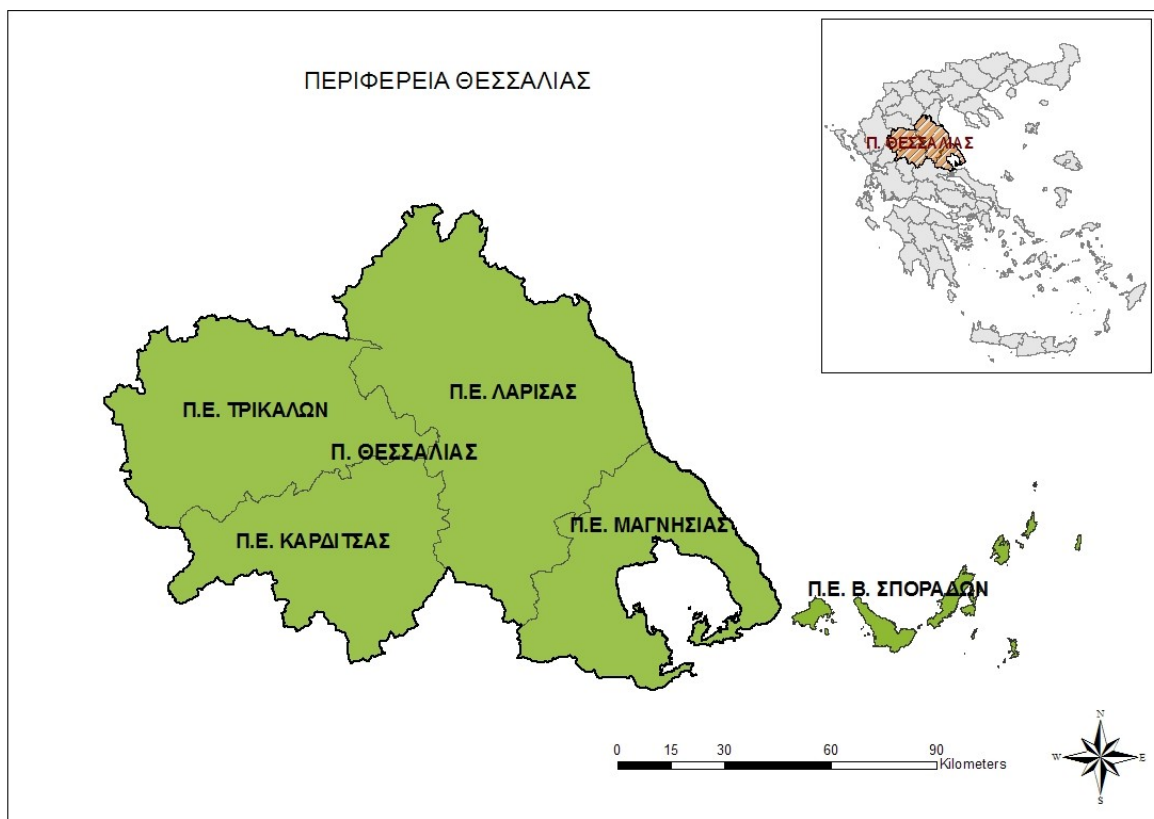

Χάρτης 2. Περιοχές σύγκλισης του ελλαδικού χώρου

1.4 Περιοχή Εφαρμογής

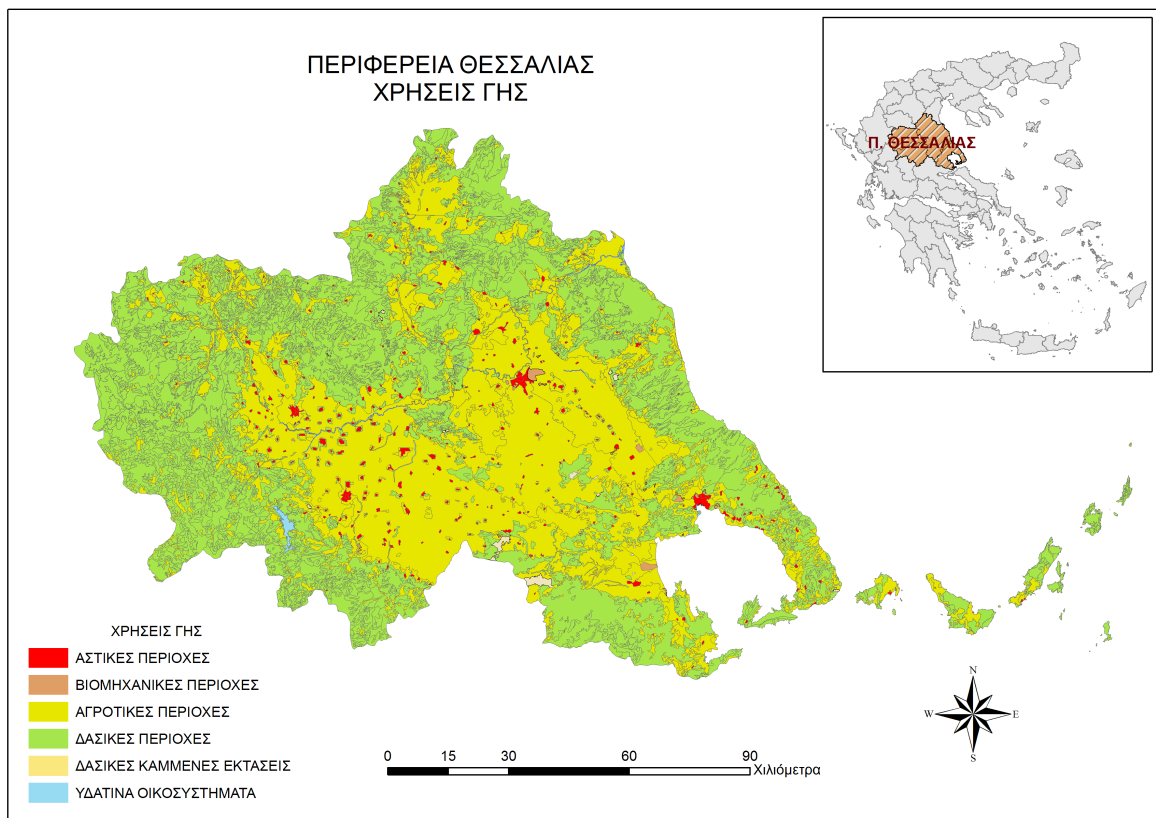
Το Επιχειρησιακό Σχέδιο «Καλάθι προϊόντων» θα έχει εφαρμογή σε ολόκληρη την Περιφέρεια Θεσσαλίας, η οποία ανήκει στην κατηγορία “Περιφέρειες Στόχου Σύγκλισης”.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας έχει έκταση **14.037 Km²** (50% ορεινή- ημιορεινή & 50% πεδινή) με πληθυσμό **730.730** κατοίκους, και πυκνότητα **52,06** κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Χάρτης 3. Περιφέρεια Θεσσαλίας

Η καλλιεργήσιμη έκτασή της ανέρχεται σε 4.999.353 στρ (2.408.271στρ στην ΠΕ Λάρισας, 1.099.601 στην ΠΕ Καρδίτσας, 884.112στρ. στην ΠΕ Μαγνησίας και 607.369 στην ΠΕ Τρικάλων). Σε σύνολο είναι το 12,68% καλλιεργήσιμης έκτασης της χώρας.

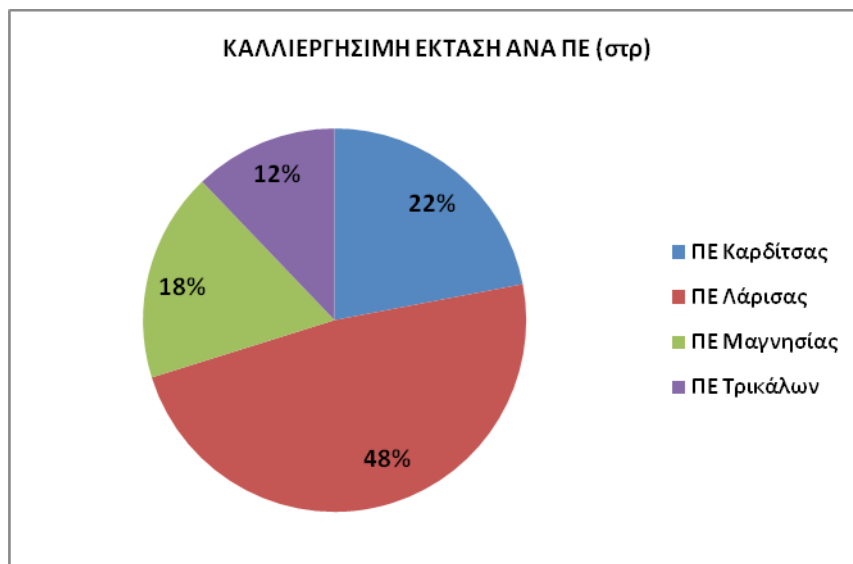
Χάρτης 4. Περιφέρεια Θεσσαλίας

Στον παραπάνω χάρτη, παρουσιάζονται οι χρήσεις γης της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπου χαρακτηρίζεται κυρίως από δασικές και αγροτικές περιοχές.

Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η καλλιεργήσιμη έκταση σε στρέμματα της Θεσσαλίας σε σχέση με τη συνολική έκταση ανά την ελληνική επικράτεια αλλά και καλλιεργήσιμη έκταση ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Πίνακας 10. Καλλιεργήσιμη έκταση

Γεωγραφική Ενότητα	Καλλιεργήσιμη Έκταση (στρ.)
Ελλάδα	39.427.074
Θεσσαλία	4.999.353
ΠΕ Καρδίτσας	1.099.601
ΠΕ Λάρισας	2.408.271
ΠΕ Μαγνησίας	884.112
ΠΕ Τρικάλων	607.369

Διάγραμμα 1. Καλλιεργήσιμη έκταση ανά Περιφερειακή Ενότητα

Διαθέτει μεγάλη ακτογραμμή με συνολικό μήκος **400** περίπου χιλιόμετρα (60 χιλ. Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας και 340 χιλ Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας και Σποράδων).

Η Περιφέρεια έχει έναν από τους μεγαλύτερους ποταμούς της Ελλάδας τον **Πηνειό** και αρκετούς παραποτάμους. Στο χώρο της έχουν δημιουργηθεί **τρεις** μεγάλες τεχνητές λίμνες (**Ν. Πλαστήρα** με επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιευτική δραστηριότητα) και **Σμοκόβου, Κάρλας** οι οποίες δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί αλιευτικά).

Τα τελευταία χρόνια ο αγροτικός τομέας έχει επηρεαστεί αρνητικά από την Οικονομική κρίση και αυτό οφείλεται στην αστάθεια των αγορών, που οδηγεί σε μειωμένη ζήτηση και κάμψη του εμπορίου καθώς και στο καθεστώς των αγροτικών οικονομικών ενισχύσεων οι οποίες είναι αποδεδειγμένες από την παραγωγή. Σήμερα σ' αυτές τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες η Ελληνική γεωργία καλείται να ξεπεράσει τα προβλήματα της και να συμβάλει στην ανάκαμψη της Ελληνικής Οικονομίας.

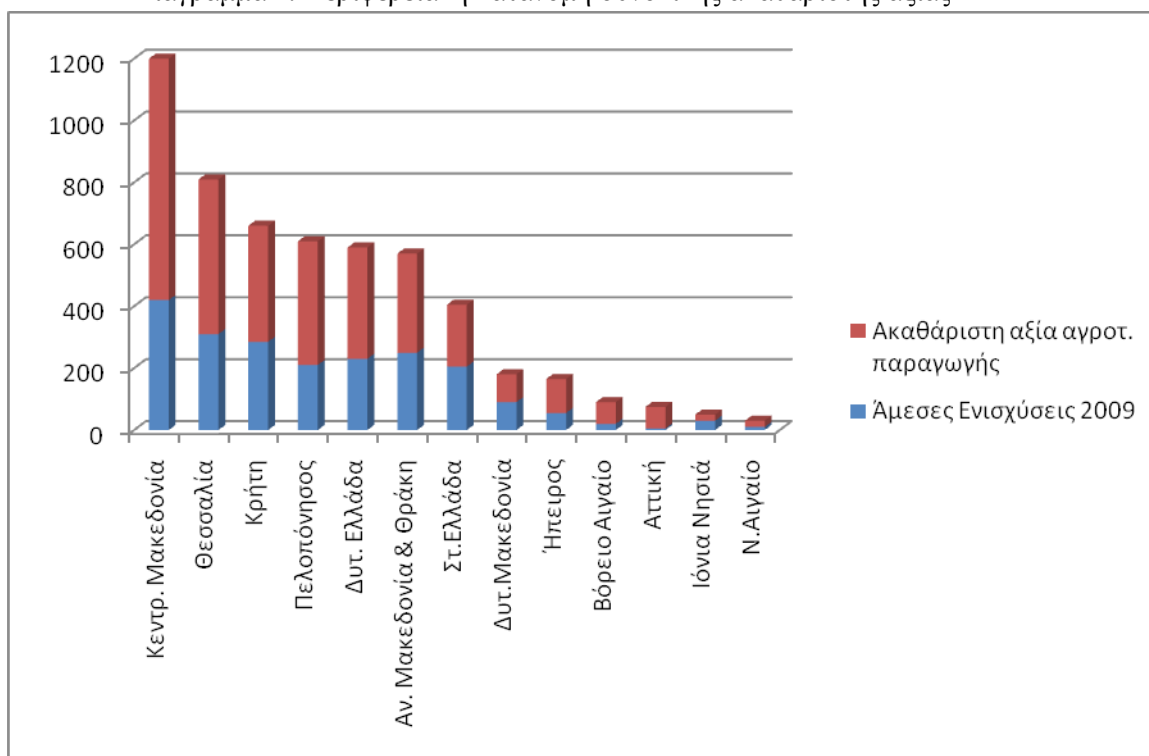
Σημειώνεται πάντως ότι το αγροτικό εισόδημα, σε σχέση με τις δύο βασικές πηγές διαμόρφωσής του, τις κοινοτικές επιδοτήσεις (άμεσες ενισχύσεις) και τα ακαθάριστα έσοδα από τη διάθεση της πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής στην αγορά, δεν κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ των Περιφερειών της χώρας.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ, κατά το 2009 οι άμεσες ενισχύσεις που καταβλήθηκαν στους δικαιούχους παραγωγούς (2,14 δις €) κάλυψαν το 38% περίπου της συνολικής ακαθάριστης αξίας (5,69 δις €) που προκύπτει από τις δύο αναφερόμενες πηγές εισοδήματος, ενώ το υπόλοιπο και μεγαλύτερο μέρος (62%) προέρχεται κατά το έτος αυτό από την πώληση της παραγωγής. Η αναλογία μάλιστα αυτή είναι ακόμα μεγαλύτερη γιατί η εκτίμηση των ακαθάριστων

εσόδων από την πώληση της πρωτογενούς παραγωγής αναφέρεται μόνο στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος (που αποτελούν με εισοδηματικά κριτήρια το 95% των αγροτών), μια και για τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος δεν διατέθηκαν στοιχεία.

Όπως προέκυψε από την έρευνα αυτή, η Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνει, με σημαντική διαφορά από τις άλλες Περιφέρειες, το μεγαλύτερο μέγεθος της ακαθάριστης αξίας που προέρχεται από τις δύο αυτές πηγές εισοδήματος (1,245 δις €), ακολουθούμενη από την Θεσσαλία (834 εκατ. €), την Κρήτη (689 εκατ. €) την Πελοπόννησο (631 εκατ. €) και τις άλλες Περιφέρειες, ενώ σημαντικά μικρότερα μεγέθη αντιστοιχούν στην Αττική (77 εκατ. €), στα Ιόνια Νησιά (69 εκατ. €) και στο Νότιο Αιγαίο (48 εκατ. €), όπως φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 2. Περιφερειακή κατανομή συνολικής ακαθάριστης αξίας

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, η αναλογία της εμπορικής αξίας στο ακαθάριστο αγροτικό εισόδημα σε σχέση με εκείνη των άμεσων ενισχύσεων, με εξαίρεση την Περιφέρεια Αττικής που παραδοσιακά συγκεντρώνει μεγάλο μέρος των εμπορικών συναλλαγών, είναι μεγαλύτερη στην Περιφέρεια της Ηπείρου (72%) και της Πελοποννήσου (70%) και μικρότερη στα Ιόνια Νησιά (44%).

Πίνακας 11.Κατανομή αξίας άμεσων ενισχύσεων και πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής
το 2009 ανά Περιφέρεια

Περιφέρεια	Αποσυνδεδεμένες από την παραγωγή άμεσες ενισχύσεις			Αξία πρωτογ. αγροτικής παραγωγής	Συνολική ακαθάριστη αξία	Εμπορ. αξία / συνολική ακαθ. αξία
	Πλήθος δικαιούχων	Αξία (εκ. €)	Ποσοστό (%)	(εκ. €)	(εκ. €)	Ποσοστό (%)
1	2	3	4	5	6=3+5	7=5/6
Κεντ. Μακεδονία	111.316	464	21,7%	782	1.245	63%
Θεσσαλία	72.260	311	14,6%	522	834	63%
Κρήτη	136.963	293	13,7%	396	689	57%
Πελοπόννησος	126.628	187	8,8%	443	631	70%
Δυτ. Ελλάδα	100.513	231	10,8%	384	615	62%
Αν. Μ. 8 Θράκη	59.204	231	10,8%	351	582	60%
Στ. Ελλάδα	78.089	185	8,6%	239	424	56%
Δυτ. Μακεδονία	21.462	84	3,9%	114	198	58%
Ήπειρος	27.670	51	2,4%	129	181	72%
Βορ. Αιγαίο	30.226	35	1,6%	67	102	66%
Αττική	9.740	9	0,4%	69	77	89%
Ιόνια Νησιά	26.804	39	1,8%	30	69	44%
Ν. Αιγαίο	21.282	20	0,9%	28	48	58%
Σύνολο	822.157	2.140	100%	3.555	5.694	62%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ενώσεων Αγροτ. Συν/σμών και Γ.Γ.Π.Σ. Υπ. Οικονομικών

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε επίπεδο περιφερειών η Θεσσαλία είναι δεύτερη με ποσοστό 13% μετά την Κεντρική Μακεδονία με 20,8% στη συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 12. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του πρωτογενούς τομέα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Περιφέρειες	2008		2009		Μεταβολή
					2009/2008
	ΑΠΑ	Ποσοστό	ΑΠΑ	Ποσοστό	Ποσοστό
		(%)		(%)	(%)
Κεντρική Μακεδονία	1.365	20,8	1.377	20,8	0,9
Θεσσαλία	846	12,9	858	13,0	1,4
Δυτική Ελλάδα	762	11,6	770	11,6	1,0
Στερεά Ελλάδα	635	9,7	637	9,6	0,3
Πελοπόννησος	627	9,5	628	9,5	0,1
Κρήτη	626	9,5	632	9,5	0,9
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	501	7,6	504	7,6	0,6
Αττική	301	4,6	300	4,5	-0,3
Ήπειρος	271	4,1	271	4,1	0,0
Δυτική Μακεδονία	254	3,9	256	3,9	0,8
Νότιο Αιγαίο	161	2,4	162	2,4	0,6
Βόρειο Αιγαίο	126	1,9	126	1,9	0,0
Ιόνια Νησιά	99	1,5	99	1,5	0,0
Σύνολο χώρας	6.574	3,1	6.620	3,1	0,7

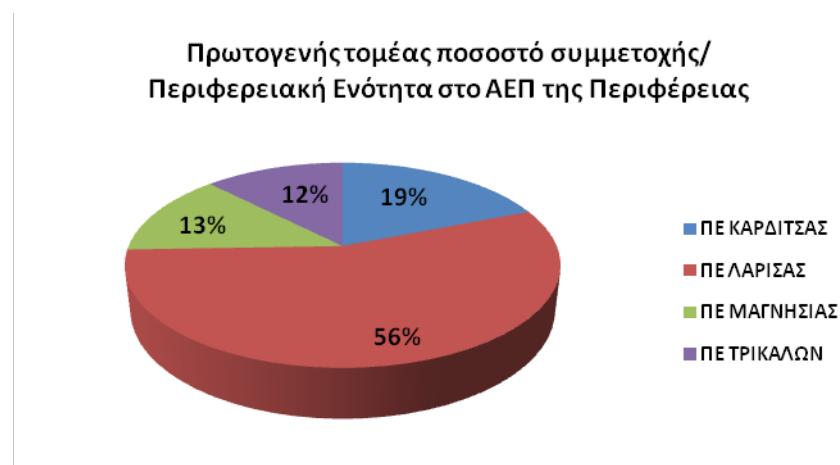
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Περιφερειακοί Λογαριασμοί, 31.3.2011

Στον παρακάτω πίνακα αναγράφεται η συμμετοχή του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 13. Συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της Χώρας

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας ποσοστό συμμετοχής στο ΑΕΠ της χώρας
Ελλάδα	100,0
Θεσσαλία	13,7
ΠΕ Καρδίτσας	2,6
ΠΕ Λάρισας	7,6
ΠΕ Μαγνησίας	1,8
ΠΕ Τρικάλων	1,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009-2010

Διάγραμμα 3. Συμμετοχή των Π.Ε. της Θεσσαλίας στο ΑΕΠ της Περιφέρειας

Ο αγροτικός τομέας είναι βασικός τροφοδότης σε μια σειρά προϊόντων και υπηρεσιών ιδιαίτερης σημασίας για τη βιομηχανία τροφίμων & ποτών, αποτελεί κινητήριο μοχλό στη μεταποίηση και συνεισφέρει με τα προϊόντα του στο εξωτερικό εμπορικό ισοζύγιο της χώρας. Σημαντική είναι και η απασχόληση στον αγροτικό τομέα μεταξύ όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Το 22,9% των κατοίκων απασχολείται στη γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία και αλιεία.

Η απασχόληση στον αγροτικό τομέα της χώρας τα προηγούμενα έτη παρουσίαζε πτωτική πορεία, ακολουθώντας τη γενικότερη τάση περιορισμού της στον τομέα αυτό, όπως καταγράφεται στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά με μικρότερο ρυθμό. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο διάστημα της δεκαετίας 2000-2009 η απασχόληση στον αγροτικό τομέα της ΕΕ-27 παρουσίασε έντονα αρνητική πορεία, με ποσοστό μείωσης των απασχολούμενων, κατά μέσο όρο, της τάξεως του -24,9%. Στο ίδιο διάστημα ωστόσο, το ποσοστό μείωσης της απασχόλησης που αντιστοιχεί στην Ελλάδα είναι το μικρότερο μεταξύ όλων των χωρών μελών της ΕΕ-27 (-2,6%), ακολουθούμενο από την Ιρλανδία (-4%).

Από την άλλη πλευρά, σε εγχώριο επίπεδο, μεταξύ όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας που παρακολουθεί η στατιστική αρχή ο αγροτικός τομέας καλύπτει το 2010, αμέσως μετά το εμπόριο (18,1%), τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων (549,80 χιλ. και ποσοστό 12,4%), με απόσταση από τον κλάδο της μεταποίησης (10,7%), των κατασκευών (7,3%) και του τουρισμού (7,0%).

Ανάλογη βαρύτητα αποκτά η απασχόληση στον αγροτικό τομέα σε 8 από τις 13 Περιφέρειες της χώρας, όπως η Πελοπόννησος (με ποσοστό 29,1%, έναντι του επόμενου κλάδου, του

εμπορίου, με ποσοστό 14,2%), η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (με ποσοστό 25,7% έναντι του 14,6% του εμπορίου), η Θεσσαλία (με ποσοστό 24,3%, έναντι 16,6% του εμπορίου), η Δυτική Ελλάδα (21,8% έναντι 17,6% του εμπορίου), η Στερεά Ελλάδα (21,5% έναντι του 14,5% του εμπορίου), η Ήπειρος (20,1% έναντι του 17,4% του εμπορίου) και η Κρήτη (20,1% έναντι του 17,7% του εμπορίου).

Έχει γίνει πλέον αντιληπτό απ' όλους ότι η ανάπτυξη της γεωργίας είναι μονόδρομος για την αύξηση του ΑΕΠ, για την μείωση της ανεργίας, για την τόνωση του εμπορίου που θα βοηθήσουν τη χώρα να βγει από την οικονομική κρίση. Στην κατεύθυνση αυτή το «Καλάθι Προϊόντων» της Περιφέρειας Θεσσαλίας καλείται να παίξει καθοριστικό ρόλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Παραγωγικοί Τομείς της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Οι καλλιέργειες που κυριαρχούν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας είναι οι αροτραίες καλλιέργειες, οι οποίες και αποτελούν το 80% περίπου των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Παρατηρώντας τη διαχρονική εξέλιξη (1978-2008) της φυτικής παραγωγής διαπιστώνουμε μια μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης, ειδικά στις αροτραίες καλλιέργειες και στις αμπέλους. Ενώ παρατηρείται αύξηση στις δενδρώδεις καλλιέργειες και στα κηπευτικά. Στο παρακάτω πίνακα και στην σχετική ράβδο, παρουσιάζεται η κατάταξη των κυριότερων καλλιεργειών φυτικής παραγωγής της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανά συνολικά καλλιεργήσιμη έκταση.

Πίνακας 14. Κατάταξη των κυριότερων καλλιεργειών φυτικής παραγωγής της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανά συνολικά καλλιεργήσιμη έκταση

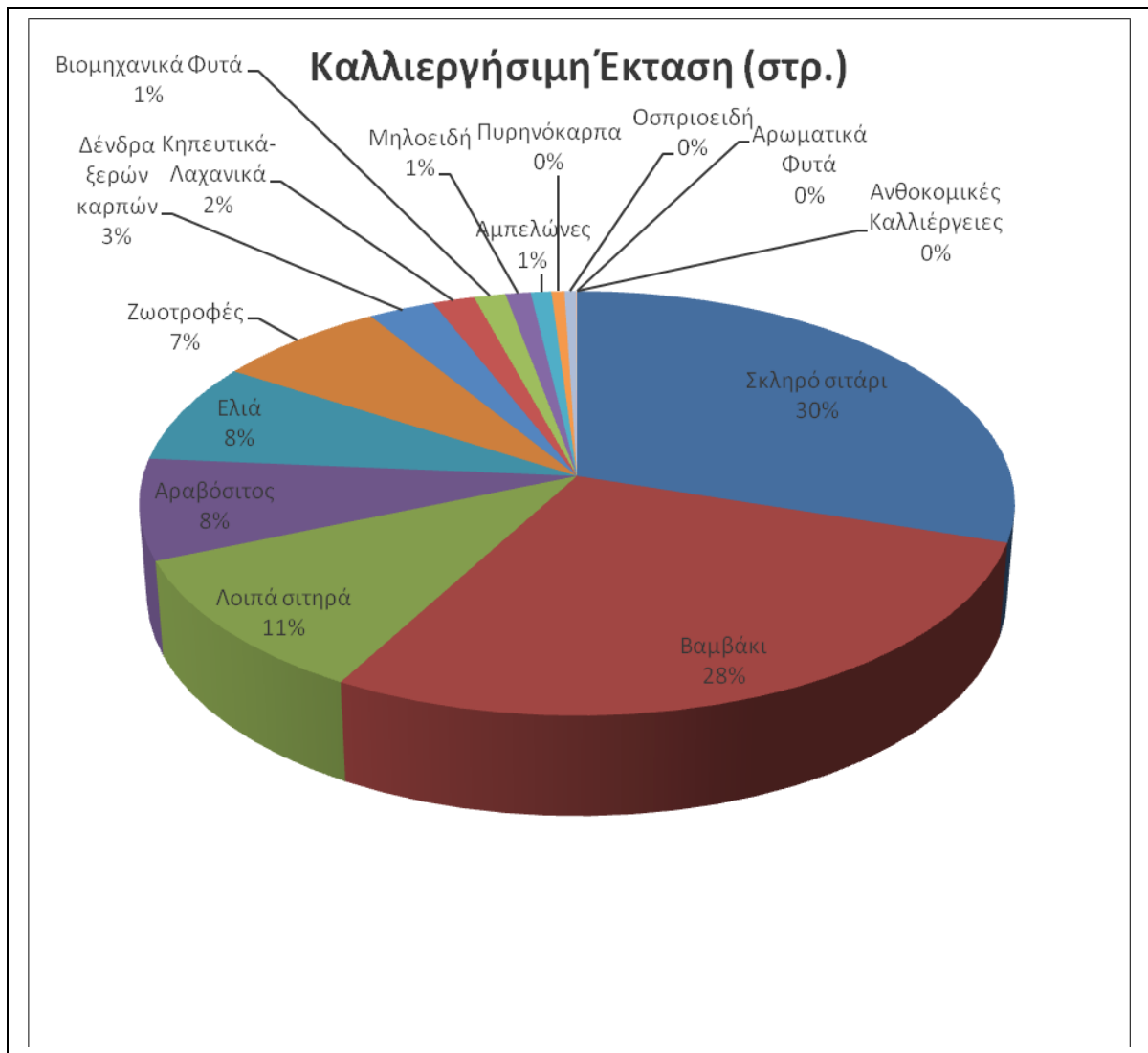
Σειρά Κατάταξης	Τομέας Φυτικής Παραγωγής	Καλλιεργήσιμη Έκταση (στρ.)	Καλλιεργήσιμη Έκταση/ Σύνολο Αροτραίων Εκτάσεων (%)
1	Σκληρό σιτάρι	1.311.541	29,97%
2	Βαμβάκι	1.227.461	28,05%
3	Λοιπά σιτηρά	466.330	10,66%
4	Αραβόσιτος	335.596	7,67%
5	Ελιά	335.569	7,67%
6	Ζωοτροφές	312.871	7,15%
7	Δένδρα ξηρών καρπών	121.801	2,78%
8	Κηπευτικά-Λαχανικά	76.933	1,76%
	Βιομηχανικά Φυτά	57.998	1,33%
9	Μηλοειδή	46.040	1,05%
10	Αμπελώνες	37.687	0,86%
11	Πυρηνόκαρπα	23.748	0,54%
12	Οσπριοειδή	20.725	0,47%
13	Αρωματικά Φυτά	1.618	0,04%
14	Ανθοκομικές Καλλιέργειες	578	0,01%
ΣΥΝΟΛΑ		4.376.496	100,00%

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Διάγραμμα 4. Καλλιεργήσιμη έκταση στην Π. Θεσσαλίας

Διάγραμμα 5. Ποσοστιαία κάλυψη καλλιεργήσιμων εκτάσεων στην Π. Θεσσαλίας

1.5 Τομέας Φυτικής Παραγωγής

3.1.1 Σκληρό σιτάρι

Είναι η πρώτη σε έκταση καλλιέργεια στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, καταλαμβάνει έκταση 1.311.541στρ και αποτελεί το 23% όλης της επικράτειας, με μέση παραγωγή 450.000τον περίπου η οποία είναι το 28% της επικράτειας. Η διαχρονική εξέλιξη της καλλιέργειας (1978-2010) παρουσιάζει αυξητική τάση η οποία συνοδεύεται και από αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής.

Το σκληρό σιτάρι της Θεσσαλίας είναι το ποιοτικότερο της Ελλάδας δέχεται πολλαπλή μεταποίηση και αποτελεί τη βάση για τα χαρμάνια των προϊόντων ζύμης και ζυμαρικών. Καλλιεργείται όχι μόνο σε ξερικές εκτάσεις αλλά και σε αρδευόμενες και αποτελεί το σημαντικότερο συντελεστή αμειψισποράς. Είναι εξαγωγίμο και επιδοτούμενο προϊόν το οποίο συμβάλλει τα μέγιστα τόσο στην τοπική όσο και στην εθνική οικονομία γενικότερα.

3.1.2 Βαμβάκι

Αποτελεί τη δεύτερη καλλιέργεια σε ποσοστό καλλιεργούμενης έκτασης της Περιφέρειας Θεσσαλίας και κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των αροτραίων καλλιεργειών σε αρδευόμενες εκτάσεις. Καλλιεργείται σε 1.227.461στρ και η μέση παραγωγή ανέρχεται στους 420.000 τον. Οι κλιματικές συνθήκες της Περιφέρειας είναι ιδανικές για την παραγωγή προϊόντος άριστης ποιότητας.

Είναι μια καλλιέργεια δυναμική, με εξαγωγικό προσανατολισμό και το κύριο προϊόν καθώς και τα παραγόμενα υποπροϊόντα (βαμβακέλαιο, βαμβακόπιτα κλπ) τροφοδοτούν δραστηριότητες και σε άλλα επαγγέλματα. Συμβάλλει σε μεγάλο ποσοστό τόσο στην τοπική όσο και στην εθνική οικονομία. Υπάρχει άριστος εξοπλισμός και τεχνογνωσία της καλλιέργειας από τους Θεσσαλούς παραγωγούς.

3.1.3 Λοιπά σιτηρά

Στα λοιπά σιτηρά περιλαμβάνεται το κριθάρι, το μαλακό σιτάρι, η βρώμη, σίκαλη κλπ. Τα περισσότερα από αυτά καταλαμβάνουν ξηρικές εκτάσεις. Καλλιεργούνται σε έκταση 466.330στρ και διαχρονικά (1978-2010) υπάρχει σημαντική μείωση η οποία οφείλεται στη μεγάλη μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης στο μαλακό σιτάρι (88%) και στο κριθάρι (62%).

3.1.4 Αραβόσιτος

Καλλιεργείται σε έκταση 335.596στρ, αποτελεί το 14,50% της καλλιέργειας αραβοσίτου της χώρας και η παραγωγή ανέρχεται σε 371.273 τον, με ποσοστό 20,25% περίπου της παραγωγής της χώρας. Η διαχρονική εξέλιξη της καλλιέργειας (1978-2010) παρουσιάζει αυξητική τάση η οποία συνοδεύεται και από αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής.

3.1.5 Ελιά

Οι ελιές και το ελαιόλαδο αποτελούν αναγνωρισμένα και καταξιωμένα προϊόντα τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά, προϊόντα της μεσογειακής διατροφής με ασυναγώνιστη θρεπτική και διαιτητική αξία. Κατά το χρονικό διάστημα 1978-2010 η καλλιέργεια της ελιάς παρουσίασε αυξητικές τάσεις. Η ελιά στην περιφέρεια καλλιεργείται σε 335.569στρ και οι ελαιοπαραγωγοί ανέρχονται σε 21.500 περίπου.

Οι ζώνες καλλιέργειας της ελιάς είναι κυρίως στην περιοχή Μαγνησίας (230.500στρ) και τα υπόλοιπα (82.000περίπου στρ) γύρω από την κοιλάδα των Τεμπών. Από την ανωτέρω έκταση της Μαγνησίας στα 150.000στρ περίπου καλλιεργείται η Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) “Κονσερβολιά Πηλίου-Βόλου”, στα δε 37.000 περίπου στρέμματα εφαρμόζεται βιολογική καλλιέργεια. Παράγονται κατεξοχήν επιτραπέζιες ελιές και ελαιόλαδο και πωλούνται από παραγωγούς σε λαϊκές αγορές και σε χονδρεμπόρους. Τα προϊόντα καταναλώνονται στην Ελληνική αγορά και στο εξωτερικό (ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία, Κίνα).

3.1.6 Δένδρα ξηρών καρπών (Ακρόδρυα)

Καλλιεργούνται σε έκταση 121.801στρ εκ των οποίων πάνω από τα μισά είναι αμυγδαλιές και το ένα τέταρτο καστανιές και τα υπόλοιπα καρυδιές, φουντουκιές, και φιστικιές. Το 39,11% των ελληνικών αμυγδάλων καλλιεργούνται στη Θεσσαλία (περιοχές Δήμου Ρήγα Φεραίου, Αισωνίας, περιοχών Μακρυχωρίου, Συκουρίου, Ελασσόνας, Αγίας Αλμυρού, Αγχιάλου, Μικροθηβών κλπ) με το 32,90% της παραγωγής της χώρας.

Το 50% των εκτάσεων της αμυγδαλοκαλλιέργειας είναι πεδινές και το υπόλοιπο ημιορεινές ή ορεινές περιοχές. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αμυγδαλών αρδεύεται. Το 95% της παραγωγής των αμυγδάλων τυποποιείται, η εμπορία του γίνεται στην ελληνική αγορά. Η τιμή του είναι χαμηλή λόγω των εισαγωγών από Τουρκία και ΗΠΑ. Στον τομέα των εμπορών έχουμε πολλούς μικρούς, ελάχιστους μεγάλης οικονομικής επιφάνειας και λίγους εξαγωγείς. Το αμύγδαλο εμπορεύεται χονδρικά σε σάκους των 50 kg και στο λιανεμπόριο σε έως και 100 gr μικροσυσκευασίες. Το αμύγδαλο επίσης εμπορεύεται σε διάφορους τύπους: λευκασμένο, αλμυρό, καπνισμένο, γλυκό κ.τ.λ. Το αμύγδαλο χρησιμοποιείται από πολλούς λιανοπωλητές ή μεταποιητές, εμπορικούς φορείς που διαθέτουν τα προϊόντα τους απευθείας στους καταναλωτές και διακρίνονται στα: 1) Εξειδικευμένα καταστήματα, στα καταστήματα τροφίμων και λοιπών ειδών και στα πρατήρια λιανικής πώλησης (για τις μεγάλες πόλεις) και 2) Παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ, ζαχαροπλαστεία κ.α. (για τα μικρά αστικά κέντρα και τους οικισμούς), αλλά κύρια από λίγους (σοκαλατοποιία) μεγάλους μεταποιητές. Η δομή της αγοράς είναι ανταγωνιστική παρόλο που η εμπορία του μεγάλου όγκου αμυγδάλων γίνεται ολιγοπωλιακά.

Οι καστανιές καταλαμβάνουν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας 30.000στρ. Και καλλιεργούνται κυρίως σε ορεινές περιοχές και σε αρκετές περιπτώσεις έχει αντικαταστήσει την καλλιέργεια της μηλιάς. Καλλιεργείται στις ορεινές περιοχές του Κισσάβου, του Μαυροβουνίου και του Πηλίου. Συμβάλλουν σημαντικά στο εισόδημα των κατοίκων των ορεινών και προβληματικών αυτών περιοχών. Ως επί το πλείστον είναι ξερική καλλιέργεια με καλές αποδόσεις και άριστη ποιότητα προϊόντος. Η εμπορία γίνεται ατομικά από τους παραγωγούς σε εμπόρους και εργαστήρια παραγωγής γλυκισμάτων. Υπάρχει η δυνατότητα μεταποίησης των κάστανων σε πάστα καστανού που χρησιμοποιείται στη ζαχαροπλαστική για υψηλής αξίας γλυκίσματα και κεράσματα.

Ενδεικτικά στην Π.Ε. Μαγνησίας και Σποράδων γίνεται μέσω του Συνεταιρισμού Ζαγοράς. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το προϊόν αυτό αφορούν το υψηλό κόστος μεταποίησης και η

έλλειψη εμπορικού δικτύου. Οι μεγαλύτερες ποσότητες του πωλούνται κατευθείαν σε εμπόρους χωρίς συσκευασία και επισήμανση ότι πρόκειται για Θεσσαλικό προϊόν. Δεν υπάρχει πιστοποίηση για ΠΟΠ ή ΠΓΕ.

3.1.7 Κηπευτικά-Λαχανικά

Τα κηπευτικά καλλιεργούνται σε έκταση 76.933στρ. Τα λαχανικά και τα κηπευτικά συμβάλλουν σημαντικά στην εξασφάλιση των τοπικών και εθνικών καταναλωτικών αναγκών καθώς και στην παροχή πρώτης ύλης σε πολλές μεταποιητικές μονάδες (ντομάτα, πιπεριές, λάχανα, κουνουπίδια, πατάτες, πράσα, φασολάκια, κολοκυθάκια, μελιτζάνες κλπ). Διαχρονικά παρουσιάζει αύξηση η καλλιέργεια της τομάτας ενώ παράλληλα υπερδιπλασιάστηκε η καλλιέργεια για τα λάχανα και τα κουνουπίδια. Προϊόντα που συμβάλλουν στις ελληνικές εξαγωγές είναι οι ντομάτες, οι πιπεριές, οι πατάτες, μέρος της παραγωγής των οποίων είναι πιστοποιημένα και ως βιολογικά.

Τα καρπούζια και τα πεπόνια αποτελούν σημαντικό κομμάτι της γεωργικής παραγωγής στη Δυτική Θεσσαλία και σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και κάποιων άλλων νωπών λαχανικών μπορεί να αποτελέσουν την διέξοδο από το μειονέκτημα του μικρού κλήρου για τις παραπάνω περιοχές .

Τα καρπούζια Τρικάλων και τα πεπόνια Καρδίτσας ήδη έχουν όνομα στις λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Η καλλιέργεια πεπονιού αποτελεί το σημαντικότερο κηπευτικό για την Π.Ε Καρδίτσας. Η καλλιέργεια πεπονιού συναντάται στην περιοχή των Δήμων Σελλάνων και Παμίσου.

Η διάθεση της παραγωγής γίνεται κυρίως σε εμπόρους που έρχονται από Αθήνα και Θεσσαλονίκη σε στέκια. Η έμποροι με τη σειρά τους προωθούν τα προϊόντα στη λιανική είτε μέσω άλλων εμπόρων ή απ' ευθείας σε σημεία πώλησης. Υπάρχουν ελάχιστοι παραγωγοί που διαθέτουν την παραγωγή τους σε σούπερ μάρκετ.

Μία σημαντική καλλιέργεια των πεδινών περιοχών της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας (Δήμος Σοφάδων), την τελευταία δεκαετία, αποτελεί η πιπεριά προς μεταποίηση (τουρσί).Οι παραγωγοί πιπεριάς προς μεταποίηση είναι συνήθως επαγγελματίες παραγωγοί και με κύρια κατεύθυνση τη μεγάλη καλλιέργεια, με εκμεταλλεύσεις πολλών στρεμμάτων κυρίως με βαμβάκι, οι

οποίοι αναζητούν πιο επικερδείς καλλιέργειες οι οποίες, όμως, καλλιεργητικά έχουν παρόμοια αντιμετώπιση με την καλλιέργεια βαμβακιού. Οι παραγωγοί καλλιεργούν συνήθως από 20-30 στρέμματα πιπεριάς εκτός ελαχίστων περιπτώσεων.

Στη βιομηχανική πιπεριά το παραγόμενο προϊόν καταλήγει σε μονάδες μεταποίησης, εκτός Καρδίτσας, όπου χρησιμοποιείται για τουρσί. Η εμπορία γίνεται κυρίως μέσω μεσαζόντων.

Υπάρχει η δυνατότητα παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας αξιοποιώντας τη βιολογική μέθοδο παραγωγής και την ολοκληρωμένη διαχείριση.

Στην Π.Ε Τρικάλων υπάρχουν τέσσερις (4) βιομηχανίες παραγωγής τουρσιών, οι οποίες παράγουν και τυποποιούν ποικιλίες πιπεριάς και η μεγαλύτερη ποσότητα αυτών, εξάγεται (το 50% της παραγωγής) σε αγορές της Ε.Ε. αλλά και εκτός αυτής.

Όσον αφορά την καλλιέργεια της πατάτας την συναντούμε σε ορεινές περιοχές όπως Καλλιπεύκη Λάρισας , Οροπέδιο Νευρόπολης Αγράφων, Ανθοχώρι , Ραχούλα κλπ.

Ο συνδυασμός παραγωγής και παρουσίας καταναλωτών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους δίνει τη δυνατότητα απευθείας διάθεσης μέρους της παραγωγής στους επισκέπτες της περιοχής.

Οι ποσότητες κηπευτικών (σε πατάτα, φασολάκι) που παράγονται στην Θεσσαλία, πωλούνται κατευθείαν από τους ίδιους τους παραγωγούς (χωρίς τη μεσολάβηση εμπόρων - μεσαζόντων) και διατίθενται στην αγορά :

- α) μέσω των λαϊκών αγορών που οργανώνονται στα κοντινότερα ημιαστικά και αστικά κέντρα
- β) μέσω επιλεγμένων θέσεων με κιόσκια σε διάσπαρτα σημεία επί των βασικών οδικών αξόνων της περιοχής και τουριστικών σημείων,
- γ) μέσω παραγγελιών σε φίλους ή γνωστούς.

Η παραγωγή κηπευτικών υψηλής προστιθέμενης αξίας, που αποδεικνύουν με την πιστοποίηση την ποιοτική τους ανωτερότητα και τοπική προέλευση, μπορεί να αποτελέσει κύριο άξονα ανάπτυξης της γεωργίας των ορεινών περιοχών της Θεσσαλίας.

Όσον αφορά στα θερμοκήπια που λειτουργούν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, υπάρχουν 2000στρ με συνεχώς αυξητική τάση καθώς οι καλλιέργειες υπό κάλυψη αναπτύσσονται και αυξάνονται διαρκώς τα τελευταία χρόνια ως απάντηση στα προβλήματα της κλιματικής αλλαγής και των περιορισμένων αποθεμάτων υδατικών πόρων αλλά και των αυξανόμενων απαιτήσεων των καταναλωτών για ασφαλή υγιεινά προϊόντα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες έχουν 3-5 φορές μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα χρήσης νερού σε σχέση με τον ανοιχτό αγρό και συνεπώς η επέκτασή τους θα συμβάλει στην εξοικονόμηση νερού στη γεωργία.

Οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες ως επιχείρηση πλέον και όχι ως παραδοσιακή αγροτική απασχόληση δείχνουν το μέλλον στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Για την εξασφάλιση της

οικονομικά βιώσιμης και ανταγωνιστικής ανάπτυξης των θερμοκηπίων, κρίνεται απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την υιοθέτηση τεχνικών και τεχνολογιών προσαρμοσμένων στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την αειφορία των αγροτικών οικοσυστημάτων.

Δυνατά σημεία:

- Πολύ καλές κλιματικές συνθήκες
- Εύκολη πρόσβαση στις αγορές της Ευρώπης λόγω της γεωγραφικής της θέσης
- Σημαντικές ποσότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που μπορεί να υποκαταστήσει πλήρως τα συμβατικά καύσιμα (βιομάζα, γεωθερμία)

Προβλήματα:

- Μειωμένος εξοπλισμός
- Ενεργοβόρα
- Μεγάλη χρήση χημικών για θρέψη και φυτοπροστασία

3.1.8 Αμπελώνες

Τόσο οι επιτραπέζιες ποικιλίες όσο και οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου αποτελούν σημαντικότερα προϊόντα για την περιφέρεια δεδομένου ότι καλλιεργούνται 37.687στρ. οινοποιήσιμων ποικιλιών ήτοι 5,46% του συνόλου της χώρας, Τα επιτραπέζια σταφύλια καλλιεργούνται σε 22.200στρ ήτοι στο 18,68% του συνόλου της χώρας. Οι ανωτέρω εκτάσεις παράγουν εξαιρετικής ποιότητας και ονομαστά προϊόντα. Σε πολλές από τις εκτάσεις εφαρμόζεται σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης. Εμφανίζεται μείωση των εκτάσεων της καλλιέργειας κατά 30% στο χρονικό διάστημα 1978-2010.

Η οινοποίηση πραγματοποιείται τόσο από τοπικούς συνεταιρισμούς (Τυρνάβου, Νέας Αγχιάλου) όσο και από ιδιωτικές οινοποιητικές μονάδες οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Σε πολλά από αυτά η παραγωγική διαδικασία (πχ Συν. Νέας Αγχιάλου) είναι πιστοποιημένη με ISO και HACCP.

Πολλά από τα παραγόμενα προϊόντα (οίνοι, τσίπουρο, ούζο) είναι βιολογικά, Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) (Τσίπουρο Μουζακίου, Μεσενικόλας, Αγχιάλος, Ραψάνη, Κρασί Ολύμπου).

3.1.9 Μηλοειδή

Τα μηλοειδή αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα γεωργικά προϊόντα της Περιφέρειας Θεσσαλίας αφού καλλιεργούνται τα μεν μήλα σε 46.040στρ ήτοι σε ποσοστό 34,86% του συνόλου της χώρας, τα δε αχλάδια σε 15.011στρ ήτοι στο 34,08% του συνόλου της χώρας. Οι κυριότερες ζώνες καλλιέργειας του μήλου είναι η περιοχή Ζαγοράς Πηλίου καθώς και άλλες περιοχές του ανατολικού Πηλίου, η περιοχή Αγιάς και ορεινές περιοχές του Κισσάβου και του Μαυροβουνίου, καθώς και η ημιορεινή περιοχή Καλαμπάκας. Στην περιοχή του Πηλίου διατηρείται και καλλιεργείται μέχρι σήμερα η παραδοσιακή ποικιλία “Φιρίκι Πηλίου” (σε παλαιότερες δεκαετίες αποκαλούνταν ο βασιλιάς του μήλου), μοναδική σε ποιότητα σε όλη την Ελλάδα και έχει ενταχθεί στο μητρώο των Προστατευόμενων Ονομασιών Προέλευσης – ΠΟΠ. Είναι ξεχωριστά μήλα με ιδιαίτερη γεύση γνωστή στο πανελλήνιο και με υψηλή αντιοξειδωτική δράση. Αρκετοί γυναικείοι συνεταιρισμοί της περιοχής του Πηλίου, συμπεριλαμβανομένου και του γυναικείου συνεταιρισμού Ζαγοράς, δραστηριοποιούνται στα εργαστήρια τους στην παρασκευή του παραδοσιακού και φημισμένου γλυκού του κουταλιού, μήλο φιρίκι.

Τη μεγαλύτερη παραγωγή μήλων της περιοχής του Πηλίου τη συγκεντρώνει, συντηρεί, συσκευάζει και διακινεί ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς, ο οποίος έχει αναγνωριστεί και λειτουργεί ως Ομάδα Παραγωγών μήλων και αχλαδιών. Σήμερα συγκεντρώνει, συντηρεί, συσκευάζει και διακινεί το 93% των μήλων της περιοχής (17.000 τόνους ετησίως) και είναι από τις σημαντικότερες οικονομικές μονάδες της περιοχής.

Έχουν κατοχυρωμένο εμπορικό σήμα (ΖΑΓΟΡΙΝ) και ΜΗΛΑ ΖΑΓΟΡΑΣ ΠΗΛΙΟΥ (Καν. ΕΚ. 1107 /96). Έχουν δε χαρακτηριστεί σαν ΠΟΠ και από το 2004 εφαρμόζει πιλοτικό πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης στα μήλα. Γίνονται εξαγωγές με κυριότερες χώρες προορισμού την Πορτογαλία, Ισραήλ, Κύπρο, Ολλανδία, Αλβανία, Αίγυπτος. Οι κυριότερες χώρες προορισμού των μήλων του Συνεταιρισμού είναι η Πορτογαλία, το Ισραήλ, η Κύπρος, η Ολλανδία κ.α. (ποικιλία Srarking Delicious). Στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθούνται μόνο μήλα της ποιοτικής κατηγορίας Extra, ενώ στην αγορά της Αλβανίας κατευθύνονται τα κατώτερης ποιότητας μήλα (κατηγορία Β). Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι εξαγωγές γίνονται οδικώς, ενώ στις τρίτες χώρες (Κύπρος, Ισραήλ) με πλοία. Η αξία των εξαγωγών του Α.Σ. Ζαγοράς είναι της τάξης των 2.000 τόνων ετησίως (το 1/9 της συνολικής παραγωγής).

Στην περιοχή της Αγιάς και Μελιβοιάς καλλιεργείται περίπου το 20% της παραγωγής μήλων της χώρας τα οποία είναι εξαιρετικής ποιότητας, ονομαστά στον Ελλαδικό χώρο με εξαγωγικό ενδιαφέρον. Τα μήλα αντιμετωπίζουν πρόβλημα ανταγωνισμού από τις εισαγωγές που γίνονται από

την Λατινική Αμερική, ΗΠΑ και Τουρκία. Πλεονέκτημα αποτελεί η ύπαρξη σύγχρονων μονάδων υποδομής (τυποποίησης και συντήρησης) των μήλων.

Επίσης, στην περιοχή της ημιορεινής Καλαμπάκας, καλλιεργούνται μηλιές οι οποίες παράγουν μήλα άριστης ποιότητας τα οποία είναι περιζήτητα για την εξαιρετική τους γεύση και άρωμά τους και κυκλοφορούν στην εσωτερική και στις γειτονικές αγορές με το διακριτικό όνομα «μήλα ΦΑΡΜΑΣ Καλαμπάκας».

Η παραγωγή του αχλαδιού εντοπίζεται στην περιοχή Τυρνάβου και του Πηλίου. Είναι μοναδικό σε ποιότητα στον Ελλαδικό χώρο, ειδικά η ποικιλία Κρυστάλλι περιοχής Τυρνάβου και Βόλου, αποτελεί μονοπώλιο για την εγχώρια αγορά. Στην Θεσσαλία παράγεται το 90% της ποσότητας αχλαδιών πανελλαδικά. Γίνεται προσπάθεια να γίνει προϊόν Ονομασίας Προέλευσης ΠΟΠ για να αποκτήσουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Η διακίνηση γίνεται στις λαϊκές της περιοχής καθώς και στις κεντρικές αγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Μια ποσότητα της παραγωγής μεταποιείται και παράγονται διάφορες κομπόστες

3.1.10 Πυρηνόκαρπα

Καλλιεργούνται σε έκταση 23.748στρ κυρίως στην περιοχή Τυρνάβου, Νέσσωνος, Μακρυχωρίου Τεμπών, Σκοπέλου, Πηλίου και Αγιάς. Τα βερίκοκα και τα ροδάκινα δίνουν σημαντικό εισόδημα στους καλλιεργητές των περιοχών Τυρνάβου (υπάρχει εργοστάσιο μεταποίησης), Καλοχωρίου και Μακρυχωρίου και Πηλίου (λεμονάτα –ροδάκινα Πηλίου).

Από αυτά ονομαστά είναι:

- A) τα κεράσια της περιοχής Αγιάς Πηλίου, πρώιμες και μεσοπρώιμες ποικιλίες,
- B) τα δαμάσκηνα σκοπέλου που είναι ένα εγχώριο παραδοσιακό προϊόν που μεταποιείται ή αποξηραίνεται αλλά έχει μεγάλο ανταγωνισμό από τα δαμάσκηνα εισαγωγής από την Καλιφόρνια των ΗΠΑ,
- Γ) τα λεμονάτα ροδάκινα Πηλίου είναι ξεχωριστό παραδοσιακό προϊόν με υψηλή εμπορική αξία και μοναδικά ροδάκινα σε εμφάνιση και γεύση.

Τα βιομηχανικά βερίκοκα και συμπύρηννα ροδάκινα διακινούνται μέσω των συνεταιρισμών στις μεταποιητικές βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής.

Το σκοπελίτικο δαμάσκηνο, αποτελεί βασικό προϊόν του νησιού και τα περιθώρια ανάπτυξης του φαίνονται σημαντικά. Σε αυτό συμβάλλει το γεγονός, ότι τα τελευταία χρόνια επεκτείνονται οι εκτάσεις που φυτεύονται και ήδη λειτουργεί μονάδα τυποποίησης. Γενικά το σκοπελίτικο δαμάσκηνο είναι γνωστό σε ολόκληρη την Ελλάδα για την ποιότητα του. Το δαμάσκηνο παράγεται σε τρεις μορφές:

- Αποξηραμένο σε παραδοσιακούς φούρνους με ξύλα πεύκου και μέσα από μια ειδική διαδικασία παραγωγής (μαλάξεις, κλπ).
- Γλυκό του κουταλιού σε βάζα,
- Αποξηραμένο ξινό.

Τα τελευταία χρόνια αρκετοί Σκοπελίτες, ασχολούνται με την παρασκευή γλυκών κουταλιού από την ποικιλία Αυγάτο, με την συγκεκριμένη δραστηριότητα να κερδίζει διαρκώς έδαφος. Σημειώνουμε πάντως, ότι τα τελευταία χρόνια το δαμάσκηνο Σκοπέλου υφίσταται ισχυρό ανταγωνισμό, από τα εισαγόμενα αποξηραμένα δαμάσκηνα Καλιφόρνιας.

Η μορφή του αποξηραμένου δαμάσκηνου διατίθεται σε συσκευασίες καταναλωτή, ως επί το πλείστον σε επισκέπτες του νησιού. Παρόλα αυτά, οι εμπλεκόμενοι θεωρούν ότι το προϊόν θα μπορούσε να διατεθεί και σε αλυσίδες καταστημάτων τροφίμων. Σε ότι αφορά τον όγκο παραγωγής, το γλυκό του κουταλιού, παρασκευάζεται σε μεγάλες ποσότητες (μόνο ο γυναικείος συνεταιρισμός της Σκοπέλου παρασκευάζει 10 τόνους ετησίως). Το αποξηραμένο ξινό δαμάσκηνο αντιθέτως παράγεται σε σχετικά μικρές ποσότητες, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι διατίθεται και σε αγορές εκτός Σκοπέλου λόγω ορισμένων θεραπευτικών ιδιοτήτων που διαθέτει (π.χ. διατροφή διαβητικών)

3.1.11 Βιομηχανικά φυτά

Καλλιεργούνται σε έκταση 57.998στρ με μεγαλύτερη έκταση της βιομηχανικής ντομάτας η οποία καλλιεργείται σε έκταση 33.408στρ, ήτοι το 26,03% της επικράτειας και η ετήσια παραγωγή ανέρχεται σε 265.143τον ήτοι το 37,35% της συνολικής παραγωγής του ελλαδικού χώρου.

Στα βιομηχανικά φυτά παρουσιάζεται μια αύξηση σε σύνολο στις καλλιεργούμενες εκτάσεις από το 1978 έως το 2010 της τάξης του 10%. Εξαιρεση αποτελεί ο καπνός ο οποίος παρουσίασε δραματική πτώση σχεδόν 95% την περίοδο 1978-2008 όπως επίσης και τα ζαχαρότευτλα γεγονός που ενδεχομένως οφείλεται στην αποδέσμευση της επιδότησης από την παραγωγή στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ και στο κλείσιμο των εργοστασίων βιομηχανίας ζάχαρης.

Τα προϊόντα που προκύπτουν από την μεταποίηση της βιομηχανικής τομάτας είναι βασικά είδη διατροφής του ανθρώπου και η ζήτησή τους είναι ανελαστική. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τον τοματοπολτό και λιγότερο για τα προϊόντα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας όπως ο κύβος τομάτας, ο ελαφρά συμπυκνωμένος χυμός και κυρίως οι σάλτσες τομάτας και το κέτσαπ.

Η βιομηχανική τομάτα ανήκει στα προϊόντα που έχουν κοινοτική ενίσχυση στην παραγωγή σύμφωνα με τον κανονισμό 2699/2000 , μέσω των Ομάδων Παραγωγών.

Ο κύριος όγκος της παραγωγής αφορά τον ντοματοπολτό, ωστόσο είναι εμφανής και η στροφή προς πιο εξειδικευμένα προϊόντα, όπως ψιλοκομμένα ντοματάκια, κύβους, σάλτσα πίτσας κοκ.

Ο τοματοπελτές και το ντοματάκι μπορεί να έχουν εξαγωγικό χαρακτήρα , εάν βελτιώσουν την ποιότητα και την τυποποίηση . Η εγχώρια αγορά είναι μικρή και για το λόγο αυτό γίνονται εξαγωγές. Ο κυριότερος ανταγωνιστής είναι η Ιταλία.

Η καλλιέργεια είναι συμβολοιακή. Κατά την παράδοση της ντομάτας στις μεταποιητικές μονάδες, το προϊόν θα πρέπει να βρίσκεται σε καλή ποιοτική κατάσταση, ώστε η πρώτη ύλη να παράγει υψηλής ποιότητας ντοματοπολτό, χυμούς, κονσέρβες και αποφλοιωμένη ντομάτα. Όταν το

ποσοστό ακατάλληλης ντομάτας (πράσινη, σάπια κτλ.) και ξένων υλών είναι μεγαλύτερο από 10%, το φορτίο απορρίπτεται.

Οι εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής μας ευνοούν την παραγωγή καλής ποιότητας βιομηχανοποιήσιμης ντομάτας και η ποιότητα έχει σημαντικά περιθώρια βελτίωσης.

Οι ποικιλίες της βιομηχανικής ντομάτας που διακινούνται στην αγορά είναι κατηγορίας τυποποιημένων standard και όχι πιστοποιημένες. Ο παραγωγός κατά βάση αγοράζει και καλλιεργεί τις ποικιλίες που του προτείνει το εργοστάσιο στο οποίο θα παραδώσει και το προϊόν της παραγωγής του.

3.1.12 Οσπριοειδή

Στην περιφέρεια Θεσσαλίας τα οσπριοειδή (Φασόλια, φακές, ρεβίθια) καλλιεργούνται σε έκταση 20.725στρ. με το μεγαλύτερο μερίδιο να κατέχουν οι φακές. Τα περισσότερα καλλιεργούνται στον άξονα Λάρισας – Φαρσάλων καθώς και σε ξερικές και ημιορεινές όλης της Θεσσαλίας. Τελευταία υπάρχει αυξητική τάση της καλλιέργειας λόγω του ότι χρησιμοποιούνται για την αμειψισπορά των χειμερινών σιτηρών και συμβάλλουν συμπληρωματικά στο εισόδημα των παραγωγών. Σημειώνεται ότι δεν αποτελούν κύρια καλλιέργεια. Πρόκειται όμως για προϊόντα αρίστης ποιότητας που θα μπορούσαν μέσα από συντονισμένες ενέργειες να ενταχθούν στα προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) σαν “Όσπρια Θεσσαλίας” και να προβληθούν στην αγορά λόγω της μεγάλης θρεπτικής αξίας και της έλλειψης υπολειμμάτων χημικών σε σχέση με τα εισαγόμενα.

3.1.13 Αρωματικά φυτά

Τα αρωματικά φυτά (τσάι, ρίγανη) καλλιεργούνται σε έκταση 1.618στρ ήτοι ποσοστό 9,82% της επικράτειας. Καλλιεργούνται σε ορεινές περιοχές της περιφέρειας και το 70% της παραγωγή τυποποιείται. Το 80-85% της παραγωγής διακινείται στην εγχώρια αγορά ενώ το 15-20% εξάγεται προς χώρες της Ε.Ε. και προς τρίτες χώρες. Ειδικά το τσάι έχει φήμη στην αγορά και χρησιμοποιείται ως αντιφλεγμονώδες, αντιοξειδωτικό και είναι καταχωρημένο στον κατάλογο των αρωματικών-θεραπευτικών φυτών. Ανταγωνισμός από την ελληνοποίηση εισαγόμενων, καθώς και της χαμηλής τιμής τους, τα οποία είναι χαμηλής ποιότητας. (Περιοχές Ορεινά Αλμυρού Όρθρου και Ολύμπου)

Στην Θεσσαλία υπάρχουν αρωματικά –φαρμακευτικά φυτά (ρίγανη, τσάι κλπ), ιδιαίτερα στις Περιφερειακές Ενότητες Μαγνησίας και Τρικάλων (Βρύναικα, Κοκκωτή, ορεινός όγκος Πύλης

και Καλαμπάκας) .Τυποποιείται περίπου το 70% των παραγομένων ποσοτήτων, από το οποίο το 80% έως 85% κατευθύνεται προς την εγχώρια αγορά και το υπόλοιπο 15% έως 20% εξάγεται σε χώρες της Ε.Ε. και τρίτες χώρες. Η διάθεση γίνεται από τον τόπο παραγωγής σε εμπόρους.

3.1.14 Ανθοκομικές καλλιέργειες

Καλλιεργούνται σε έκταση 578στρ σε όλες τις περιφερειακές ενότητες και από αυτά 450στρ στην περιοχή του Πηλίου.(350στρ γαρδένια-θερμοκηπιακή και υπαίθρια- και 100στρ καμέλια-υπαίθρια). Στη Μαγνησία καλλιεργείται το 90% των φυτών γαρδένιας όλης της Ελλάδας. Έχουν εξαιρετική φήμη στην αγορά και διακινούνται τόσο στην εγχώρια αγορά καθώς και στο εξωτερικό (το 50% της παραγωγής της γαρδένιας εξάγεται κυρίως σε Ολλανδία και σε Ιταλία).

3.1.15 Ζωοτροφές

Η παραγωγή των ζωοτροφών είναι ένας σημαντικός τομέας της αγροτικής οικονομίας. Χωρίζεται σε πρωτογενή παραγωγή ζωοτροφών που είναι άμεσο αποτέλεσμα της γεωργικής δραστηριότητας (δημητριακοί, καρποί, μηδική κλπ) και στην παραγωγή ζωοτροφών μετά από μεταποίηση (πρώτες ύλες όπως τα υποπροϊόντα βιομηχανιών τροφίμων και άλλων γεωργικών βιομηχανιών, π.χ. πίτυρα, βαμβακόπιτα, κλπ και οι σύνθετες ζωοτροφές, π.χ. μίγματα.

Καλλιεργούνται σε έκταση 312.871στρ και διαχρονικά (1978-2008) παρουσιάζουν μείωση των εκτάσεών τους.

Σήμερα, με εξαίρεση των κτηνοτροφικών μονάδων που παράγουν ζωοτροφές για ιδιοκατανάλωση, δραστηριοποιούνται 1600 εγκεκριμένες εγγεγραμμένες επιχειρήσεις ζωοτροφών οι οποίοι είναι παραγωγοί πρώτων υλών, συνθέτων ζωοτροφών, προμιγμάτων προσθέτων υλών και ενδιάμεσοι αυτών των προϊόντων. Από αυτές οι 67 δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

3.1.16 Δυναμικές ή άλλες καλλιέργειες

Μεταξύ των νέων δυναμικών καλλιεργειών που εμφανίζονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας είναι και του ακτινιδίου, η οποία καλλιεργείται σε έκταση 2000στρ περίπου στην περιοχή ανατολικού και Κάτω Ολύμπου και Δέλτα Πηνειού. Τα ακτινίδια εξάγονται στην κεντρική Ευρώπη, τις χώρες νέας Μέλη της Ε.Ε. Και στη Ρωσία, οι οποίες είναι οι μεγαλύτερες αγορές των ελληνικών ακτινιδίων.

Επίσης, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας παρατηρείται είσοδος νέων εναλλακτικών καλλιεργειών όπως η καλλιέργεια της ροδιάς, της στέβιας και του Ιπποφαές.

Ο κόκκινος χρυσός (χυμός του ροδιού), όπως αποκαλείται από τους ειδικούς της διατροφής, λόγω των πλούσιων αντιοξειδωτικών ιδιοτήτων του, θεωρείται από τα είδη διατροφής με τη μεγαλύτερη ζήτηση. Τα ρόδια είναι από τα ανερχόμενα επώνυμα ελληνικά προϊόντα στην ευρωπαϊκή αγορά βιολογικών-υγιεινών τροφίμων και ποτών. Η «εκμετάλλευση» της καλλιέργειας της ροδιάς γίνεται στα πλαίσια της συμβολαιακής γεωργίας από εταιρίες που παράγουν χυμούς ροδιού. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, κάθε χρόνο γίνονται εισαγωγές που φθάνουν τους 800 τόνους, ενώ η συνολική κατανάλωση ροδιών φθάνει τους 1000-1.200 τόνους. Το καθαρό εισόδημα σύμφωνα με τις στρεμματικές αποδόσεις μιας φυτείας με ροδιές φθάνει τα 1000-1.200 ευρώ ανά στρέμμα. Η διάρκεια της παραγωγικής ζωής μιας φυτείας ροδιάς υπολογίζεται σε 25-30 έτη. Οι αποδόσεις ανά δένδρο κυμαίνονται μεταξύ 40-50 κιλών και ανά στρέμμα 2.500-3.000 κιλών. Το κόστος εγκατάστασης ενός στρέμματος καλλιέργειας ροδιάς ανέρχεται σε 540 ευρώ.

Η κύρια χρήση της στέβιας είναι η εξαγωγή από τα φύλλα της, γλωρά ή ξηρά, των φυσικών γλυκαντικών ουσιών στεβιοσίδη, ρεμπαουδιοσίδη κ.ά. Η στεβιοσίδη και ρεμπαουδιοσίδη, μόνες τους ή μαζί, είναι μια λευκή, μικροκρυσταλλική ουσία όπως και η κοινή ζάχαρη, αλλά με μηδέν θερμίδες και 200-300 φορές πιο γλυκιά, ανάλογα με τη συγκέντρωση καθεμιάς από τις γλυκαντικές ουσίες. Γι' αυτό και η στεβιοσίδη αναφέρεται και ως «ζάχαρη της στέβιας». Η παραγωγή της στέβιας μοιάζει πολύ με εκείνη του καπνού, τόσο ως προς τις εδαφοκλιματικές συνθήκες, περίοδο καλλιέργειας, πρώτα στα σπορεία και μετά στο χωράφι (Απρίλιος-Μάιο), όσο και ως προς τις καλλιεργητικές πρακτικές. Η καλλιέργεια της στέβιας θα συμβάλλει στη διαφοροποίηση της ελληνικής γεωργίας καθώς και στην αξιοποίηση πολλών γεωργικών εκτάσεων που εγκαταλείφθηκαν ή είναι σε αγρανάπαυση. Με τις σημερινές τιμές που ισχύουν αλλού για τα φύλλα ή τη "ζάχαρη", η στέβια εξασφαλίζει ικανοποιητικό εισόδημα και απασχόληση, χωρίς καμιά επιδότηση. Μάλιστα, επειδή δεν έχει ούτε πολλούς, ούτε σοβαρούς εχθρούς ή ασθένειες, ενδείκνυται για βιολογική ή ολοκληρωμένη παραγωγή και έτσι θεωρείται "πράσινη καλλιέργεια" (Λόλας, 2011).

Το ιπποφαές είναι ένα φυτό μοναδικό που μπορεί να καλλιεργηθεί και να αξιοποιήσει ακόμη και εγκαταλελειμμένα γεωργικά εδάφη, ακαλλιέργητες εκτάσεις, αμμώδεις παραθαλάσσιες εκτάσεις, πυρόπληκτα εδάφη ή βραχύδη νησιά ενώ ταυτόχρονα λόγω του ότι συμβιώνει στις ρίζες του με ένα αζωτοβακτήριο λαμβάνει το άζωτο που έχει ανάγκη για την ανάπτυξη του από τον ατμοσφαιρικό αέρα, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα το έδαφος με άζωτο βελτιώνοντας ταυτόχρονα τη γονιμότητα του εδάφους. Οι χρήσεις του ιπποφαούς που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν είναι για παραγωγή καλλυντικών, "λειτουργικών τροφίμων", γλυκών, χυμών, φαρμακευτικών

παρασκευασμάτων, αρτοσκευασμάτων, προσθέτων διατροφής, φυσικών χρωστικών κ.ά. Σε συστηματικές φυτείες που έχουν φυτευτεί με σκοπό την παραγωγή καρπών, οι αποδόσεις μπορεί να φθάσουν και να ξεπεράσουν τα 1000-1500kg/στρ ανάλογα με την ποικιλία, την πυκνότητα φυτεύσεως, τις καλλιεργητικές φροντίδες, τις εδαφοκλιματικές συνθήκες, κλπ. Τα προϊόντα του ιπποφαούς στην αγορά της Ευρώπης έχουν πολύ υψηλές τιμές. Οι τιμές του ελαίου του ιπποφαούς στη λιανική φθάνουν μέχρι και 150€ /kg ενώ η τιμή του χυμού κυμαίνεται μεταξύ 50- 57€/l (Γάτσιος, 2008).

1.6 Τομέας Ζωικής Παραγωγής

Η ζωική παραγωγή στην Θεσσαλία αντιπροσωπεύει το ¼ της ακαθάριστης αξίας της γεωργικής παραγωγής κατέχει σημαντικό ρόλο στην Εθνική μας οικονομία παρέχοντας εισόδημα και εργασία σε πολλές οικογένειες συμβάλλοντας στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού σε περιοχές με ιδιαίτερα προβλήματα (ορεινές – μειονεκτικές). Δίνει βασικά προϊόντα διατροφής και θέσεις εργασίας τόσο από την απασχόληση όσο και από τη μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων της.

Στη ζωική παραγωγή πραγματοποιούνται οι περισσότερες εισαγωγές από όλες τις άλλες κατηγορίες αγροτικών προϊόντων. Είναι εξαιρετικά καθοριστικής σημασίας η μείωση των εισαγωγών στην κατηγορία αυτή, διότι το εμπορικό έλλειμμα στην κατηγορία των κρεάτων αντιπροσωπεύει το 46% του συνολικού ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο όλων των αγροτικών προϊόντων. Οι κύριοι κλάδοι της ζωικής παραγωγής είναι η αιγοπροβατοτροφία, η βοοτροφία, η χοιροτροφία, η πτηνοτροφία και η μελισσοκομία.

3.2.1 Αιγοπροβατοτροφία

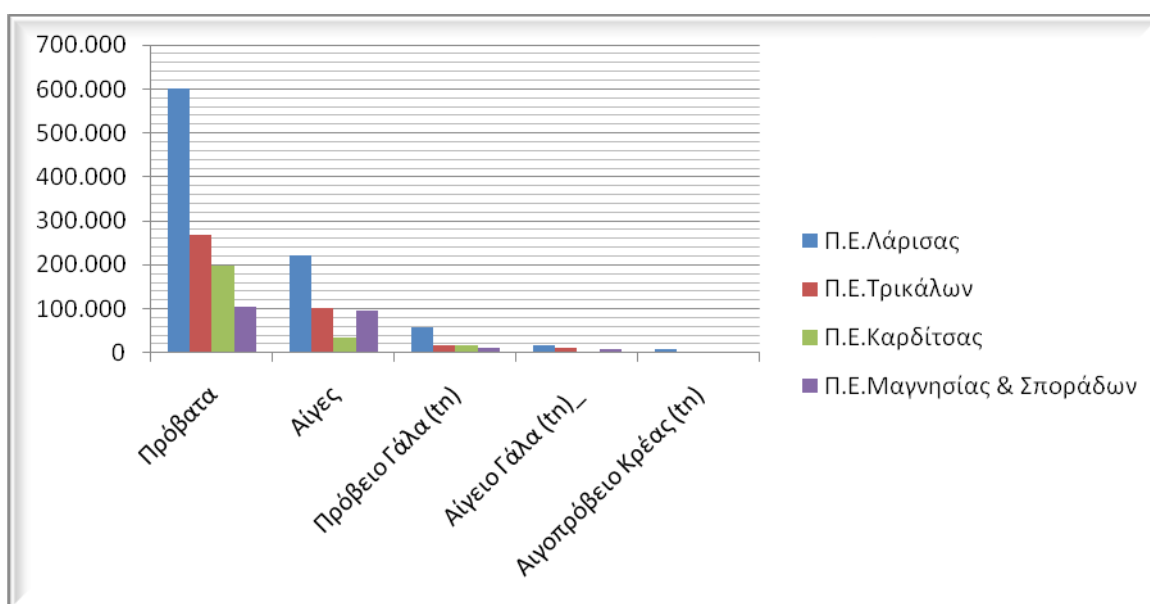
Η αιγοπροβατοτροφία είναι ο πιο σημαντικός κλάδος της κτηνοτροφίας στη χώρα και στη περιφέρεια Θεσσαλίας. Συμμετέχει σε ποσοστό 58,6% στην ακαθάριστη αξία της συνολικής ζωικής παραγωγής. Σε επίπεδο χώρας εκτρέφονται περί τις 8.500.000 προβατίνες και περί τις 3.850.000 αίγες. Παράγεται 530.000 τόνοι πρόβειου γάλακτος και 154.000 τόνοι αίγειου γάλακτος Η παραγωγή της φέτας κυμαίνεται από 95.000 έως 100.000 τόνους. Το κρέας των αιγοπροβάτων ανέρχεται σε 100.000 τόνους περίπου. Στη περιφέρεια Θεσσαλίας εκτρέφονται 1.171.688 πρόβατα και 449.759 αίγες. Παράγεται 104.132 τόνοι πρόβειου γάλακτος και 40.011 τόνοι αίγειου γάλακτος και από τα υπάρχοντα τυροκομεία παράγονται περί τους 30.300 τόνους φέτας. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ 2010 παραδίνονται στις γαλακτοβιομηχανίες και τα τυροκομεία περί τους 94.625 τόνους πρόβειου γάλακτος και περί τους 25.418 τόνους αιγείου γάλακτος. Στην περιφέρεια Θεσσαλίας παράγονται το 18,8% της συνολικής παραγωγής του πρόβειου γάλακτος, το 20,3% του αίγειου. Η αιγοπροβατοτρροφία στη Θεσσαλία είναι παραδοσιακή μορφή κτηνοτροφίας με πολύ ικανοποιητική προσαρμογή στις Θεσσαλικές φυσικές συνθήκες που όπως φαίνεται τείνει να γίνει επιχειρηματικής μορφής και αυτό το καταμαρτυρεί η μείωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με ταυτόχρονη αύξηση του ζωικού κεφαλαίου. Αξιοποιεί τους βοσκοτόπους οι οποίοι ανέρχονται σε 4.229.017 στρ. οριακές και ακατάλληλες για καλλιέργεια εκτάσεις καθώς και υπολείμματα διαφόρων καλλιεργειών. Η Περιφέρεια Θεσσαλίας κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή πρόβειου κρέατος

και την πέμπτη στη παραγωγή αίγιου κρέατος. Αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα 1 φαίνεται ο αριθμός των αιγοπροβάτων, αιγοπρόβειου κρέατος, γάλακτος και βοσκοτόπων, στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Θεσσαλίας..

Πίνακας 15. Ζωική παραγωγή της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Είδος ζώου	Π.Ε.Λάρισας	Π.Ε.Τρικάλων	Π.Ε.Καρδίτσας	Π.Ε.Μαγνησίας & Σποράδων	Θεσσαλία
Πρόβατα	600.000	269.584	197.104	105.000	1.171.688
Αίγες	220.000	100.759	34.000	95.000	449.759
Πρόβειο Γάλα (tn)	57.000	17.800	17.222	11.610	104.132
Αίγιο Γάλα (tn)	18.000	9.800	3.491	8.720	40.011
Αιγοπρόβειο Κρέας (tn)	9.000	1.926	1.202	1.122	8.514
Βοσκότοποι (στρ)	2.066.292	1.009.410	481.136	672.177	22.229.015

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Διάγραμμα 6. Ζωική παραγωγή της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Στην περιοχή Ελασσόνας της Π.Ε. Λάρισας καθώς και στο Δημοτικό Διαμέρισμα Δαμασίου του Δήμου Τυρνάβου εκτρέφονται περί τα 240.000 πρόβατα και παράγονται γύρω στα 220.000 σφάγια μέσου βάρους 8 κιλών στα οποία έχει καταχωρηθεί η ονομασία «Αρνάκι Ελασσόνας» στο μητρώο των ΠΟΠ-ΠΓΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 22 Ιουλίου 2011 με τον Καν. 734/2011. Στην ίδια περιοχή εκτρέφονται περί τις 125.000 αίγες και παράγονται 110.000 σφάγια κατσικιών μέσου βάρους 6,5 κιλών, στα οποία επίσης καταχωρήθηκε η ονομασία «Κατσικάκι Ελασσόνας» στο

μητρώο των ΠΟΠ-ΠΓΕ στις 30 Σεπτεμβρίου 2011. Ιδιαίτερη σημασία για την αιγοτροφία της Θεσσαλίας έχει η εκτροφή της αίγας φυλής Σκοπέλου, περιοχή εκτροφής της οποίας είναι η Σκόπελος, ο Δήμος Ρήγα Φεραίου και η ορεινή περιοχή Κεραμιδίου – Καναλίων.

Η αίγα Σκοπέλου είναι Παραδοσιακή φυλή πιστοποιημένη από το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Καρδίτσας και ενταγμένο στα πρόγραμμα διατήρησης αυτοχθόνων φυλών. Συνολικά, εκτρέφονται περί τις 7.616 αίγες με μέση ετήσια παραγωγή 12 τόνων κρέατος και 300 τόνους γάλακτος στη Σκόπελο και 1.100 τόνων βιολογικού γάλακτος στη περιοχή Κεραμιδίου-Καναλίων.

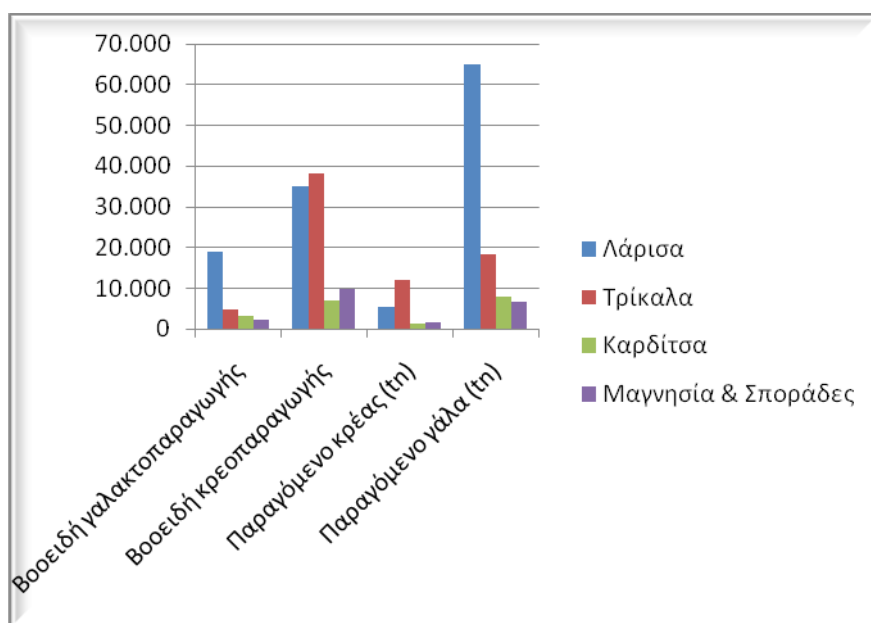
3.2.2 Βοοτροφία

Ο κλάδος της βοοτροφίας παράγει κατά βάση κρέας και γάλα. Τα διατηρούμενα βοοειδή διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις παραγωγικές τους ιδιότητες με κατεύθυνση γαλακτοπαραγωγική ή κρεοπαραγωγική. Στην Ελλάδα εκτρέφονται 684.100 βοοειδή εκ των οποίων 168.000 είναι ζώα γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση βοοειδών εστιάζεται στην Μακεδονία- Θράκη με ποσοστό 53,3% και ακολουθεί η Θεσσαλία με ποσοστό 17,3%. Σε σύνολο 23.504 εκμεταλλεύσεων στη χώρα περί τις 2.105 εκμεταλλεύσεις βρίσκονται στη Θεσσαλία. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ 2009 και των Π.Ε. στον παρακάτω πίνακα 2 παρουσιάζεται το πλήθος των βοοειδών, η παραγωγή γάλακτος και η παραγωγή κρέατος ανά περιφερειακή ενότητα της περιφέρειας Θεσσαλίας και του συνόλου της χώρας.

Πίνακας 16. Βοοτροφία στη Θεσσαλία

	ΒΟΟΤΡΟΦΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ			
	Βοοειδή γαλακτοπαραγωγής	Βοοειδή κρεοπαραγωγής	Παραγόμενο κρέας (tn)	Παραγόμενο γάλα (tn)
Λάρισα	19.000	35.000	5.400	65.000
Τρίκαλα	4.728	38.137	12.002	18.216
Καρδίτσα	3.302	6.883	1.338	7.800
Μαγνησία & Σποράδες	2.397	9.900	1.550	6.726
Θεσσαλία	29.427	89.920	20.290	97.220
Ελλάδα	149.000	534.019	61.000	670.000

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Διάγραμμα 7. Βοοτροφία στη Θεσσαλία

Οι αγελάδες γαλακτοπαραγωγής παράγουν από 5.000 έως 6.500 κιλά γάλα/έτος και η ποσότητα βόειου γάλακτος στην Ελλάδα ανέρχεται στους 845.292 τόνους. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την αυτάρκεια της χώρας σε γάλα που είναι χαμηλή 50% καθιστά αναγκαία την περαιτέρω ανάπτυξη της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας. Η κρεοπαραγωγός βοοτροφία χαρακτηρίζεται από μονάδες με θηλάζουσες αγελάδες κυρίως ελευθέρως βοσκής, ζώα για αναπαραγωγή και πάχυνση χωρίς παραγωγή εμπορεύσιμου γάλακτος και πάχυνσης μόσχων με ζώα που εισάγονται από το εξωτερικό ή το εσωτερικό. Ο δείκτης αυτάρκειας της χώρας σε βόειο κρέας διαμορφώνεται στο 30-35%, γεγονός που δίνει ώθηση στην ανάπτυξη της κρεοπαραγωγού βοοτροφίας στη Θεσσαλία.

3.2.3 Χοιροτροφία

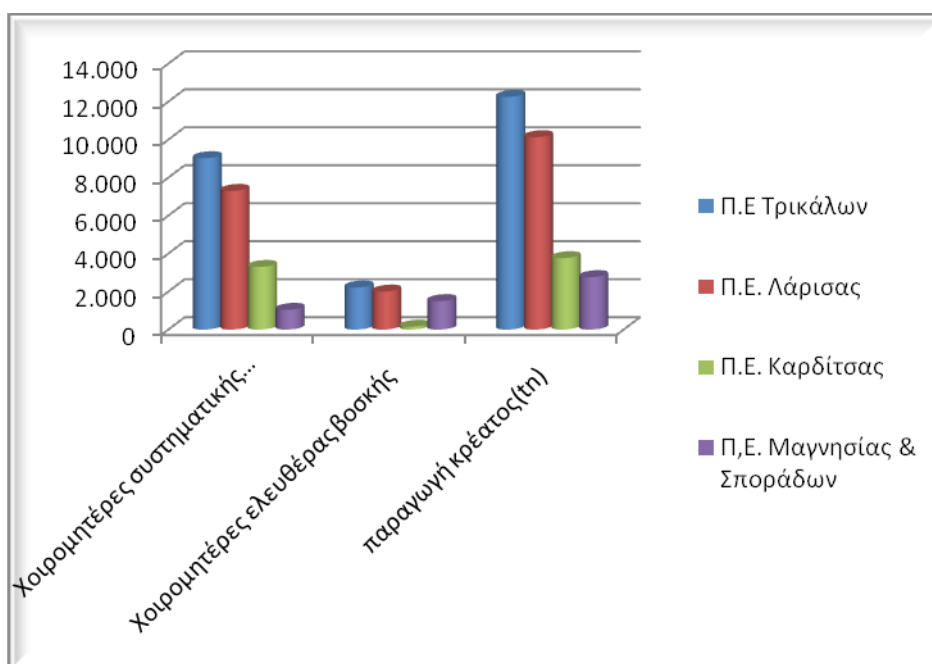
Η χοιροτροφία στην Ελλάδα θεωρείται από τους δυναμικούς κλάδους της κτηνοτροφίας και της αγροτικής οικονομίας. Η ετήσια κατανάλωση χοιρινού κρέατος είναι 300.000 tn . Με βάση το υφιστάμενο επίπεδο παραγωγικότητας των 1090 kg / χοιρομητέρα / χρόνο η ετήσια κατανάλωση καλύπτεται με 275.000 χοιρομητέρες δηλαδή περίπου 2,5 φορές περισσότερες απ' όσες εκτρέφονται σήμερα (108.800 χοιρομητέρες). Η Θεσσαλική παραγωγή χοιρινού κρέατος καλύπτει το 24,4 % της Ελληνικής παραγωγής. Αποτελεί ένα από τους πλέον επιχειρηματικούς κλάδους ζωικής παραγωγής ο οποίος επιβιώνει χωρίς επιδοτήσεις . Οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες είναι επί το πλείστον επιστήμονες

γεωτεχνικής κατεύθυνσης και έχουν επενδύσει σε υποδομές (χοιροστάσια – τυποποιητήρια). Αναλυτικά η κατάσταση της χοιροτροφίας στη Θεσσαλία περιγράφεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 17. Χοιροτροφία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

	Π.Ε Τρικάλων	Π.Ε. Λάρισας	Π.Ε. Καρδίτσας	Π.Ε. Μαγνησίας & Σποράδων	Θεσσαλία
Χοιρομητέρες συστηματικής εκτροφής	9.023	7.300	3.300	1.040	20.663
Χοιρομητέρες ελευθέρως βοσκής	2.217	2.000	150	1.500	5.867
παραγωγή κρέατος(tn)	12.250	10.130	3.760	2.760	28.900

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Διάγραμμα 8. Χοιροτροφία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

3.2.4 Πτηνοτροφία

Ο κλάδος της πτηνοτροφίας αποτελεί ένα σύγχρονο τομέα δραστηριότητας της κτηνοτροφίας με καθετοποίηση της παραγωγής. Το κρέας κοτόπουλων καλύπτει με διαφορά το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής εγχώριας παραγωγής κρέατος πουλερικών και αυγών. Σε επίπεδο χώρας το κρέας των πουλερικών ανέρχεται περί τους 187.340tn ενώ στη Θεσσαλία περί στους 4.000tn ετησίως. Ο βαθμός αυτάρκειας της χώρας σε κρέας ανέρχεται στο 80% ενώ σε αυγά κατανάλωσης το 95% .

Εμπόδιο στην επέκταση της πτηνοτροφίας αποτελεί το γεγονός ότι στην ορνιθοτροφία από τις διεθνείς συμφωνίες απαγορεύονται οι ενισχύσεις για την ίδρυση μονάδων. Ο κλάδος είναι ελεγχόμενος για τις επιδοτήσεις της Ε.Ε. και από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα όπως :

- Υψηλό κόστος διακίνησης και αποθήκευσης. Ευπαθές το κρέας χρειάζεται ένα αποδοτικό «ψυχρό» δίκτυο διανομής που θα καλύπτει την Ελληνική Επικράτεια που απαιτεί μεγάλη επένδυση κεφαλαίων.
- Υψηλό κόστος εγχώριων δημητριακών .
- Μικρός χρόνος διατήρησης του νωπού κοτόπουλου.
- Ανάγκη επαγγελματικής κατάρτισης.

Σε επίπεδο Θεσσαλίας θα μπορούσε να προωθηθεί μόνο η παραγωγή κρέατος και αυγών πουλερικών βιολογικής εκτροφής ,ελευθέρας βοσκής.

Πίνακας 18. Εκτροφή ορνίθων στη περιφέρεια Θεσσαλίας

	Όρνιθες ωοτόκες συστηματικής πτηνοτροφίας	Κοτόπουλα κρεοπαραγωγής	Όρνιθες & κοτόπουλα χωρικής πτηνοτροφίας	Παραγόμενα αυγά
Π.Ε. Λάρισας	15.000	180.000	144.000	6.550.000
Π.Ε. Καρδίτσας	7.900	Δ/Α	470.000	11.422.000
Π.Ε. Τρικάλων	500	Δ/Α	290.000	6.690.000
Π.Ε. Μαγνησίας & Σποράδων	28.500	Δ/Α	130.000	10.130.000
Θεσσαλία	51.900	180.000	1.034.000	34.792.000

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

3.2.5 Μελισσοκομία

Η μελισσοκομία είναι ένας δυναμικός κλάδος της αγροτικής παραγωγής στη Θεσσαλία, με 1.800 εγγεγραμμένους μελισσοκόμους, 150.000 μελισσοσμήνη και παραγωγή που υπολογίζεται στους 2.300 τόνους. Αναλυτικά, στον παρακάτω πίνακα φαίνονται ο αριθμός των παραγωγών των κυψελών και η συνολική παραγωγή του μελιού στις περιφερειακές ενότητες της Θεσσαλίας.

Πίνακας 19. Παραγωγή μελιού στη Θεσσαλία

Ενότητες	Μαγνησία	Τρίκαλα	Λάρισα	Καρδίτσα	Θεσσαλία
Αριθμός παραγωγών	483	390	540	470	1.883
Αριθμός κυψελών	40.000	35.000	35.000	45.000	155.000
Συνολική παραγωγή	600 τόνοι	525 τόνοι	525 τόνοι	670τόνοι	2.320 τόνοι

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Είναι γνωστό ότι τα προϊόντα της μέλισσας, το μέλι, η γύρη, ο βασιλικός πολτός είναι προϊόντα υψηλής βιολογικής αξίας με όλο και αυξανόμενη εκτίμηση από τους καταναλωτές. Η απαίτηση των καταναλωτών για φυσικά προϊόντα με υψηλή διατροφική αξία βρίσκει άμεση ανταπόκριση στα μελισσοκομικά προϊόντα. Το μέλι, η γύρη και ο βασιλικός πολτός καταναλώνονται αυτούσια από την φύση χωρίς καμιά επεξεργασία και η βιολογική τους αξία έχει επισημανθεί κατ'επανάληψη. Υπολογίζεται επίσης ότι η μέλισσα προσφέρει στη φύση 15πλάσιο όφελος από την αξία των προϊόντων της. Φαίνεται δε, ανυπολόγιστης αξίας όταν προσμετρηθούν οι παρακάτω παράγοντες και αναδεικνύεται τόσο ως προϊόν όσο σαν κλάδος γενικότερα.

Το μέλι διατίθεται σε μεγάλο ποσοστό από τους ίδιους τους παραγωγούς ,ενώ οι επαγγελματίες διαθέτουν το προϊόν περισσότερο σε εμπόρους. Συνολικά, στη Θεσσαλία υπολογίζεται ότι το 60% των μελισσοκόμων διαθέτει το μέλι στη λιανική, το 10% στη χονδρική και το 30% και με τους δύο τρόπους. Συγκεκριμένα, στη Μαγνησία 325 τόνοι διατίθενται εντός της Μαγνησίας 270 τόνοι εκτός της Θεσσαλίας και 5 τόνοι εξάγονται στην Αγγλία.

Στην Καρδίτσα η διακίνηση και η πώληση του μελιού γίνεται κυρίως από τους ίδιους τους μελισσοκόμους στις τοπικές κοινότητες της Καρδίτσας καθώς και στις όμορες περιοχές. Οι επαγγελματίες μελισσοκόμοι που παράγουν μεγάλες ποσότητες μελιού, το διαθέτουν κυρίως σε μελισσοκομικές επιχειρήσεις των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης. Τα μεγαλύτερο ποσοστό των παραγωγών διαθέτει το μέλι και χονδρικός και λιανικός (51%) ενώ αποκλειστικά χονδρική πώληση κάνει μόνο το 12%. Το υπόλοιπο 37% διαθέτει το μέλι αποκλειστικά λιανικός.

Όσον αφορά στις μεταποιητικές μονάδες, στη Θεσσαλία υπάρχουν περί τα 15 αδειοδοτημένα συσκευαστήρια με όλες τις προδιαγραφές διάσπαρτα στις περιφερειακές ενότητες και ένας από τους ελάχιστους Μελισσοκομικούς Συνεταιρισμούς της χώρας μας που εμπορεύονται μέλι και τα άλλα προϊόντα της μέλισσας, ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Βόλου στη Μαγνησία.

1.7 Τομέας Αλιείας

3.3.1 Θαλάσσια Αλιεία

Ο τομέας της θαλάσσιας αλιείας συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των κατοίκων της Μαγνησίας και των Σποράδων καθώς και των κατοίκων των παραλιών της Λάρισας, λόγω της μεγάλης ακτογραμμής, του αριθμού των επαγγελματικών σκαφών, και των απασχολούμενων ατόμων. Παρέχει επίσης ένα σημαντικό μέρος των πρωτεϊνών που απαιτούνται για την ανθρώπινη κατανάλωση.

3.3.2 Παράκτια – Μέση Αλιεία Περιφέρειας Θεσσαλίας

A. Μαγνησίας & Σποράδων

Ο επαγγελματικός αλιευτικός στόλος στην περιφερειακή ενότητα Μαγνησίας και Σποράδων αποτελείται:

α. από 980 περίπου **σκάφη παράκτιας αλιείας**.

Κυρίως από μικρά ή μεσαίου μήκους αλιευτικά σκάφη (από 5 μέτρα έως 12 μέτρα), μικρής χωρητικότητας και ιπποδύναμης, που αλιεύουν παράκτια είδη (κουτσομούρες, μπαρμπούνια, κολιοί, μπράσκες, μουσμούλια, караβίδες, χταπόδια, καλαμάρια κλπ.) τα οποία δεν αλιεύονται με άλλο μέσο, κατά μήκος των νησιών Β. Σποράδων και της εκτεταμένης ηπειρωτικής ακτογραμμής. Η μέση αλιευτική παραγωγή ανά σκάφος είναι 20 με 25 κιλά ανά ημέρα, με συνολική κατ' εκτίμηση ετήσια παραγωγή 1.800 τόνους. Ο αριθμός των αλιέων που ασχολούνται στην παράκτια αλιεία ανέρχεται σε 1030.

Τα προϊόντα διατίθενται φρέσκα κυρίως από το σκάφος κατευθείαν στον καταναλωτή. Ο τρόπος αυτός διακίνησης αποτελεί την ιδιαιτερότητα και την σημασία που έχουν τα φρέσκα ψάρια που πωλούνται από τον ψαρά στον ντόπιο, περαστικό, τουρίστα αγοραστή. Η παράκτια αλιεία έχει κυρίως τη μορφή της παραδοσιακής οικογενειακής δραστηριότητας που συνδυάζεται και με άλλες ασχολίες (γεωργία – κτηνοτροφία), ενώ ασκείται κατά κύριο λόγο από μεγάλης ηλικίας και μη εκπαιδευμένους επαγγελματίες αλιείς.

β. αποτελείται από 31 **σκάφη μέσης αλιείας** 22 γριγρί και 9 μηχανότρατες. Κυρίως μεσαίου ή μεγάλου μήκους (από 15 έως 30 μέτρα). Τα κύρια αλιεύματα των γριγρί είναι γαύρος, σαρδέλα, κολιοί, παλαμίδες σαυρίδια, γόπες, μελανούρια κλπ. Τα κύρια αλιεύματα των μηχανοτράτων είναι караβίδες, γαρίδες, μπράσκες, κουτσομούρες, μπακαλιάροι κλπ. Η ετήσια παραγωγή για τα γριγρί

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

κυμαίνεται 2.800 τόνους και για τις μηχανότρατες 700 τόνους. Ο αριθμός των απασχολούμενων στην μέση αλιεία ανέρχεται σε 212 άτομα. Τα προϊόντα διατίθενται φρέσκα από το σκάφος. Τα αλιεύματα της μέσης αλιείας αποτελούν προϊόντα εμπορικής σημασίας τόσο για την ντόπια αγορά όσο και την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας και των όμορων Περιφερειών.

Προμηθεύουν τις μεταποιητικές βιομηχανίες με πρώτη ύλη (γαύρο, σαρδέλα, κολιούς κλπ.). Η ζήτηση της είναι αυξανόμενη και αυτό προκύπτει από την αύξηση του μεγέθους των μονάδων.

Β. Λάρισα

Η θαλάσσια αλιεία στην Περιφερειακή ενότητα Λάρισας γίνεται με 137 σκάφη παράκτιας αλιείας στα οποία εργάζονται 200 άτομα. Τα σκάφη είναι μικρού μήκους 4 έως 14 μέτρα και η ισχύς τους κυμαίνεται από 5 έως 140 HP. Τα αλιευτικά εργαλεία που χρησιμοποιούν είναι τα απλά και μανωμένα δίχτυα, τα ζαργανοδίχτυα, οι κουλούρες, οι βολκοί, τα παραγάδια, τα κουπιά κλπ. Η μέση αλιευτική παραγωγή ανά σκάφος είναι 15 έως 20 κιλά ανά ημέρα, με συνολική κατ' εκτίμηση ετήσια παραγωγή 450 τόνους και αποτελείται κυρίως από γαρίδες, χταπόδια, κεφαλόπουλα, σουπιές, μурμουρές, γλώσσες, μπαρμπούνια, κουτσομούρες, μπακαλιάροι, σαρδέλες, σαυρίδια κ.α. Η διάθεση των προϊόντων γίνεται, είτε από τους ίδιους τους ψαράδες από το σκάφος είτε δια μέσω των εμπόρων.

Πίνακας 20α. Παράκτια Αλιεία στη Θεσσαλία

Περιφερειακή Ενότητα	Στόλος Παράκτιας Αλιείας	Αριθμός Εργαζομένων	Συνολική Ετήσια Παραγωγή
ΠΕ Μαγνησίας & Βορείων Σποράδων	980	1.030	1.800 τόνοι
ΠΕ Λάρισας	137	200	450 τόνοι
Περιφέρεια Θεσσαλίας	1.117	1.230	2.250 τόνοι

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Πίνακας 20β. Μέση Αλιεία στη Θεσσαλία

	Στόλος Μέσης Αλιείας	Αριθμός Εργαζομένων	Συνολική Ετήσια Παραγωγή
Γρι - Γρι	22		2.800 τόνοι
Μηχανότρατες	9		700 τόνοι
Περιφέρεια Θεσσαλίας	31	212	3.500 τόνοι

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

3.3.3 Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων – Σκάφη

Η αλιεία εσωτερικών υδάτων στηρίζεται σε παραδοσιακές μεθόδους, με σημαντική για ορισμένες περιοχές (Καρδίτσα – Λίμνη Ν. Πλαστήρα) αλιευτική παραγωγή σε προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, συμβάλει στη διατήρηση μέρους της πολιτιστικής κληρονομιάς και στηρίζει τις τοπικές οικονομίες και κοινωνίες. Παρουσιάζει ιδιαιτερότητα καθόσον σχετίζεται με τη διαχείριση και διατήρηση του υψηλής οικολογικής σημασίας του ευαίσθητου οικοσυστήματος της περιοχής.

Συνεπώς, η βιώσιμη ανάπτυξη της αλιείας εσωτερικών υδάτων κρίνεται αναγκαία τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής και οικολογικής άποψης. Η αλιεία στη λίμνη Ν. Πλαστήρα διενεργείται από 27 επαγγελματίες αλιείς της περιοχής με μικρά σκάφη μεγάλης ηλικίας με υλικά κατασκευής λαμαρίνα, ενώ υπάρχει έλλειψη έργων υποδομής. Για τους λόγους αυτούς απαιτούνται επενδύσεις για την κατασκευή, τον εξοπλισμό και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων, αλλά και για τον εκσυγχρονισμό και τον εξοπλισμό των σκαφών αλιείας, ιδίως προκειμένου να βελτιωθούν η ασφάλεια, οι συνθήκες εργασίας, η υγιεινή και η ποιότητα των προϊόντων, η ανθρώπινη υγεία. Τα κύρια αλιεύματα από τη λίμνη Πλαστήρα είναι Κυπρίνος, Λαυράκι, Γουλιανός κ.α. Η μέση παραγωγή ανέρχεται σε 2,5 τόνους ανά έτος. Τα προϊόντα διατίθενται φρέσκα στην ντόπια αγορά και στην αγορά της πόλης της Καρδίτσας. Οι τεχνητές λίμνες Σμοκόβου και Κάρλας δεν έχουν αναπτυχθεί αλιευτικά. Στον Πηνειό ποταμό δραστηριοποιούνται επαγγελματικά δύο αλιείς της περιοχής Λάρισας με μικρή όμως αλιευτική παραγωγή η οποία δεν ξεπερνά τα 700 κιλά ανά έτος.

3.3.4 Υδατοκαλλιέργεια

Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί για την Περιφέρεια Θεσσαλίας σημαντικό και εξελισσόμενο κλάδο παραγωγής ψαριών, κυρίως Τσιπούρα και Λαβράκι για την ιχθυοκαλλιέργεια θαλασσινών ειδών και Πέστροφας, Κυπρίνου και Σολωμού για τα γλυκά νερά.

Τα ιχθυοτροφεία που λειτουργού σήμερα στην Περιφέρεια Θεσσαλίας δίνονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 21α. Ιχθυοτροφεία στην Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας

Όνοματεπώνυμο	Περιοχή	Καλλιεργούμενο είδος	Παραγωγή τόνου/έτος
Αναστάσιος Πρίτσας	Φυλακτή θέση Μαντάνια	Σολομός /Πέστροφα	5 τόνους σολωμό/έτος & 12τόνους πέστροφα/έτος
Ιωάννης Συργκάνης	Μπελοκομύτη θέση Κερεντάν	Πέστροφα	12-15 τόνους/έτος
Αφοί Μίσσα	Καρίτσα θέση Σμίξη	Πέστροφα	14 τόνους/έτος

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Πίνακας 21β. Ιχθυοτροφεία στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας

Όνοματεπώνυμο	Περιοχή	Καλ/μενο είδος	Παραγωγή τόνου/έτος
Δημόσιο Ιχθυοτροφείο Αυλακα Παλαιοποτάμου	Μεσάγγαλα	Κεφαλοειδή, Τσιπούρα, Λαυράκι Γλώσσα κ.α	Δεν αλιεύεται λόγω έργων κατασκευής

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Πίνακας 21γ. Ιχθυοτροφεία στην Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας

Όνοματεπώνυμο	Περιοχή	Καλλιεργούμενο είδος	Παραγωγή τόνου/έτος
Ιχθυοτροφείο Παγασητικού Α.Ε	Σούρπη θέση Όρμος Λαδικού	Λαβράκι, Τσιπούρα	5 τόνους/έτος
Υδρόβιος ΕΠΕ Υδατοκαλλιέργειες	Σηπιάδα Θέση Όρμος Λημνιώνας	Λαβράκι, Τσιπούρα	130 τόνους/έτος
Σπύρου Γεώργιος-Σπύρου Μελομένη (Ιδιόκτητο μικρό εκκολαπτήριο)	Παλαιόκαστρο	Κοινή Πέστροφα	10 τόνους/έτος

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Πίνακας 21δ. Ιχθυοτροφεία στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων

Όνοματεπώνυμο	Περιοχή	Καλλιεργούμενο είδος	Παραγωγή τόνοι/έτος
Κερασιώτης Απόστολος	Πηγή Τρικάλων	Πέστροφα	5 τόρους/έτος
Παπαϊωάννου Χρήστος του Ιωάννου	Τρυγόνα Τρικάλων	Πέστροφα	10 τόρους/έτος
Χαρίσης Χρήστος	Διάβα Καλαμπάκας	Πέστροφα	15 τόρους /έτος
Μπούγα Βαΐα	Κάτω Ελάτη	Κυπρίνο(Γριβάδη) / Τιλάπι /πέστροφα	10 τόρους/έτος
Κάλλος Γεώργιος	Αθαμανία Τρικάλων	Πέστροφα	20 τόρους/έτος
Ρούσσας Δημήτριος	Βαθύρεμα Πινδέων	Πέστροφα	5 τόρους/έτος

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Μεταποίηση και Εμπορία Προϊόντων

Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της Θεσσαλίας, καθώς συνδέεται με δραστηριότητες που είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Τα τελευταία ωστόσο χρόνια παρατηρείται μια συστηματική μείωση του ακαθάριστου προϊόντος του δευτερογενούς τομέα στο σύνολο του ακαθάριστου προϊόντος της Περιφέρειας. Παράλληλα, παρατηρείται μια ανομοιομορφία στη συμμετοχή κάθε Περιφερειακής Ενότητας στο ακαθάριστο Περιφερειακό προϊόν του δευτερογενή τομέα. Ειδικότερα, οι Περιφερειακές Ενότητες Μαγνησίας και Λάρισας συμμετέχουν με υπερτριπλάσιο ποσοστό στο ακαθάριστο προϊόν του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας από τις Περιφερειακές Ενότητες Τρικάλων και Καρδίτσας. Ιδιαίτερος σημαντικό είναι το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός μεταποιητικών μονάδων που υπάρχουν στην Περιφέρεια σχετίζεται με τον Πρωτογενή τομέα, στον οποίο περιλαμβάνονται οι κλάδοι Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, η κλαδική διάρθρωση των καταστημάτων του δευτερογενή τομέα στην Περιφέρεια παρουσιάζει τις επιχειρήσεις μεταποίησης αγροτικών προϊόντων (βιομηχανίες ειδών διατροφής) να έχουν την υψηλότερη ποσοστιαία συμμετοχή. Το 85% περίπου της γεωργικής παραγωγής στην Θεσσαλία, αποτελεί προϊόν βιομηχανικής επεξεργασίας και μεταποίησης σε αντίθεση με ότι συνέβαινε πριν μερικά χρόνια (ΕΣΥΕ, 2002). Συνεπώς, πολλές ποιοτικές και ποσοτικές αλλαγές στη γεωργία επέρχονται μέσω του δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα.

Βασική προτεραιότητα θα πρέπει να αποτελέσει η αύξηση της παραγωγής προϊόντων προστιθέμενης αξίας. Είναι δυνατό να αυξηθεί η παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας με τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ειδικά σε βιομηχανικό επίπεδο αλλά και στις ίδιες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Στην κατεύθυνση αυτή, η δημιουργία συνεχώς περισσότερων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας, θα έχει θετικές συνέπειες στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας προϊόντων και της απασχόλησης.

Επενδύσεις που θεωρούνται απαραίτητες και οδηγούν σε συμπίεση του κόστους παραγωγής των προϊόντων, του κόστους μεταποίησης, συσκευασίας, αποθήκευσης και εμπορίας, καθώς και επενδύσεις που βελτιώνουν την ποιότητα και τις υγειονομικές συνθήκες αποτελούν ουσιαστικές προτάσεις προς την κατεύθυνση αυτή.

Η Θεσσαλία παράγει ορισμένα προϊόντα τα οποία διαθέτουν άριστα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, η ποιότητα τους είναι αρκετά υψηλή και θα μπορούσαν να παράγονται με

συγκεκριμένη ονομασία προέλευσης εξασφαλίζοντας και αυξάνοντας έτσι την ζητούμενη ποσότητα και την τιμή τους.

Ο αριθμός των Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων αυξάνονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας με ρυθμούς παρόμοιους με αυτούς σε επίπεδο Χώρας, έστω και αν υπάρχουν διαφοροποιήσεις ανά Νομό. Ειδικότερα, η μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζεται στους Νομούς Λάρισας και Τρικάλων, ενώ μικρότερα ποσοστά εμφανίζουν οι Νομοί Καρδίτσας και Μαγνησίας.

Η ανάπτυξη των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων αποδίδεται στο γεγονός ότι οι παραπάνω επιχειρήσεις καλύπτουν κυρίως τοπικές ανάγκες, ενώ εκμεταλλεύονται τις τοπικές πρώτες ύλες και παράγουν προϊόντα που απαιτούν εξειδίκευση και διαφοροποίηση ή προϊόντα που είναι μέρη συνόλου. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν μια σειρά προβλημάτων με κυριότερα τα παρακάτω:

- Ανεπαρκής προώθηση των προϊόντων.
- Ανεπαρκή δίκτυα πωλήσεων.
- Περιορισμένη εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.
- Περιορισμένη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής

Η περαιτέρω ανάπτυξη της μεταποίησης στην Θεσσαλία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επίλυση μιας σειράς προβλημάτων, όπως:

- Η ανισοκατανομή και η χωρίς προγραμματισμό χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- Η πολυδιάσπαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Η έλλειψη σύγχρονων μεθόδων οργάνωσης και εξειδικευμένων στελεχών
- Η ανεπάρκεια μηχανολογικού εξοπλισμού και η έλλειψη εξειδικευμένων κέντρων τεχνικής βοήθειας.

Η εμπορία των γεωργικών προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας πραγματοποιείται από τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς και τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών ή από μεμονωμένους παραγωγούς χωρίς ιδιαίτερη οργάνωση και χωρίς σημαντικά δίκτυα διανομής (ίσως εξαίρεση να αποτελούν τα μήλα Ζαγοράς Πηλίου).

Η έλλειψη σύγχρονης οργάνωσης στο κύκλωμα της αλυσίδας εμπορίας των προϊόντων, σε συνάρτηση με το χαμηλό επίπεδο των έργων υποδομής και τεχνικής υποστήριξης του τομέα αποτελεί αναμφισβήτητα ένα σοβαρό παράγοντα για την επιβίωση και ανάπτυξη του γεωργικού τομέα. Για το σκοπό αυτό το ενδιαφέρον είναι χρήσιμο να επικεντρωθεί εκτός από την μείωση του κόστους παραγωγής και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων στην όλη αλυσίδα παραγωγής –

μεταποίησης – εμπορίας. Το σύνολο όλων αυτών των δραστηριοτήτων πρέπει να είναι ανταγωνιστικό, γιατί μόνο τότε το τελικό προϊόν της πρωτογενούς παραγωγής φτάνει στον καταναλωτή με ανταγωνιστικούς όρους.

Η βελτίωση του υπάρχοντος επαρχιακού οδικού δικτύου και η διασύνδεση του με ένα καλό εθνικό οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο θα διευκόλυνε σημαντικά την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της Περιφέρειας. Επίσης, η κατασκευή σύγχρονων εγκαταστάσεων συντήρησης, επεξεργασίας, τυποποίησης και συσκευασίας, στις περιοχές εκείνες που χαρακτηρίζονται από υψηλή απόδοση παραγωγικών δραστηριοτήτων, θα βοηθούσε σημαντικά την αλυσίδα παραγωγής – μεταποίησης – εμπορίας.

Είναι επίσης φανερή η έλλειψη περιφερειακών αγορών για την εξυγίανση του κυκλώματος εμπορίας των προϊόντων. Η ίδρυση συγκεκριμένων αγορών σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, οι οποίες θα απορροφούν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής καθώς επίσης και η κατασκευή συγκεκριμένων μονάδων μεταποίησης, επεξεργασίας και μεταπώλησης αποτελεί μια θετική προοπτική.

1.8 Φυτική Παραγωγή

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας υπάρχουν μονάδες επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων όπως βιομηχανικής ντομάτας, βάμβακος, σταφυλιών (οινοποιεία και αποστακτήρια), σιτηρών (αλευρόμυλοι) κ.α. Τα γεωργικά προϊόντα, ανάλογα με το είδος τους, έχουν και διαφορετικό τρόπο πώλησης. Τα σιτηρά διοχετεύονται μέσω εμπόρων είτε στην τοπική αγορά είτε σε αγορές άλλων αστικών κέντρων. Το βαμβάκι διοχετεύεται προς τα εκκοκκιστήρια, με την παρέμβαση των μεσιτών και των υπομεσιτών. Τα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα όπως λαχανοκομικά και οι καρποί των δενδρωδών καλλιεργειών πωλούνται από τους ίδιους τους παραγωγούς ή μέσω εμπόρων, είτε χρησιμοποιούνται για ιδιοκατανάλωση. Γενικά, η παραγωγή προς ιδιοκατανάλωση είναι ιδιαίτερα σημαντική στα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα. Τα βιομηχανικά αγλάδια και τα συμπύρηνα ροδάκινα διακινούνται μέσω των συνεταιρισμών στα μεταποιητικές βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής.

Τα κτηνοτροφικά φυτά χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών της τοπικής κτηνοτροφίας σε ζωοτροφές. Στη Θεσσαλία έχουν γίνει βήματα για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. Ο τομέας αυτός εμφανίζει υψηλό επενδυτικό ενδιαφέρον σε διεθνές επίπεδο. Κυρίως αφορούν καλλιέργειες σιτηρών, ελιών, αμπελιών, μήλων χωρίς να εξαιρούνται και τα λαχανοκομικά. Μικρά βήματα γίνονται και στον τομέα της κτηνοτροφίας κυρίως στους Δήμους Ελασσόνας και Τυρνάβου. Σημαντική είναι η εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης στις

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

καλλιέργειες κυρίως των μήλων, αχλαδιών, ροδάκινων και βαμβακιού. Παρακάτω ακολουθούν επιχειρήσεις Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Πίνακας 22. Πιστοποιημένες επιχειρήσεις Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (πηγή Agrocert)

Επωνυμία Επιχείρησης	Σύστημα Πιστοποίησης	Προϊόντα Πιστοποίησης
<u>Α.Π.Σ. Ν. ΑΓΧΙΑΛΟΥ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Σταφύλια οينوποιήσιμα
<u>Α.Σ. ΖΑΓΟΡΑΣ ΠΗΛΙΟΥ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Μήλα, Αχλάδια
<u>ΕΑΣ ΠΗΛΙΟΥ - ΒΟΡ. ΣΠΟΡΑΔΩΝ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης.	ΠΟΠ κονσερβολιά Πηλίου Βόλου
<u>ΑΓ.ΣΥΝ. ΖΑΓΟΡΑΣ ΠΗΛΙΟΥ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης.	ΠΟΠ φρούτο Μήλα Ζαγοράς Πηλίου
<u>ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Λάδι
<u>ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης.	ΠΟΠ τυρί Φέτα
<u>ΕΑΣ ΒΟΛΟΥ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης.	ΠΟΠ τυρί Φέτα
<u>ΑΓΡΟΤΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Φακή
<u>ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΕ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Φακή, Φασόλια, Ρεβίθια, Πιπεριά υπαίθρου
<u>Ο.Ο.Δ.Π. ΑΧΛΑΔΙΩΝ ΤΥΡΝΑΒΟΥ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Αχλάδια
<u>ΣΟΔ ΜΗΛΩΝ ΑΓΙΑΣ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Μήλα
<u>ΑΓΚΡΟΝΑΤΣ Α.Ε.</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Αμύγδαλα
<u>ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ ΔΙΑΣ Ο.Ε.</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Ακτινίδια
<u>ΤΡΙΚΚΗ - ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης	ΠΟΠ τυρί Γαλοτύρι, ΠΟΠ τυρί Κασέρι, ΠΟΠ τυρί Φέτα
<u>ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΑΕ</u>	ΠΟΠ - Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης / ΠΓΕ - Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης.	ΠΟΠ τυρί Φέτα
<u>ΕΚΚΟΚΚΙΣΤΗΡΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΒΕΕ</u>	Σύστημα Ολοκληρωμένης διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	Βαμβάκι

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Στον τομέα του οίνου όπου έχουν πιστοποιηθεί οι παρακάτω οίνοι :

- Προϊόντα ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ): Ραψάνη
- Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης : Τύρναβος, Κρανιά, Κραννών και Ελασσόνα.

Δημητριακά

Τα Δημητριακά καλλιεργούνται σε μεγάλη έκταση, είναι προϊόν άριστης ποιότητας, εξαγωγίμο συναλλαγματοφόρο και δέχεται πολλαπλή μεταποίηση. Καλλιεργείται σαν μοναδικό προϊόν από πολλούς παραγωγούς και λόγω της μεταποίησης προσφέρει εισόδημα σε ακόμη περισσότερα άτομα. Το σκληρό σιτάρι της Θεσσαλίας αποτελεί το ποιοτικότερο της χώρας και αποτελεί τη βάση για τα χαρμάνια των Ελληνικών Βιομηχανιών Ζυμαρικών.

Στο καλάθι μπορεί να τοποθετηθεί τόσο ως πρωτογενές (πρώτη ύλη) όσο και ως μεταποιημένο ψωμί –ζυμαρικά. Σήμερα δραστηριοποιούνται στην περιοχή αρκετές μονάδες προϊόντων ζύμης(πίτες, κουλούρια κ.α.) και ζυμαρικών (τραχανάδες, χυλοπίτες, πλιγούρι, κριθαράκι κ.α.), στην παραγωγή των οποίων η Θεσσαλία έχει μακροχρόνια παράδοση και παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής.

Ενδεικτικά στην ΠΕ Καρδίτσας υπάρχουν οι παρακάτω μικρού μεγέθους μονάδες παραγωγής προϊόντων ζύμης και ζυμαρικών με τις ονομασίες: «Η Θεσσαλία», «Η Καραγκούνα», «Τα Άγραφα», «ΔΗΜΗΤΗΡ», «Ηλιόζυμο». Οι επιχειρήσεις αυτές είναι μέλη του Δικτύου Τροφίμων και Ποτών Π.Ε Καρδίτσας και συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες προβολής και προώθησης των τοπικών προϊόντων που το δίκτυο αναλαμβάνει (εκθέσεις, κοινό φυλλάδιο, website κ.λ.π.) τα τελευταία δύο χρόνια.

Βαμβάκι

Το προϊόν αυτό καλλιεργείται στην Θεσσαλία διαχρονικά. Υπάρχει άριστος εξοπλισμός, τεχνογνωσία καλλιέργειας από τους παραγωγούς. Είναι μια δυναμική καλλιέργεια με εξαγωγικό προσανατολισμό και το κύριο προϊόν που είναι άριστης ποιότητας καθώς και τα παραγόμενα υποπροϊόντα (βαμβακέλαιο, βαμβακόπιτα κλπ), τροφοδοτούν δραστηριότητες σε Περιφερειακά επαγγέλματα όπως, βιοτεχνίες, τυποποιητήρια, μεταφορές κλπ.

Ελιά

Η καλλιέργεια της ελιάς επεκτείνεται ταχύτατα ανά τον κόσμο και σε μικρότερο βαθμό σε όλη την Ελλάδα και στην Θεσσαλία. Οι εξαγωγές ελαιοκάρπου είναι σημαντικές από την περιοχή,

κατευθύνονται κύρια προς την Ιταλία και από εκεί με επανασυσκευασία σε όλο τον κόσμο. Έτσι έχουμε ένα μόνο κύριο αγοραστή, την Ιταλία επεξεργασμένου ελαιοκάρπου σε βιομηχανικές συσκευασίες, ενώ ελάχιστη είναι η ατομική συσκευασία και διαφορετικές αγορές εξωτερικού.

Η βρώσιμη ελιά στην Θεσσαλία επεξεργάζεται και αποθηκεύεται σε μεγάλο βαθμό από τους ίδιους τους παραγωγούς, από τις Ενώσεις Αγρ. Συν/μών και από αρκετούς εξαγωγείς. Η εμπορία διενεργείται από τις Ενώσεις και διάφορους εξαγωγείς που εδρεύουν εντός και εκτός Θεσσαλίας.

Οι επιτραπέζιες ελιές κατατάσσονται σε εμπορικούς τύπους οι οποίοι προσδιορίζονται από δύο κυρίως χαρακτηριστικά: τον τύπο του νωπού προϊόντος (πρώτη ύλη) που εξαρτάται από το χρώμα (βαθμό ωριμότητας) του καρπού που οδηγείται στην επεξεργασία και την μέθοδο επεξεργασίας, ιδιαίτερα τον τρόπο εκπίκρυνσης του προϊόντος. Έτσι έχουμε τους εξής τύπους:

Πράσινες επιτραπέζιες ελιές

- Πράσινες ελιές «confites» σε άλμη
- Φυσικές πράσινες ελιές σε άλμη

Εμπορικοί τύποι ξανθών επιτραπέζιων ελιών

- Φυσικές ξανθιές ελιές σε άλμη
- Ελιές μαυρισμένες με οξείδωση σε άλμη
- Ελιές μαυρισμένες με οξείδωση αφυδατωμένες

Εμπορικοί τύποι μαύρων επιτραπέζιων ελιών

- Μαύρες επιτραπέζιες ελιές σε άλμη
- Μαύρες ελιές «confites»

- Φυσικές μαύρες ελιές
- Μαύρες ελιές αφυδατωμένες ή ξηράλατος
- Μαύρες ελιές συρρικνωμένες
- Μαύρες ελιές «confites» ξηράλατος
- Φυσικές μαύρες ελιές ξηράλατος
- Μαύρες ελιές αφυδατωμένες
- Τσακιστές ελιές
- Χαρακτές ελιές

Η αξία του ελαιόλαδου στην διατροφή είναι ανεκτίμητη. Τα τελευταία χρόνια με την διάδοση των πλεονεκτημάτων της Μεσογειακής διατροφής, βάση της οποίας είναι το ελαιόλαδο ανεβάζει περισσότερο την αξία του συγκριτικά με άλλα ανταγωνιστικά προϊόντα.

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας η εμπορία του ελαιολάδου γίνεται κυρίως μέσω ελάχιστων μεγάλων εταιριών ιδιωτικών συμφερόντων και των Ενώσεων. Οι Ενώσεις δραστηριοποιούνται στο χώρο της διάθεσης ελαιοκομικών προϊόντων, παρεμβαίνουν στην τυποποίηση ,στην αποθήκευση και συσκευασία.

Οι τοπικές εταιρείες αδυνατούν να κινηθούν αποτελεσματικά στην εξωτερική αγορά. Το ελαιόλαδο της Θεσσαλίας και κατ' επέκταση το ελληνικό είναι καλύτερης ποιότητας από το αντίστοιχο του εξωτερικού (χαμηλή οξύτητα, άθερμο) και για το λόγο αυτό οι Ιταλικές (κατά κύριο λόγο) εταιρείες το αγοράζουν και το αναμιγνύουν με δικά τους ελαιόλαδα. Εν συνεχεία, το διαθέτουν στη διεθνή αγορά ως τελικό προϊόν και σε ιδιαίτερα ανταγωνιστικές τιμές.

Το ελαιόλαδο είναι δυνατόν να ταξινομηθεί σε διάφορες κατηγορίες βάσει δύο κριτηρίων: τη χρήση του και την οξύτητά του σε ελαϊκό οξύ. Με βάση τη χρήση, τα ελαιόλαδα διακρίνονται σε βρώσιμα και σε μη βρώσιμα (βιομηχανικά), η οξύτητα των οποίων είναι μεγαλύτερη των 3,3 βαθμών. Με βάση την οξύτητά τους σε ελαϊκό οξύ και την επεξεργασία που έχουν υποστεί διακρίνονται σε:

Εξαιρετικό (extra) Παρθένο Ελαιόλαδο

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

Βρώσιμο, οξύτητας 0-1 βαθμών. Δηλ. η μέγιστη οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαιϊκό οξύ, είναι 1/100 γραμ. λαδιού.

Παρθένο Ελαιόλαδο

Βρώσιμο, οξύτητας 1-2 βαθμών

Κοινό Παρθένο Ελαιόλαδο

Βρώσιμο, οξύτητας από 2 έως 3,3 βαθμών

Παρθένο Ελαιόλαδο Λαμπάντε

Μη βρώσιμο, οξύτητας μεγαλύτερης των 3,3 βαθμών

Εξευγενισμένο Ελαιόλαδο

Βρώσιμο, οξύτητας που δεν ξεπερνά τους 0,5 βαθμούς. Λαμβάνεται με εξευγενισμένο(ραφινάρισμα) μειονεκτικού κυρίως παρθένου ελαιολάδου.

Ελαιόλαδο Βρώσιμο, οξύτητας έως 1,5 βαθμούς.

Πρόκειται για μίγμα παρθένου, βρώσιμου ελαιολάδου και εξευγενισμένου.

Πίνακας 23. Ετήσια παραγωγή ελαιοτριβείων στη Θεσσαλία

	Ελαιοτριβεία	Παραγωγή
Π.Ε Λάρισας	16	1450 tn/ ετησίως
Π.Ε Μαγνησίας και Σποράδων	34	6.980 tn/ ετησίως
Π.Ε Καρδίτσας	--	--
Π.Ε Τρικάλων	4	321tn/ετησίως
Περιφέρεια Θεσσαλίας	54	8751tn/ετησίως

Πηγή: Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλίας – Αμπέλι (2010)

Αμπελοκαλλιέργειες

Διακρίνονται σε αμπέλια με σταφύλια για επιτραπέζια χρήση και αμπέλια για οινοποίηση. Τα προϊόντα τους - κρασί και τσίπουρο – αποτελούν για την Θεσσαλία προϊόντα ονομαστά και με

ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία, περιοχές που χαρακτηρίζουν τα παραπάνω προϊόντα είναι ο Τύρναβος, η Αγχιάλος, η Ραψάνη και ο Μεσινικόλας.

Κύριο κέντρο καλλιέργειας για την ΠΕ Λάρισας αναδεικνύεται ο Δήμος Τυρνάβου (με μέση παραγωγή 2,5 tn το στρέμμα) όπου συγκεντρώνεται το 75% της συνολικής καλλιέργειας αμπέλου. Η διάθεση της παραγωγής που προορίζεται για οινοποίηση γίνεται από το Οινοποιείο Τυρνάβου αλλά και άλλες 19 οινοποιητικές μονάδες, που δραστηριοποιούνται στην ΠΕ Λάρισας

Τα κρασιά και το τσίπουρο της περιοχής Τυρνάβου είναι αρίστης ποιότητας και ονομαστά στην ελληνική επικράτεια και στο εξωτερικό.

Στην περιοχή Ραψάνης καλλιεργούνται 1.800στρ. αμπέλια (σταυρωτό, ξυνόμαυρο . κρασσάτο) με μέση παραγωγή 800 κιλά.στρ. Οι ποικιλίες αυτές δίνουν οίνους ΠΟΠ εξαιρετικής ποιότητας λόγω των ιδιαίτερων κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή.

Τα σταφύλια για επιτραπέζια χρήση διατίθενται μέσω των παραγωγών ή χοντρεμπόρων.

Η αμπελοκαλλιέργεια στην ΠΕ Καρδίτσας αποτελεί παραδοσιακή ασχολία των κατοίκων των ορεινών και των ημιορεινών περιοχών των Αγράφων. Η αμπελουργία εντοπίζεται στις περιοχές Δαφνοσπηλιάς, Μουζακίου, και στην αμπελουργική ζώνη, που περιβάλλεται από τις Κοινότητες Μοσχάτου-Μορφοβουνίου-Μεσενικόλα, όπου παράγεται και το ΠΟΠ "Μαύρο Μεσενικόλα". Στην ΠΕ Καρδίτσας τα τελευταία χρόνια παράγονται 9.000-12.000 τόνοι, εκ των οποίων εκτιμάται ότι 30%-40% είναι εμφιαλωμένο. Στην περιοχή υπάρχουν 5 σύγχρονα οινοποιεία.

Στη Π.Ε. Μαγνησίας & Β. Σποράδων δραστηριοποιείται ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Αγχιάλου ο οποίος ιδρύθηκε το 1918 και έκτοτε δραστηριοποιείται σε πολλούς τομείς της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις του (Οινοποιείο και Εμφιαλωτήριο οίνων, Αποσταγματοποιείο – Ποτοποιείο, Ελαιουργείο). Το 1981 παίρνει από το Υπουργείο Γεωργίας την άδεια για την εμφιάλωση κρασιού Ονομασίας Προελεύσεως Ανωτέρας Ποιότητας, κρασί που κυκλοφορεί έκτοτε στην αγορά με την επωνυμία «ΑΓΧΙΑΛΟΣ». Στις ανωτέρω εγκαταστάσεις προσκομίζονται και οινοποιούνται τα σταφύλια όλης της περιοχής, οι βασικές ποικιλίες των οποίων είναι ΡΟΔΙΤΗΣ, ΣΑΒΒΑΤΙΑΝΟ, ΣΥΚΙΩΤΗΣ ,ΜΕΡΛΟΤ και ΣΙΡΑΧ και τα οποία προέρχονται από αμπελώνες έκτασης 4.000 περίπου στρεμμάτων. Το σύνολο των σταφυλιών που προσκομίζονται ετησίως προς οινοποίηση στον Συνεταιρισμό ανέρχεται σε 5.500.000 κιλά περίπου. Τα παραγόμενα εμφιαλωμένα κρασιά όλων των τύπων και συσκευασιών για την κάλυψη

των απαιτήσεων της κατανάλωσης, κυκλοφορούν στην αγορά με τις επωνυμίες ΑΓΧΙΑΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΑ, ΚΑΡΑΦΑΚΙ, ΦΙΛΥΡΑ και ΠΥΡΑΣΣΟΣ. Σε όλους τους οινοποιήσιμους αμπελώνες των παραγωγών – μελών του Συνεταιρισμού, από την περίοδο 2004/2005 εφαρμόζεται υποχρεωτικά Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, το οποίο έχει πιστοποιηθεί σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2-1 και AGRO 2-2 του Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π – AGRCERT του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Μεγάλο μέρος δε των αμπελώνων των μελών του Συνεταιρισμού εφαρμόζουν βιολογική καλλιέργεια. Στο Οινοποιείο – Εμφιαλωτήριο κρασιών του Συνεταιρισμού εφαρμόζεται Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας κατά το πρότυπο ISO 9001:2000 και σύστημα HACCP κατά ΕΛΟΤ 1416:2000.

Τα παραγόμενα σταφύλια αξιοποιούνται στη χωρική οινοποίηση και την παραγωγή τσίπουρου. Οι αμπελώνες βρίσκονται σε εδάφη ημιορεινά χαμηλής απόδοσης με αποτελέσματα τα παραγόμενα προϊόντα τους να χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα. Στην περιοχή παράγονται και κρασιά ΠΓΕ και βιολογικά. Οι αναγνωρισμένοι τοπικοί οίνοι Καρδίτσας (ΠΓΕ) είναι λευκά, ερυθρά και ερυθρωπά ξηρά, ημίξηρα και ημίγλυκα επιτραπέζια κρασιά από σταφύλια αμπελώνων, που βρίσκονται στην ΠΕ Καρδίτσας και σε υψόμετρο από 100 μέτρα και άνω και πληρούν τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο ΦΕΚ 1086/Β/11.6.2008. Πίνακας 24. Παραγωγή κρασιού (σε τόνους) Περιφέρειας Θεσσαλίας

Παραγωγή κρασιού	2005	2006	2007
Συνολική παραγωγή	32.222	37.534	32.839
Παραγωγή οίνων ονομασίας προέλευσης	5.596	5.797	2.629

Πηγή: Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλίας – Αμπέλι (2010)

Η συνολική παραγωγή κρασιού σύμφωνα με την ΕΣΥΕ το 2007 στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ανήλθε σε 32.839 τόνους, εκ των οποίων 2.629 τόνοι ήταν οίνοι ονομασίας προέλευσης.

Το τσίπουρο είναι ένα ελληνικό απόσταγμα ο αλκοολικός τίτλος του οποίου συνήθως κυμαίνεται από 38 έως 44 βαθμούς

Η παραγωγή του τσίπουρου χάνεται μέσα στο βάθος του χρόνου, λέγεται όμως πως ξεκίνησε τον 14ο αιώνα στο Άγιο Όρος από μοναχούς που διαβιούσαν εκεί. Με τα χρόνια εξαπλώθηκε σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, κυρίως στη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία και τη Κρήτη.

Το τσίπουρο παρασκευάζεται με την απόσταξη στέμφυλων ή τσίπουρων δηλαδή από τα υπολείμματα των σταφυλιών που μένουν μετά το πάτημα και την εξαγωγή του μούστου για την

παραγωγή κρασιού Μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο λευκά όσο και κόκκινα σταφύλια. Κατά την απόσταξη προστίθενται συνήθως στον αποστακτήρα, εκτός από τα στέμφυλα, διάφορες αρωματικές ουσίες, όπως γλυκάνισος, μάραθος και άλλα. Ο γλυκάνισος είναι η αιτία του "ασπρίσματος" του τσίπουρου όταν προστίθεται νερό ή πάγος.

Η παραγωγή τσίπουρου αποτελεί παραδοσιακή ενασχόληση των κατοίκων της ΠΕ Καρδίτσας. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική παραγωγή εμφιαλωμένου τσίπουρου η οποία ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 21.000 λίτρα άνυδρα (εκτιμάται ότι η παραγωγή χύμα προϊόντος είναι περίπου 160.000 λίτρα). Στην περιοχή υπάρχουν 4 σύγχρονες μονάδες παραγωγής.

Το τσίπουρο Μουζακίου έχει πάρει πιστοποίηση ως ΠΓΕ και πληροί τους αυστηρότερους κανονισμούς όσον αφορά στην περιεκτικότητα σε μεθανόλη. Δεν υπερβαίνει τα 300 γραμμάρια ανά εκατόλιτρο άνυδρης αλκοόλης, τη στιγμή που για τα υπόλοιπα εμφιαλωμένα τσίπουρα το όριο είναι 1000 γραμμάρια, οπότε είναι απαλλαγμένο από τα βλαβερά συστατικά, κυρίως της μεθανόλης, το γνωστό ξυλόπνευμα και κρατά μόνο την υπέροχη γεύση των στεμφύλων.

Επίσης στην ΠΕ Τρικάλων υπάρχει παραγωγή ντόπιου τσίπουρου και κρασιών, που παράγονται σε τοπικά σύγχρονα οινοποιεία, που χρησιμοποιούν τοπικές ποικιλίες σταφυλιών που καλλιεργούνται στις ημιορεινές εκτάσεις των παρυφών των Μετεώρων και της Καλαμπάκας.

Στην ΠΕ Μαγνησίας το 2000 εγκαινιάστηκε η πρώτη υπερσύγχρονη μονάδα Αποσταγματοποιείου – Ποτοποιείου για την παραγωγή του Θεσσαλικού Τσίπουρου η οποία λειτουργεί με εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας. Το παραγόμενο προϊόν (με γλυκάνισο και χωρίς γλυκάνισο) κυκλοφορεί στην αγορά με την επωνυμία «ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ», σε συσκευασίες των 0,005lt., 0,10lt., 0,20 lt., 0,70lt, 1,5lt και 5 lt και χαρακτηρίζεται από την πλούσια γεύση και το υπέροχο αρώμα του. Αξίζει να αναφερθεί ότι σε μελέτη πανεπιστημιακού επιπέδου το «ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ» πρώτευσε μεταξύ 145 δειγμάτων.

Οι επιχειρήσεις διαθέτουν το προϊόν είτε μέσω λιανικής (απευθείας στον καταναλωτή) αλλά κυρίως μέσω χονδρικής (super market, κάβες, χώροι εστίασης κλπ).

1.9 Ζωική Παραγωγή

Αγελαδινό Γάλα

Όλο το αγελαδινό γάλα που παράγεται μεταποιείται εκτός από κάποιες πολύ μικρές ποσότητες που καταναλώνονται για ίδια χρήση των παραγωγών. Το γάλα παραδίδεται στις γαλακτοβιομηχανίες ΔΕΛΤΑ, ΦΑΓΕ, ΟΛΥΜΠΙΟΣ ,ΕΒΟΛ και ΤΡΙΚΚΗ. Οι βιομηχανίες αυτές

κάνουν τον γνωστό βαθμό επεξεργασίας για την παραγωγή του νωπού παστεριωμένου γάλακτος και μια σειρά άλλων προϊόντων γάλακτος (τυριά, γιαούρτια).

Ο υψηλός βαθμός μεταποίησης του αγελαδινού γάλακτος, όχι μόνο στη Θεσσαλία, αλλά σε ολόκληρη τη χώρα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του μεριδίου του νωπού – παστεριωμένου γάλακτος έναντι του εβαπορέ.

Επιχειρώντας μία ιστορική αναδρομή στις επιχειρήσεις της Μαγνησίας, ανάμεσα σε αυτές που το όνομά τους έγινε συνώνυμο με τον τόπο μας, σίγουρα θα ξεχωρίσει κάποιος τη Συνεταιριστική Γαλακτοβιομηχανία ΕΒΟΛ που με τα προϊόντα της μεγάλωσαν τέσσερις γενιές και έγιναν ένα με το καταναλωτικό κοινό.

Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Βόλου ιδρύθηκε το 1926 και είναι το δευτεροβάθμιο συνεταιριστικό όργανο των Συνεταιρισμών των χωριών γύρω από τον Βόλο, καθώς και των χωριών του Δυτικού Πηλίου και της περιοχής του Βελεστίου. Το 1952 ιδρύεται από την Ένωση η Γαλακτοβιομηχανία ΕΒΟΛ με αντικείμενο τη συγκέντρωση, επεξεργασία και διάθεση του αγελαδινού γάλακτος στην τοπική αγορά.

Ο σκοπός της ίδρυσης ήταν και συνεχίζει να είναι η δυνατότητα της Συνεταιριστικής Οργάνωσης στην άσκηση παρεμβατικής πολιτικής στην τιμή του αγελαδινού, γίδινου και πρόβειου γάλακτος, και η διασφάλιση του εισοδήματος των κτηνοτρόφων της περιοχής μας. Έτσι σήμερα έχει επιτευχθεί οι κτηνοτρόφοι μας να απολαμβάνουν από τις υψηλότερες τιμές που δίνονται στο γάλα πανελλαδικά. Επιτυγχάνεται ο συνδυασμός της παράδοσης με τους σύγχρονους κανόνες και διαδικασίες που ισχύουν στις βιομηχανίες τροφίμων (HACCP, ISO 22000).

Πρωτοπόρος στον κλάδο παραγωγής πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων γάλακτος (γίδινο και αγελαδινό εμφιαλωμένο φρέσκο βιολογικό γάλα, καθώς και τα παράγωγα αυτών-γιαούρτι γίδινο και πρόβειο βιολογικό, γίδινο βούτυρο βιολογικό και γίδινο τυρί βιολογικό) η Συνεταιριστική Βιομηχανία ΕΒΟΛ διαθέτει αυτά και πέραν του νομού μας, μαζί με τα υπόλοιπα συμβατικά προϊόντα της.

Αιγοπρόβειο Γάλα

Ο βαθμός μεταποίησης του αιγοπρόβειου γάλακτος είναι υψηλός, αν και αρκετές ποσότητες καταναλώνονται ως νωπό από τα μέλη των οικογενειών των παραγωγών. Μικρές ποσότητες μεταποιούνται από τους ίδιους τους αιγοπροβατοτρόφους σε τυρί ή γιαούρτι με παραδοσιακό τρόπο. Αυτό γίνεται σε μικρό ποσοστό και από μετακινούμενους κτηνοτρόφους, που τυροκομούν το καλοκαιρινό γάλα και το τυρί το διαθέτουν οι ίδιοι στους τελικούς καταναλωτές. Αυτός ο τρόπος μεταποίησης δεν αντέχει στο χρόνο (όσο και αν θεωρείται ότι τα παραγόμενα μεταποιημένα

προϊόντα είναι πιο νόστιμα από τα βιομηχανικά). Οι απαιτήσεις των καταναλωτών ως προς την υγιεινότητα και η ανάγκη πιστοποίησης όλων των προϊόντων ασκεί όλο και μεγαλύτερη πίεση. Εξάλλου, για να είναι μια εκμετάλλευση βιώσιμη και για να γίνει ελκυστική από πλευράς συνθηκών εργασίας και αποκόμισης εισοδήματος θα πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις ως προς την τήρηση υγειονομικών κανόνων. Το αιγοπρόβειο γάλα διατίθεται σε τυροκομικές επιχειρήσεις που υπάρχουν σε όλο το Θεσσαλικό χώρο. Υπολογίζεται ότι το 85% του αιγοπρόβειου γάλακτος τυροκομείται κυρίως για την παραγωγή του τυριού φέτα. Το σύνολο των τυροκομικών επιχειρήσεων παράγει τυρί φέτα Προϊόν Ονομασίας Προελεύσεως (ΠΟΠ) τηρώντας την προβλεπόμενη διαδικασία, ενώ μερικές επιχειρήσεις της ζώνης δραστηριοποιούνται και στις εξαγωγές. Οι επιχειρήσεις αυτές κάνουν και μικρές συσκευασίες ειδικά στην φέτα και στο μανούρι όπου το προϊόν αποκτά περισσότερη προστιθέμενη αξία και γίνεται περισσότερο επώνυμο.

Η μεταποίηση από πλευράς παραγωγών γίνεται σε μικρό ποσοστό και από μετακινούμενους κτηνοτρόφους που τυροκομούν το καλοκαιρινό γάλα και το τυρί το διαθέτουν οι ίδιοι στους τελικούς καταναλωτές. Ως προς το αίγιο γάλα, υπάρχει δυνατότητα παραπέρα αξιοποίησής του είτε μαζί με το πρόβειο είτε ως αυτούσιο.

Κρέας

Το κρέας στη Θεσσαλία ως επί το πλείστον καταναλώνεται νωπό, χωρίς να υποστεί κάποια επεξεργασία μετά τη σφαγή των ζώων. Πολύ μικρές είναι οι ποσότητες του κρέατος που υφίστανται κάποιας μορφής μεταποίηση. Συχνότερα κάποια τεμάχια τυποποιούνται. Στη μεταποίηση οδηγούνται σχεδόν όλα τα τμήματα του σφαγίου που δεν είναι εμπορεύσιμα, καθώς και ολόκληρα σφάγια κυρίως χοιρομητέρων, τα οποία δεν καταναλώνονται. Αυτά τα τμήματα αγοράζονται από τις αλλαντοβιομηχανίες ή από άλλες βιομηχανίες εκτός του αγροτικού χώρου οι οποίες αξιοποιούν τα δέρματα των ζώων, τις τρίχες και βέβαια το μαλλί (για όσα ζώα είναι εμπορεύσιμο) κλπ. Αιγοπρόβειο κρέας δεν υφίσταται κάποιο βαθμό μεταποίησης.

Από τα προϊόντα ζωικής παραγωγής είναι πιστοποιημένα ως Προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) τα εξής :

- **Τυριά:** Φέτα, Γαλοτύρι, Κασέρι, Μανούρι και Μπάτζος
- **Κρέας:** Αρνάκι / Κατσικάκι Ελασσόνας.

Οι επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) που δραστηριοποιούνται στην ΠΕ Λάρισας δραστηριοποιούνται δίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 25. Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

ΠΙΝΑΚΑΣ : Επιχειρήσεις παραγωγής πιστοποιημένων προϊόντων κτηνοτροφίας		
Επωνυμία Επιχείρησης	Σύστημα Πιστοποίησης	Προϊόντα Πιστοποίησης
ΑΦΟΙ ΖΙΩΓΑ Ο.Ε.	Προϊόντα Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών	Ζωντανά Κοτόπουλα
ΑΦΟΙ ΡΙΖΟΥ ΣΩΤ. ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΒΙΓΛΑ ΟΛΥΜΠΟΥ Α.Ε.Β.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΓΙΑΝΝΩΤΑΣ ΙΩΑΝΝ. & ΑΘ. ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΓΙΩΤΣΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ & ΣΙΑ ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα
ΓΚΑΛΜΠΟΓΚΙΝΗΣ Ι. ΑΣΤΕΡΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΖΑΧΑΡΗΣ Θ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΖΙΩΓΑΣ Ι ΣΤ. ΠΛΙΑΤΣΙΚΑΣ ΟΕ	ΠΟΠ	Μανούρι
ΛΥΤΡΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ & ΥΙΟΙ ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα
ΜΠΙΖΙΟΣ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΝΟΥΣΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΑΠΟΣΤ. ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΡΟΜΠΑΣ Κ. ΤΑΧΑΣ Ν. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΤΣΙΝΤΩΤΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΥΙΟΙ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ Ι. ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα
ΦΑΚΗΣ ΑΘΑΝ. ΙΩΑΝ. ΟΕ	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΧΩΤΟΣ ΑΒΕΕ	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΕΞΑΡΧΟΣ Α.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΙΓΓΛΕΖΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΠΡΑΠΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΕΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΜΑΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΑΝΝΑ & ΣΙΑ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΑΦΟΙ ΤΑΧΑ Α. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΤΣΑΚΝΑΚΗΣ Ζ. – ΚΑΤΙΝΑΣ Χ. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΑΓΟΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜ. & ΥΙΟΣ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΑΦΟΙ ΣΑΝΙΔΑ ΑΣΤΕΡΙΟΥ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΜΗΤΣΙΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΕ	ΠΟΠ	Φέτα
ΑΦΟΙ ΑΒΡΑΜΟΥΛΗ Δ. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΝΙΚΖΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΤΣΙΟΤΣΙΚΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΕΞΑΡΧΟΣ ΕΥΑΓ. – ΚΩΝ. & ΣΙΑ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΣΙΜΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΤΖΑΦΕΤΑΣ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ Α.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΟΛΥΜΠΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ Α.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι
ΒΑΣΒΑΤΕΚΗΣ Γ. ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΤΑΝΑΓΙΑΣ ΜΙΧ. & ΙΩΑΝ. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Μανούρι
ΕΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ – Ν. ΤΑΧΑΣ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΠΑΙΔΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα, Κασέρι, Μανούρι
ΥΦΑΝΤΗΣ ΔΙΑΝΟΜΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα
ΑΓΟΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜ. & ΥΙΟΣ Ο.Ε.	ΠΟΠ	Φέτα, Μανούρι
ΓΚΟΥΤΣΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΠΟΠ	Φέτα
ΥΙΟΙ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ Ι. Ο.Ε.	ΠΟΠ	Κασέρι

Εμπορία κτηνοτροφικών προϊόντων

Η εμπορία των κτηνοτροφικών προϊόντων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του τομέα της κτηνοτροφίας. Ως προς το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, η κατάσταση είναι σχετικά ικανοποιητική. Οι γαλακτοβιομηχανίες έχουν αναλάβει τη διακίνηση και εμπορία του γάλακτος και μεγάλης μερίδας των γαλακτοκομικών προϊόντων, ενώ τα τυροκομεία διακινούν τα προϊόντα που παράγονται σ' αυτά. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται η επωνυμία του προϊόντος, είναι δυνατή η μέχρι ένα σημείο ιχνηλασιμότητα και επομένως μπορεί το κάθε προϊόν να τύχει αναγνώρισης και να αποδώσει φήμη και υψηλότερα εισοδήματα και στη βιομηχανία και στον κτηνοτρόφο.

Ως προς το κρέας, η κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική. Η ταυτότητα του κρέατος μετά τη σφαγή χάνεται. Στο κρεοπωλείο το κρέας ανακατεύεται με όλες τις ποσότητες της ίδιας κατηγορίας, από όπου και αν προέρχονται. Η οποιαδήποτε προσπάθεια κάποιων κτηνοτρόφων – εφόσον το θελήσουν – να ακολουθήσουν κάποιες συγκεκριμένες προδιαγραφές στην εκτροφή των ζώων της μονάδας τους, πέφτει στο κενό, εφόσον το κόστος παραγωγής του κρέατος αυξάνεται χωρίς αυτό να αντισταθμίζεται από υψηλότερη τιμή πώλησης. Αιτία αυτού, αποτελεί ο αγορανομικός κώδικας ο οποίος δεν υποχρεώνει την αναγραφή του είδους, της προέλευσης και της ποσότητας του κρέατος που αγοράζει ο καταναλωτής με αποτέλεσμα ο κρεοπώλης να έχει τη δυνατότητα της ανάμειξης διαφόρων κατηγοριών κρέατος, διαφορετικής προέλευσης και ποιότητας. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται δυνατή η ελληνοποίηση μεγάλων ποσοτήτων κρεάτων που προέρχονται από άλλες κοινοτικές ή τρίτες χώρες. Αυτό ισχύει για το κρέας όλων των ζώων, κυρίως, όμως, για το βοδινό – μοσχαρίσιο και το χοιρινό.

Όσον αφορά στο αγελαδινό γάλα, η παράδοσή του γίνεται απευθείας στις βιομηχανίες γάλακτος όπου τυποποιείται ή μεταποιείται και εμπορεύεται μέσω των υφιστάμενων εκτεταμένων δικτύων που διανέμουν το προϊόν σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το αιγοπρόβειο γάλα μεταποιείται σχεδόν στο σύνολό του στα τυροκομεία της περιοχής και εμπορεύεται από τους τυροκόμους χωρίς να υπάρχει χονδρέμπορος. Την τελευταία 5ετία αυξάνουν και οι ποσότητες τυριών σε μικρές συσκευασίες, όπως αυξήθηκαν επίσης και οι εξαγωγές ειδικά του τυριού φέτα και του μανουριού.

Το αιγοπρόβειο κρέας αφορά το αρνί και το κατσίκι γάλακτος που εμπορεύεται μέσω χονδρεμπόρων προς τις αγορές ή απευθείας στα κρεοπωλεία της περιοχής.

Το χοιρινό κρέας διατίθεται μέσω χονδρεμπόρων στις αγορές ή και απευθείας στα τοπικά κρεοπωλεία ή και σε λίγα αλλαντοποιεία ενώ εμπορεύεται σε ημιμόρια χωρίς άλλη επεξεργασία και δεν διαφοροποιείται με κάποια ένδειξη ή πιστοποίηση.

1.10 Μεταποίηση & Εμπορία Αλιείας

Η μεταποίηση και επεξεργασία των αλιευτικών προϊόντων είναι δραστηριότητα άρρηκτα συνδεδεμένη με την αλιεία και ιδιαίτερα τη θαλάσσια αλιεία. Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας δραστηριοποιούνται τέσσερις (4) εταιρείες στην περιοχή της Μαγνησίας με μεταποιούμενα αλιεύματα κυρίως γαύρο, σαρδέλα, κολιό, τόνο, σκουμπρί. Κυρίως με εισαγόμενα είδη λειτουργούν η μεταποιητική μονάδα της Καρδίτσας, της Λάρισας και των Τρικάλων.

Η κατανάλωση των μεταποιημένων αλιευμάτων τα τελευταία χρόνια δείχνει αυξητικές τάσεις. Η ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση προϊόντων αλιείας είναι για τη χώρα μας τα 22,2 kg, ελαφρά χαμηλότερη από τη μέση κοινοτική κατανάλωση (Ε.Ε 25) που είναι τα 22,7 kg.

Συνεπώς, ο κλάδος μεταποίησης και εμπορίας και στην Περιφέρεια Θεσσαλίας απαιτεί εξακολούθηση της ενίσχυσης ώστε να ανταποκριθεί περισσότερο στους κανόνες υγιεινής και σύγχρονης εμπορίας.

4.3.1 Αλιευτικές Υποδομές

Αλιευτικά Καταφύγια

A. Μαγνησίας και Β. Σποράδων

Υπάρχουν 12 ημιτελή αλιευτικά καταφύγια χωρίς κανένα εξυπηρετικό εξοπλισμό για τα αλιευτικά σκάφη και τους αλιείς, 5 εκ των οποίων εξυπηρετούν και άλλες χρήσεις.

Πίνακας 26. Αλιευτικά καταφύγια Μαγνησίας και Β. Σποράδων

α/α	Όνομασία Καταφυγίου	Περιοχή καταφυγίου
1	Τρικκέων (Αγία Κυριακή)	Τρίκκερι
2	Αμαλιάπολης	Αμαλιάπολη Αλμυρού
3	Πλατανιά	Προμύρη
4	Κατηγιώργη	Προμύρη
5	Αγριελιά Κεραμιδίου	Κεραμίδι
6	Αχιλλείου	Αχιλλείο
7	Πηγάδι Πτελεού	Πτελεός
8	Άγιος Ιωάννης Αλμυρού	Πλάτανος Αλμυρού
9	Ευξεινούπολης	Παραλία Ευξεινούπολης Αλμυρού
10	Νέας Αγχιάλου	Νέα Αγχιάλος
11	Βότση	Αλόνησος
12	Πατητήρη	Αλόνησος
13	Γλώσσας	Γλώσσα Σκοπέλου
14	Άγιος Ιωάννης	Άγιος Ιωάννης Πηλίου
15	Χορευτό Ζαγοράς	Χορευτό Ζαγοράς

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Β. Λάρισα

Υπάρχουν 2 οργανωμένα αλιευτικά καταφύγια και 5 λιμενίσκοι.

Πίνακας 27. Αλιευτικά καταφύγια Π.Ε. Λάρισα

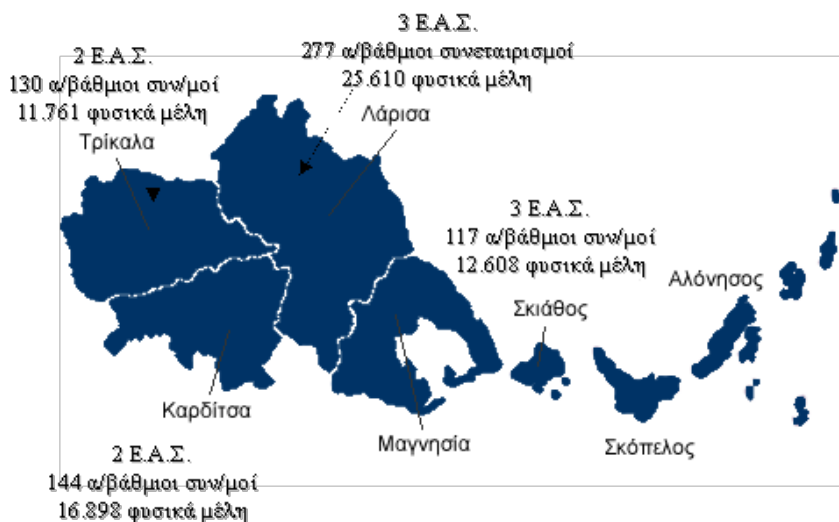
α/α	Όνομασία Καταφυγίου	Περιοχή Καταφυγίου
1	Αγιοκάμπου	Αγιοκάμπος
2	Στομίου	Στόμιο
α/α	Όνομασία Λιμενίσκου	Περιοχή Λιμενίσκου
1	Κουτσοπιάς	Κουτσοπιά
2	Καρίτσας	Καρίτσα
3	Πολυδενδράκι	Σκιαθά
4	Μεσάγγαλα	Μεσάγγαλα
5	Καστρί Λουτρό	Καστρί Λουτρό

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

Σχεδόν, όλα τα αλιευτικά καταφύγια της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι ημιτελή. Η βελτίωσή των οποίων θεωρείται επιτακτική ανάγκη για την ασφάλεια των αλιέων και των σκαφών και την συνολική τόνωση του τομέα της Αλιείας.

Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας δραστηριοποιούνται 10 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών εκπροσωπώντας 668 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς με 68.326 φυσικά μέλη.

Χάρτης 5. Πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

Πίνακας 28. Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις Περιφέρειας Θεσσαλίας

Είδος	ΠΕ Μαγνησίας & Β. Σποράδων	ΠΕ Λαρίσης	ΠΕ Καρδίτσας	ΠΕ Τρικάλων	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Ε.Α.Σ.	3	3	2	2	10
α/βάθμιοι Συνεταιρισμοί	117	277	144	130	668
Μέλη	12.608	25.610	16.898	11.761	66.877

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ανάλυση SWOT

Με βάση τα όσα αναλύθηκαν στα προηγούμενα Κεφάλαια της παρούσας Μελέτης, οι κυριότερες Δυνάμεις και Αδυναμίες και οι κυριότεροι Κίνδυνοι και οι Ευκαιρίες που υφίστανται ή που προβλέπεται να εμφανιστούν ή που προβλέπεται να εμφανιστούν, στο εγγύς και απώτερο μέλλον, στο περιβάλλον του Θεσσαλικού γεωργικού και αγροτικού τομέα απεικονίζεται στην ακόλουθη Ανάλυση SWOT:

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

1.11 Ανάλυση SWOT φυτικής παραγωγής της περιφέρειας Θεσσαλίας

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη γόνιμη πεδιάδα η οποία αποτελεί μια ισχυρή παραγωγική βάση ($\approx 5.000 \text{ Km}^2$) για την παραγωγή άφθονης πρώτης ύλης προς εμπορία και μεταποίηση • Κατέχει κεντρική θέση στον Ελληνικό γεωγραφικό χώρο από τον οποίο διέρχεται ο βασικός αναπτυξιακός άξονας της χώρας (Αθήνα-Θεσ/νίκη). Δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στις μεγάλες αγορές της χώρας και του εξωτερικού με προϋπόθεση τη βελτίωση των υποδομών • Μεγάλο ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων • Διαφοροποιημένα μικροκλίματα με κατάλληλες εδαφικές συνθήκες που δίνουν τη δυνατότητα καλλιέργειας πληθώρας προϊόντων υψηλής αξίας και ποιότητας • Ανθρώπινο δυναμικό με ικανότητα προσαρμογής σε νέες καλλιέργειες και πρακτικές • Την αποκτηθείσα τεχνογνωσία και εμπειρία των παραγωγών • Τη μοναδικότητα ορισμένων καλλιεργειών • Πιστοποιημένα Προϊόντα ΠΟΠ\ • Παράδοση στην παραγωγή καλών και αυθεντικών τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η έλλειψη επαρκών ποσοτήτων νερού για τις αρδευόμενες καλλιέργειες (Εξάντληση υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, κατέχει την πρώτη θέση (το ¼ της πανελλήνιας κατανάλωσης νερού). • Πανσπερμία ποικιλιών στις διάφορες καλλιέργειες (βαμβάκι) δημιουργεί δυσκολίες στην τυποποίηση • Υψηλό κόστος παραγωγής των προϊόντων • Έλλειψη προβολής και διαφήμισης των προϊόντων • Έλλειψη ομάδας παραγωγών για κάθε προϊόν • Έλλειψη δημοπρατηρίου για την πώληση των παραγόμενων προϊόντων με αποτέλεσμα έσοδα για τον παραγωγό και χαμηλότερες τιμές για τον καταναλωτή. • Έλλειψη μεταποιητικών μονάδων • Έλλειψη ενιαίου μητρώου εμπορών αγροτικών προϊόντων, εκροών και εισροών. • Οι οργανωτικές ελλείψεις στο κύκλωμα παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων καθώς και ελλείψεις στις υποδομές. • Έλλειψη πιστοποιημένων προϊόντων και προϊόντων ονομασίας προέλευσης ή προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη ή και άλλου σήματος. • Ο έντονος ανταγωνισμός από ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά. • Αυξημένο κόστος παραγωγής. • Έλλειψη συμπληρωματικότητας ζωικής και φυτικής παραγωγής
ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

<ul style="list-style-type: none">• Η τυχόν περαιτέρω αποδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργικής παραγωγής ή των υπηρεσιών που προσφέρει ο ευρύτερος αγροτικός τομέας• Η τυχόν εντατικοποίηση των φαινομένων που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή.• Ραγδαία επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας σε διάφορες ανταγωνιστικές και άλλες χώρες (π.χ. Μαρόκο, Αίγυπτος, Κίνα, Αυστραλία, κλπ.).• Η τυχόν περαιτέρω υποβάθμιση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος.• Περιορισμένη εγχώρια ζήτηση για βιολογικά προϊόντα	<ul style="list-style-type: none">• Η κατοχύρωση των κατάλληλων Θεσσαλικών προϊόντων ως Προϊόντα Προστασίας Ονομασίας Προέλευσης ή ως Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης (π.χ. Δαμάσκηνο Σκοπέλου κλπ.)• Η παραγωγή πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων θα διευρύνει σημαντικά τους ορίζοντες εμπορίας και κερδοφορίας.• Ο μεγάλος αριθμός τουριστών που επισκέπτεται την περιοχή και η προβολή της «μεσογειακής διατροφής», επίκεντρο της οποίας είναι πολλά Θεσσαλικά προϊόντα, αποτελεί μία σημαντική αγορά.• Σημαντική ευκαιρία αποτελεί επίσης η διασύνδεση του αμπελοοινικού τομέα με τον τουρισμό και τον αγροτουρισμό σε συνδυασμό με τα περιφερειακά οινοποιεία («Δρόμοι του κρασιού της Θεσσαλίας»).• Αυξανόμενη κοινωνική αποδοχή της βιολογικής γεωργίας.• Βιολογικά αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά.• Ευκαιρίες για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και άλλων συναφών υπηρεσιών αναψυχής στον αγροτικό χώρο.
--	---

1.12 Ανάλυση SWOT ζωικής παραγωγής της περιφέρειας Θεσσαλίας

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο σημαντικός αριθμός των εκτρεφόμενων αιγοπροβάτων με τη μεγάλη παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος και κρέατος. • Η εκτροφή της φυλής Σκοπέλου που είναι το μοναδικό καθαρό αναπαραγωγικό υλικό ανάμεσα στα 5,4 εκατομμύρια αιγών που εκτρέφονται αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα και κάθε ζώο συνοδεύεται από γενεαλογικό πιστοποιητικό. • Η εκτροφή αιγοπροβάτων καταχωρημένη στο μητρώο των ΠΟΠ-ΠΓΕ ονομασίας προέλευσης (αρνάκι και κατσικάκι Ελασσόνας) • Η αξιόλογη υποδομή σε γαλακτοβιομηχανίες και τυροκομεία. • Η ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων με ποικιλότητα στη χλωρίδα και καλλιεργήσιμων εκτάσεων. • Η ύπαρξη καλών κλιματικών συνθηκών • Οι καλές κλιματικές συνθήκες ο τρόπος εκτροφής (παραμονή των ζώων σε λιβάδια/βοσκοτόπια για αρκετό χρόνο, οι υγιεινές ζωτροφές, όπου δεν συμπεριελήφθησαν ποτέ προϊόντα ζωικής προέλευσης βοηθούν να παράγονται προϊόντα υψηλής ποιότητας που έχουν μεγάλη ζήτηση στο εσωτερικό. • Η μεγάλη καλλιεργήσιμη έκταση δίνει δυνατότητες καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών που θα βοηθήσουν αφενός στη μείωση του κόστους παραγωγής και αφετέρου στην παραγωγή υψηλότερης ποιότητας προϊόντων. • Η επάρκεια των δημόσιων υποδομών με το Εργαστήριο Ελέγχου Ζωοτροφών, το Κτηνιατρικό Εργαστήριο της Λάρισας, το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων Καρδίτσας, τα τμήματα ζωικής παραγωγής των Α.Ε.Ι. και των Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας με τα αντίστοιχα εργαστήρια τους, καθώς και διάφορα ιδιωτικά κτηνιατρεία και γεωτεχνικοί σύμβουλοι • Η χοιροτροφία στη Θεσσαλία αξιοποιεί ζωτροφές του Θεσσαλικού κάμπου (80% περίπου δημοτριακά) προσδίδοντας εισόδημα στους καλλιεργητές και διαφοροποιώντας 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλός βαθμός παραγωγικότητας. • Χαμηλή γενετική στάθμη εκτρεφόμενων ζώων. • Οδικό δίκτυο στις κτηνοτροφικές μονάδες μη προσβάσιμο όλο το χρόνο. • Το υψηλό κόστος των επενδύσεων. • Αδυναμίες πιστοποίησης. • Ανταγωνισμός των προϊόντων από εισαγόμενα ομοειδή. • Έλλειψη επαγγελματικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης των κτηνοτρόφων • Χαμηλές τιμές των κτηνοτροφικών προϊόντων στα χέρια των παραγωγών και μεγάλη διαφορά με τις τιμές κατανάλωσης • Ανεπαρκής κατάλληλων βοσκοτόπων υψηλού χόρτου και ανεπαρκής υποδομή των βοσκοτόπων. • Ανεπάρκεια υποδομής, τεχνικού εξοπλισμού και έλλειψη συστημάτων βιολογικού καθαρισμού καθώς και ελλιπής υγειονομική υποστήριξη. • Αδυναμίες σε ποιότητα και πληρότητα εγκαταστάσεων και αποτελεσματικής διαχείρισης των μονάδων. Η εκτροφή αγελάδων υψηλών γενετικών προδιαγραφών απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις (προστασία υγείας ζώων, διατροφή, διαχείριση ζωικού πληθυσμού απαιτεί συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση των ασχολουμένων. • Έλλειψη ισχυρών συνεταιριστικών και επαγγελματικών οργανώσεων που να μπορούν να παρέχουν ουσιαστική βοήθεια στον επιχειρηματία αγελαδοτρόφο στον τομέα τεχνικής υποστήριξης, προμηθειών και διάθεσης των παραγόμενων προϊόντων. • Έλλειψη ολοκληρωμένων ελέγχων από την παραγωγή μέχρι τη διάθεση του τελικού προϊόντος. Αδυναμία πιστοποίησης και διαφοροποίησης προϊόντων σύμφωνα με την ποιότητα τους.

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

το παραγόμενο χοιρινό Θεσσαλίας από τα εισαγόμενα μεγαλωμένα αποκλειστικά με σύνθετες ζωοτροφές που πολλές φορές έχουν ενοχοποιηθεί με διατροφικά σκάνδαλα.

- Καλές υποδομές στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις.
- Η πυκνότητα και η γεωγραφική κατανομή των εκτροφών χοίρων είναι τέτοια που δεν δημιουργεί ένταση περιβαλλοντικής ρύπανσης σε αντίθεση με τη Βόρεια Ευρώπη που αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα
- Το Θεσσαλικό χοιρινό κρέας είναι ξεχωριστό από πλευράς ποιοτικών χαρακτηριστικών όπως χρώμα, συμπαγής μαρμαρώδης υφή, τρυφερότητα, ευχυμία, γεύση και άρωμα
- Η πλούσια χλωρίδα της Θεσσαλίας δίνουν κυρίως μέλι (πολυανθικά ανθόμελα και μέλια μελιτωμάτων) αλλά και γύρη με μεγάλη βιολογική αλλά και οργανοληπτική αξία, ενώ διαφοροποιείται από τα συνήθη μέλια των άλλων περιοχών (πχ. το πευκόμελο) λόγω της μεγάλης ποικιλίας της βλάστησης και δίνει προοπτική εξαγωγών στο προϊόν.
- Η μελισσοκομία ασκείται νομαδικά και σε μεγάλο ποσοστό εντός των ορίων της Θεσσαλίας και οι μελισσοκόμοι εκμεταλλεύονται πληθώρα μελισσοκομικών φυτών, γεγονός που μειώνει το κόστος και κάνει το προϊόν περισσότερο ανταγωνιστικό.
- Οι μέλισσες βοηθούν στη γονιμοποίηση του 60% - 70% των φυτικών ειδών. Από τη δραστηριότητα της μέλισσας εξαρτάται τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα παραγωγής φρούτων, καρπών και σπόρων, η ποικιλότητα της αυτοφυούς βλάστησης και η γενικότερη βιολογική ισορροπία στην οποία ο ρόλος της μέλισσας είναι πρωταρχικός. Η Θεσσαλία, πλούσια σε οπωροφόρες καλλιέργειες (μηλιές, αχλαδιές, κερασιές, καστανιές κ.α.) μεγάλες καλλιέργειες όπως το βαμβάκι και αυτοφυή βλάστηση, μπορεί να γίνει πρότυπο συνύπαρξης και αμοιβαίας ωφέλειας, μεταξύ κλάδων αγροτικής παραγωγής.

- Έλλειψη ελέγχου του δικτύου παραγωγής και διανομής ζωοτροφών.
- Ανταγωνισμός από την παραγωγή ομοειδών εισαγόμενων προϊόντων.
- Έλλειψη τυποποίησης και σήμανσης του βόειου κρέατος καθώς και η έλλειψη αξιόπιστης διαβεβαίωσης των καταναλωτών για την προέλευση του, για τα στοιχεία παραγωγής και για τα χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος, καθιστούν δύσκολη την διαφοροποίηση του εγχώριου προϊόντος σε σχέση με τα εισαγόμενα.
- Η πληροφόρηση προς τους καταναλωτές κρέατος φαίνεται να είναι περιορισμένη έως και ανύπαρκτη (έντυπο υλικό, MME)
- Η απουσία κεντρικής κρεαταγοράς στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Η είσοδος του Θεσσαλού παραγωγού στην Θεσσαλική αγορά του κρέατος καθώς και η διακίνηση του κρέατος εντός και εκτός της χώρας μας, επηρεάζεται αρνητικά από την έλλειψη κατάλληλης μεταποιητικής υποδομής στα σφαγεία της Θεσσαλίας. Τεμαχιστήριο και συσκευαστήριο (τυποποίηση) κρέατος, καθώς και αλλαντοποιείο, κονσερβοποιείο και φούρνοι κατάψυξης, που είναι συνάρτηση με την διαπίστευση και την ταυτοποίηση του χοίρειου κρέατος, είναι στην πλειοψηφία των Θεσσαλικών σφαγείων ανύπαρκτα.

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Αναρχία στο χώρο της εμπορίας των ζώων αναπαραγωγής κυρίως των προβάτων. Εισαγωγή προβατοειδών πάχυνσης τα οποία στη συνέχεια πωλούνται για αναπαραγωγή. Έτσι έχουμε εισαγόμενη γενετική βελτίωση που δυναμιτίζει την παραδοσιακή Ελληνική προβατοτροφία που αποτελεί βασικό πυλώνα για το τυρί ΠΟΠ «ΦΕΤΑ» που βασική προδιαγραφή του είναι το γάλα να προέρχεται από αυτόχθονες φυλές προβάτων και αιγών. • Αύξηση του κόστους διατροφής. Οι εισαγωγές ζωοτροφών το 2010 σε επίπεδο χώρας ανήλθε στα 371 εκ. ευρώ. • Εισαγωγή χαμηλής γενετικής αξίας γεννητόρων κυρίως από την Ε.Ε. • Ισχυρός ανταγωνισμός μεταξύ των καλλιεργειών για ζωοτροφές (αραβόσιτος για καρπό και ενσίρωμα, μηδική, σανοδοτικά φυτά κ.λ.π.) και των ισχυρά ενισχυόμενων καλλιεργειών με αποτέλεσμα την αδυναμία εξασφάλισης μεγάλης ποσότητας και χαμηλού κόστους πρώτων υλών για τη διατροφή των εκτρεφόμενων αγελάδων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η παραγωγή εξειδικευμένων αιγοπροβατοτροφικών προϊόντων (νέοι τύποι τυριών, γιαουρτιών, κλπ.). • Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων με «γεύσεις» για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών. • Η παραγωγή αιγοπρόβειου και χοιρινού κρέατος δεν έχει πρόβλημα διάθεσης αφού δεν αρκεί να καλύψει τις ανάγκες ζήτησης με αποτέλεσμα την εισαγωγή κρέατος από το εξωτερικό. • Οι Θεσσαλοί αγελαδοτρόφοι διαθέτουν σε σημαντικό βαθμό επιχειρηματική αντίληψη για την παραγωγή των προϊόντων τους και αυτή η προϋπόθεση σε συνδυασμό με την έλλειψη αυτάρκειας τόσο σε γάλα όσο και σε κρέας αφήνει περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης.

1.13 Ανάλυση SWOT αλιείας της περιφέρειας Θεσσαλίας

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Ισχυρή προτίμηση καταναλωτών σε φρέσκο εγχώριο προϊόν της παράκτιας αλιείας, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες (ζήτηση σε υψηλά επίπεδα) σε κουτσομούρες, μπαρμπούνια Βολιώτικα, γλώσσες, μουρμούρες, μπακαλιάρους Στομίου – Αγιοκάμπου και γάυρο, σαρδέλα, κολιούς, γαρίδες της μέσης αλιείας. • Μεγάλη αλιευτική εμπειρία. • Χρήση επιλεκτικών εργαλείων από σκάφη παράκτιας αλιείας. • Παράκτια αλιεία με τη μορφή της οικογενειακής δραστηριότητας που συνδυάζεται και με άλλες, κυρίως αγροτουριστικές, διευκολύνοντας την τοπική απασχόληση. • Σχετικά περιορισμένος αριθμός σκαφών μέσης αλιείας και ιδιαίτερα μηχανοτρατών (δυναμικά εργαλεία). • Απασχόληση σημαντικού αριθμού εργαζομένων σε κλάδους συναφείς με αυτόν της αλιείας (εταιρείες αλιευτικού εξοπλισμού – τεχνίτες κ.λ.π) • Αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και ενδιαφέρον για εγκατάσταση μέσων προστασίας και ανάπτυξης αλιευτικών πόρων (π.χ. τεχνητοί ύφαλοι) και για ενέργειες προστασίας ειδών (καραβίδας – χταποδιού στον Παγασητικό από αλόγιστη χρήση ιχθυοπαγίδων) και διαχείρισης βιοτόπων – οικοτόπων. • Αναπτυγμένο δίκτυο μεταφορών λόγω γεωγραφικής θέσης της Π.Θ (οδικό – σιδηροδρομικό – αεροπορικό). 	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλος αριθμός μικρών σκαφών και παλαιότητα που δραστηριοποιούνται στην παράκτια ζώνη με επιπτώσεις στο εισόδημα και στις συνθήκες διεξαγωγής της αλιευτικής δραστηριότητας (ασφάλεια, υγιεινή). • Μεγάλης ηλικίας, μη επαρκούς εκπαίδευσης αλιείς που εμφανίζουν αδυναμίες προσαρμογής στις νέες αντιλήψεις/δραστηριότητες της αλιείας, μη διευκολύνοντας τη σύγχρονη διαχείριση των αλιευτικών πόρων αλλά και την ανάπτυξη της παραγωγικότητας. • Μικρή ανανέωση του στόλου, λόγω απουσίας οικονομικών ενισχύσεων. • Απουσία εξειδικευμένου εργατικού προσωπικού σε ορισμένες ειδικότητες της αλιείας όπως π.χ. αλιεργάτες στη μέση αλιεία. • Αυξημένο λειτουργικό κόστος. • Μικρή συμμετοχή των αλιέων σε οργανώσεις που είναι απαραίτητες για την προώθηση του κλάδου. • Επιπτώσεις στην ποιότητα των παράκτιων νερών, σε συνάρτηση με την αστική, γεωργική, βιομηχανική και ναυσιπλοϊκή χρήση (Παγασητικός). • Οι καταστροφές που προκαλούν τα δελφίνια στην παραγωγή και στα δίχτυα των παράκτιων αλιέων.

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνοι αποδιάρθρωσης του κλάδου λόγω της οικονομικής κρίσης. • Μη συμμετοχή των ψαράδων σε οργανώσεις που είναι απαραίτητες για την προώθηση της εμπορίας της αλιευτικής παραγωγής και της διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. • Υψηλές τιμές καυσίμων • Ανταγωνισμός από ερασιτεχνική αλιεία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση της συμμετοχής των αλιέων στην αλιευτική διαχείριση. • Βελτίωση και ανανέωση της ηλικιακής πυραμίδας των επαγγελματιών αλιέων και ενίσχυση εισόδου νέων αλιέων στο επάγγελμα. • Βελτίωση της γνώσης της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων με την ενίσχυση της έρευνας και την εφαρμογή περισσότερο αειφόρων διαχειριστικών συστημάτων (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). • Ενίσχυση του τουρισμού στις νησιωτικές και παράκτιες περιοχές τους καλοκαιρινούς μήνες με αποτέλεσμα την αύξηση της κατανάλωσης αλιευμάτων, αλλά και την ανάπτυξη διατομεακών δράσεων, όπως αλιείας και τουρισμού. • Δυνατότητα για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών στους επαγγελματίες του κλάδου, μέσω της δημιουργίας και βελτίωσης υποδομών (αλιευτικά καταφύγια – λιμενίσκοι)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Προϊόντα για το «Καλάθι»

Η ανάλυση SWOT που προηγήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, παρότι μας δίνει τη δυνατότητα να αναγνωρίσουμε τα δυνατά ή αδύνατα σημεία καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που διαμορφώνονται για το κάθε προϊόν, εντούτοις δεν μας παρέχει μια κοινά αποδεκτή μέθοδο ομαδοποίησης και κατάταξης των θεσσαλικών προϊόντων.

Έτσι τα προϊόντα που θα προταθούν για το καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας θα επιλεγούν σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

- Καλλιεργούμενη έκταση ή αριθμός ζώων (να καλλιεργούνται σε ικανοποιητική έκταση και να υπάρχει μεγάλος αριθμός ζώων)
- Πιστοποιημένη ποιότητα (αν είναι ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά κλπ)
- Αν έχουν τη δυνατότητα πιστοποίησης
- Αν έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό
- Αν έχουν δυνατότητα διεύρυνσης των εσωτερικών αγορών
- Αν καλύπτει τις διατροφικές ανάγκες της Περιφέρειας
- Αν προσδιορίζει την ταυτότητα μιας περιοχής (παραδοσιακά προϊόντα)
- Αν διατίθεται στην αγορά ακατέργαστο ή μεταποιημένο
- Αν έχει τη δυνατότητα να μεταποιηθεί σε μονάδες της Περιφέρειας
- Αν έχουν ειδικά χαρακτηριστικά ή ιδιότητες (π.χ. Φαρμακευτικά φυτά, τσάι βουνού κλπ)

Παράλληλα, με τα παραπάνω κριτήρια η Περιφέρεια Θεσσαλίας σε συνεργασία με όλους τους φορείς ΕΑΣ ΠΘ, ΓΕΩΤΕΕ, ΤΕΕ, Γεωπονικούς Κτηνιατρικούς Συλλόγους Επιμελητήρια αλλά και με τη συνδρομή του εργαστήριου, του τμήματος Βιοχημείας – Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, συντάσσει ένα καλάθι τοπικών αγροτικών προϊόντων με αποδεδειγμένη ευεργετική δράση ενάντια στον καρκίνο και τα καρδιαγγειακά νοσήματα. Πλήθος επιδημιολογικών ερευνών έχουν δείξει ότι η κατανάλωση πολλών φρούτων και λαχανικών, και ειδικότερα η Μεσογειακή διατροφή που είναι πλούσια σε αυτά σε συνδυασμό με την κατανάλωση ελαιόλαδου, συνδέεται με χαμηλά ποσοστά κινδύνου εμφάνισης διάφορων χρόνιων παθήσεων όπως διάφορες μορφές καρκίνου (κυρίως του παχέως εντέρου, προστάτη καθώς και του μαστού και του παγκρέατος) καθώς και καρδιαγγειακές παθήσεις. Η δράση αυτή έχει αποδοθεί στην πληθώρα των βιοδραστικών ουσιών που υπάρχουν στα φρούτα και στα λαχανικά και οι οποίες φέρουν σημαντική αντιοξειδωτική ικανότητα αφού οι ελεύθερες ρίζες και ιδιαίτερα οι δραστικές μορφές οξυγόνου σχετίζονται με αυτές τις παθήσεις και ιδιαίτερα με τον καρκίνο.

Τα προϊόντα που προέκυψαν ύστερα από την σχετική έρευνα είναι:

A) Αμύγδαλο Συκουρίου. Η αποδεδειγμένη ευεργετική δράση βρίσκεται σε βιοδραστικές ουσίας που υπάρχουν κυρίως στη φλούδα

B) Μήλα Αγιάς και Ζαγοράς. Η φλούδα τους είναι πλούσια σε φλωριδζίνη ουσία με αποδεδειγμένη αντικαρκινική και αντιδιαβητική δράση

Γ) Φασόλια, φακές και ρεβύθια Φαρσάλων. Τόσο τα φλαβονοειδή όσο και οι ισοφλαβόνες και οι λιγνάνες που βρίσκονται στα όσπρια αυτά είναι πολύ σημαντικές βιοδραστικές ουσίες, οι οποίες μπορεί να είναι οι ουσίες στις οποίες οφείλονται οι ευεργετικές δράσεις που παρουσιάζουν οι επιδημιολογικές έρευνες από την κατανάλωσή τους.

Δ) Κάστανα Μελιβοίας - Πηλίου. Στη φλούδα του κάστανου έχουν βρεθεί σημαντικές βιοδραστικές πολυφαινόλες που ασκούν αντικαρκινική δράση σε διάφορες μορφές καρκίνου.

Ε) Τα κρασοστάφυλα Μαύρο Μεσενικόλα Καρδίτσης, Ξυνόμαυρο Ραψάνης και Μπαντίκι Τυρνάβου και οι αντίστοιχοι οίνοι έχει βρεθεί ότι έχουν πολύ σημαντική αντιοξειδωτική και κυτταροπροστατευτική δράση.

ΣΤ) Τα ρόδια που καλλιεργούνται σε διάφορες περιοχές της Θεσσαλικής γής αποτελούν μια εξαιρετική πηγή βιοδραστικών ουσιών με αποδεδειγμένη αντικαρκινική και καρδιοπροστατευτική δράση.

Ζ) Μηζύθρες, ανθότυρα και γενικά προϊόντα προερχόμενα από το τυρόγαλα. Πλήθος κλινικών μελετών έχουν δείξει ότι η κατανάλωση πρωτεϊνών από ορό γάλακτος (τυρόγαλα) αποτελούν ισχυρό παράγοντα που βελτιώνει την άμυνα του οργανισμού ενάντια στον καρκίνο.

Λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που αναφέρθηκαν, τα προϊόντα προς ένταξη στο Καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι:

1. Σιτηρά
2. Βαμβάκι
3. Ακρόδρυα
4. Μήλα-Αχλάδια
5. Κηπευτικά
6. Όσπρια
7. Πυρηνόκαρπα
8. Ελιές

9. Κρασί, επιτραπέζια σταφύλια
10. Αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά
11. Κτηνοτροφικά φυτά
12. Ανθοκομικά
13. Ρόδια
14. Ακτινίδια
15. Προϊόντα από αιγοπρόβειο γάλα και κρέας
16. Προϊόντα από αγελαδινό γάλα και βόειο κρέας
17. Χοίρειο κρέας
18. Προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας/Αλιείας
19. Παραδοσιακά προϊόντα
20. ΠΟΠ Κασέρι
21. ΠΟΠ Φέτα
22. ΠΟΠ Μανούρι
23. ΠΟΠ Γαλοτύρι
24. ΠΟΠ Μπάτζος
25. ΠΟΠ Γραβιέρα Αγράφων
26. ΠΟΠ Ελιά Πηλίου-Βόλου
27. ΠΟΠ Μήλα Ζαγοράς
28. ΠΟΠ Αρνάκι, Κατσικάκι Ελασσόνας
29. Φιρίκια Πηλίου
30. Κάστανα Πηλίου Μελιβοίας
31. Πατάτα Καλλιπεύκης
32. Αμύγδαλα Συκουρίου-Αλμυρού Καναλιών
33. Κεράσια και μήλα Αγιάς
34. Δαμάσκηνο Σκοπέλου
35. Ροδάκινο Λεμονάτο Πηλίου
36. Κατσικάκι Σκοπέλου
37. Αρνάκι ορεινής Αργιθέας
38. Αλλαντικά Τρικάλων
39. Τσίπουρο Τυρνάβου- Αγχιάλου
40. Τοπικοί οίνοι και οίνοι ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ Μεσσηνικόλας, Αγχιάλος, Ραψάνη και κρασί Ολύμπου)
41. Μέλι Θεσσαλίας
42. Αποξηραμένοι καρποί (Σύκα – βερύκοκα)

Παρατήρηση: Η παραπάνω σειρά των επιλεγμένων προϊόντων είναι τυχαία! Η οριστική σειρά κατάταξης, η οποία θα προσδιορίσει και τη σειρά προτεραιότητας των επιλεγμένων προϊόντων ως προς τις δράσεις ενίσχυσης θα αποτελέσει προϊόν της διαδικασίας διαβούλευσης.

Στον πίνακα 29, αναγράφεται ο βαθμός ικανοποίησης των κριτηρίων επιλογής των επιλεγμένων προϊόντων.

Πίνακας 29. Βαθμός ικανοποίησης των κριτηρίων επιλογής των επιλεγμένων προϊόντων

a/a	Προϊόν	Καλλιεργούμενη έκταση ή αριθμός ζώων	Πιστοποιημένη ποιότητα	Δυνατότητα πιστοποίησης	Εξαγωγικό προσανατολισμό	Δυνατότητα διεύρυνσης των εσωτερικών αγορών	Κάλυψη διατροφικών αναγκών	Προσδιορισμός ταυτότητας περιοχής	Διάθεση στην αγορά ακατέργαστο ή μεταποιημένο	Δυνατότητα μεταποίησης σε μονάδες της Περιφέρειας	Ειδικά χαρακτηριστικά ή ιδιότητες
1	Σιτηρά										
2	Βαμβάκι										
3	Ακρόδρα										
4	Μήλα-Αχλάδια										
5	Κηπευτικά										
6	Όσπρια										
7	Πυρηνόκαρπα										
8	Ελιές										
9	Κρασί, επιτραπέζια σταφύλια										
10	Αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά										

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

11	Κτηνοτροφικά φυτά										
12	Ανθοκομικά										
13	Ρόδια										
14	Ακτινίδια										
15	Προϊόντα από αιγοπρόβειο γάλα και κρέας										
16	Προϊόντα από αγελαδινό γάλα και βόειο κρέας										
17	Χοίρειο κρέας										
18	Προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας/Αλιείας										
19	Παραδοσιακά προϊόντα										
20	ΠΟΠ Κασέρι										
21	ΠΟΠ Φέτα										
22	ΠΟΠ Μανούρι										
23	ΠΟΠ Γαλοτύρι										
24	ΠΟΠ Μπάτζος										
25	ΠΟΠ Γραβιέρα Αγράφων										
26	ΠΟΠ Ελιά Πηλίου-Βόλου										
27	ΠΟΠ Μήλα Ζαγοράς										
28	ΠΟΠ Αρνάκι, Κατσικάκι Ελασσόνας										
29	Φιρίκια Πηλίου										
30	Κάστανα Πηλίου Μελιβοίας										
31	Πατάτα Καλλιπεύκης										
32	Αμύγδαλα Συκουρίου- Αλμυρού										
33	Κεράσια και μήλα Αγιάς										
34	Δαμάσκηνο Σκοπέλου										
35	Ροδάκινο Λεμονάτο Πηλίου										
36	Κατσικάκι Σκοπέλου										
37	Αρνάκι ορεινής Αργιθέας										
38	Αλλαντικά Τρικάλων										
39	Τσίπουρο Τυρνάβου										
40	Τοπικοί οίνοι και οίνοι ΟΠΑΠ										

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

41	Μέλι Θεσσαλίας										
42	Αποξηραμένοι καρποί (Σύκα – βερούκοκα)										

1.14 Προϊόντα Φυτικής Παραγωγής

Προϊόν:	Σιτηρά (κυρίως σκληρό σιτάρι αλλά και κριθάρι, αραβόσιτος και βρώμη)
Περιγραφή	Το σκληρό σιτάρι είναι προϊόν άριστης ποιότητας και δέχεται πολλαπλή μεταποίηση. Είναι το ποιοτικότερο της χώρας και αποτελεί τη βάση για τα χαρμάνια των Ελληνικών Βιομηχανιών Ζυμαρικών. Στο καλάθι μπορεί να τοποθετηθεί τόσο ως πρωτογενές (πρώτη ύλη) όσο και ως μεταποιημένο ψωμί – ζυμαρικά.
Προτεινόμενες Ενέργειες	<ul style="list-style-type: none"> – Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης – Αναδιάρθρωση των καλλιεργειών με βασικό στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής (π.χ. χρήση ποικιλιών με μικρό βιολογικό κύκλο στον αραβόσιτο) – Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, ιδιαίτερα στην περίπτωση του σκληρού σιταριού – Εξασφάλιση επάρκειας στην εγχώρια αγορά – Επέκταση της μεταποίησης στην παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (π.χ. ζυμαρικά χωρίς γλουτένη) – Διερεύνηση της δυνατότητας μετατροπής μέρους της καλλιέργειας σε βιολογική με στόχο την τροφοδότηση της βιομηχανίας και την παραγωγή βιολογικών προϊόντων όπως ψωμί και ζυμαρικά

Προϊόν:	Βαμβάκι
Περιγραφή	Είναι μια δυναμική καλλιέργεια με εξαγωγικό προσανατολισμό και το κύριο προϊόν που είναι άριστης ποιότητας καθώς και τα παραγόμενα υποπροϊόντα (βαμβακέλαιο, βαμβακόπιτα κλπ), τροφοδοτούν δραστηριότητες σε Περιφερειακά επαγγέλματα. Υπάρχει άριστος εξοπλισμός, τεχνογνωσία καλλιέργειας από τους παραγωγούς.
Προτεινόμενες Ενέργειες	<ul style="list-style-type: none"> – Αναδιάρθρωση της καλλιέργειας του βαμβακιού – Επιλογή ποικιλιών: μειωμένων απαιτήσεων σε εισροές (π.χ. νερό, φυτοφάρμακα, λιπάσματα), αυξημένων αποδόσεων σε ίνα σταθερών

ποιοτικών χαρακτηριστικών (π.χ. αντοχή)

- Υιοθέτηση νέων τεχνικών (π.χ. χρήση συστημάτων στενών γραμμών ή συστημάτων μειωμένων καλλιεργητικών επεμβάσεων, εφαρμογή στάγδην άρδευσης) με σκοπό τη μείωση του κόστους παραγωγής
- Επέκταση φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και
- Παραγωγή οικολογικού βαμβακιού με εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής χωρίς τη χρήση φυτοφαρμάκων με στόχο την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης για οικολογικά προϊόντα βαμβακιού
- Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης
- Καθορισμός του ύψους της παραγόμενης ποσότητας σε εθνικό επίπεδο ανάλογα με τις ανάγκες της μεταποίησης σε πρώτη ύλη
- Ορθολογική επιλογή των περιοχών για καλλιέργεια με τη δημιουργία ζωνών καλλιέργειας οι οποίες θα πληρούν τα κριτήρια για την παραγωγή ποιοτικού και ανταγωνιστικού βαμβακιού
- Βελτίωση των όρων εμπορίας υπέρ των παραγωγών
- Ανάπτυξη της συμβολαιακής γεωργίας και προώθηση του ποιοτικού προϊόντος σε νέες αγορές

Προϊόν: Ακρόδρυα

Περιγραφή

Αποτελούν προϊόντα υψηλής ποιότητας (κυρίως κάστανα, αμύγδαλα) με μικρό κόστος καλλιέργειας. Συγκεκριμένα παράγονται κάστανα εξαιρετικής ποιότητας, γνωστά πανελλαδικά. Καλλιεργούνται στις ορεινές περιοχές του Κισσάβου, του Μαυροβουνίου και του Πηλίου . Αποτελεί για πολλούς καλλιεργητές κύριο εισόδημα και μπορεί να αποτελέσει εργαλείο ανάπτυξης και συγκράτησης του πληθυσμού στις ορεινές περιοχές της Θεσσαλίας.

Το αμύγδαλο μπορεί να τοποθετηθεί στο καλάθι τόσο ως αυτούσιος ξηρός καρπός με έμφαση στη θρεπτική αξία (ιχνοστοιχεία, ω-3 λιπαρά κλπ), όσο και ως μεταποιημένο. Η αποδεδειγμένη ευεργετική δράση βρίσκεται σε βιοδραστικές ουσίες, που υπάρχουν κυρίως στη φλούδα. Καλλιεργείται στις περιοχές : Δήμου Ρήγα Φεραίου, Αισωνίας, περιοχών Μακρυχωρίου, Συκουρίου, Ελασσόνας κλπ.

<u>Προτεινόμενες</u>	– Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης
<u>Ενέργειες</u>	– Επέκταση των καλλιεργειών για τη δημιουργία κρίσιμης μάζας παραγωγής – Αντικατάσταση γερασμένων δένδρων, αναδιάρθρωση δενδρώνων – Υιοθέτηση νέων καλλιεργητικών μεθόδων με σκοπό τη μείωση του κόστους παραγωγής – Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής – Προώθηση της βιολογικής παραγωγής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης – Ανάδειξη και προώθηση τοπικών προϊόντων (π.χ. αμύγδαλο Συκουρίου - Αλμυρού) – Ανάδειξη της διατροφικής αξίας των προϊόντων («Ευεργετικά» - «Λειτουργικά» τρόφιμα) – Βελτίωση εμπορικού ισοζυγίου της χώρας – Παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων – Κάλυψη των εγχώριων αναγκών – μείωση των εισαγωγών

Προϊόν:	Μήλα-Αγλάδια
<u>Περιγραφή</u>	Είναι αρίστης ποιότητας τα οποία είναι περιζήτητα για την εξαιρετική τους γεύση και άρωμά τους, τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά και παρουσιάζουν εξαγωγικό χαρακτήρα. Αποδεδειγμένη είναι η ευεργετική δράση των μήλων: η φλούδα τους είναι πλούσια σε φλωριδζίνη ουσία με αποδεδειγμένη αντικαρκινική και αντιδιαβητική δράση. Ονομαστά είναι τα μήλα Ζαγοράς, Αγιάς – Μελιβοΐας και Καλαμπάκας, το φιρίκι Πηλίου, αγλάδι (κρυστάλι) Τυρνάβου, Πηλίου. Στην Θεσσαλία παράγεται το 90% της ποσότητας αγλαδιών πανελλαδικά.
<u>Προτεινόμενες</u>	– Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης
<u>Ενέργειες</u>	– Χρήση κατάλληλων ποικιλιών-υποκειμένων (αντοχή σε εχθρούς και ασθένειες, νανισμός) – Βελτίωση χρησιμοποιούμενων ποικιλιών και χρήση κατάλληλων υποκειμένων με σκοπό την αύξηση της αντοχής σε βιοτικούς και

αβιοτικούς παράγοντες

- Υιοθέτηση νέων καλλιεργητικών μεθόδων για μείωση του κόστους παραγωγής
- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής
- Προώθηση της βιολογικής παραγωγής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης
- Ανάδειξη και προώθηση τοπικών προϊόντων
- Ανάδειξη προϊόντων ΠΟΠ (Μήλα Ζαγοράς)
- Καταχώρηση νέων προϊόντων στο μητρώο ΠΟΠ/ΠΓΕ (π.χ. Μήλα Μελιβοίας, Μήλα Αγιάς, Φιρίκι Πηλίου-Βόλου, Αχλάδια ‘Κρυστάλλια’ Πηλίου, κορόμηλα Μαγνησίας)
- Στήριξη των ομάδων παραγωγών για να εμπλακούν στην τυποποίηση και μεταποίηση
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με την παραγωγή πιστοποιημένων προϊόντων σταθερής ποιότητας

Προϊόν:

Κηπευτικά- Μποσττανικά

Περιγραφή

Οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες (κυρίως καρπούζι, πεπόνι και πιπεριές, πατάτα καθώς και βιομηχανική τομάτα) ως επιχείρηση πλέον και όχι ως παραδοσιακή αγροτική απασχόληση δείχνουν το μέλλον στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Η παραγωγή κηπευτικών υψηλής προστιθέμενης αξίας (πιπεριά, τουρσιά), που αποδεικνύουν με την πιστοποίηση την ποιοτική τους ανωτερότητα και τοπική προέλευση, μπορεί να αποτελέσει κύριο άξονα ανάπτυξης της γεωργίας των ορεινών περιοχών της Θεσσαλίας.

Τα καρπούζια και τα πεπόνια αποτελούν σημαντικό κομμάτι της γεωργικής παραγωγής στη Δυτική Θεσσαλία και σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και κάποιων άλλων νωπών λαχανικών μπορεί να αποτελέσουν την διέξοδο από το μειονέκτημα του μικρού κλήρου για τις παραπάνω περιοχές .Τα καρπούζια Τρικάλων και τα πεπόνια Καρδίτσας ήδη έχουν όνομα στις λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Προτεινόμενες

- Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης

Ενέργειες

- Επέκταση υφιστάμενων καλλιεργειών με στόχο την κάλυψη των αναγκών της περιφέρειας αλλά και των εγχώριων αναγκών
- Διερεύνηση της δυνατότητας ανάπτυξης νέων κηπευτικών καλλιεργειών υπό κάλυψη
- Προώθηση νέων κερδοφόρων παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Πιλοτική καλλιέργεια καινοτόμων και μη κηπευτικών (π.χ. mini κηπευτικά)
- Επέκταση της ήδη υπάρχουσας μεταποιητικής δραστηριότητας (π.χ. κατεψυγμένα λαχανικά, προτηγανισμένες πατάτες, τουρσιά)
- Βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων
- Πιστοποίηση προϊόντων (π.χ. Εφαρμογή προτύπων ολοκληρωμένης διαχείρισης)
- Εκσυγχρονισμός τυποποιητηρίων και συσκευαστηρίων
- Προώθηση και ανάδειξη τοπικών προϊόντων (π.χ. πατάτα Καλλιπεύκης)
- Επέκταση της βιολογικής παραγωγής κηπευτικών
- Δημιουργία μεταποιητικών και τυποποιητικών μονάδων πιστοποιημένων στη βιολογική γεωργία
- Διασφάλιση της προώθησης των κηπευτικών με κατάλληλες υποδομές (π.χ. δημοπρατήριο) στις τοπικές κεντρικές αγορές αλλά και στις διεθνείς
- Διάρθρωση της αγοράς με όρους συμβολαιακής γεωργίας

Προϊόν:

Όσπρια

Περιγραφή

Είναι προϊόντα άριστης ποιότητας (φασόλια, ρεβίθια, φακές) και θα μπορούσαν μέσα από συντονισμένες ενέργειες να ενταχθούν στα προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) σαν «Όσπρια Θεσσαλίας» και να προβληθούν στην αγορά λόγω της μεγάλης θρεπτικής αξίας και της έλλειψης υπολειμμάτων χημικών σε σχέση με τα εισαγόμενα.

Τόσο τα φλαβονοειδή όσο και οι ισοφλαβόνες και οι λιγνάνες που βρίσκονται στα όσπρια αυτά είναι πολύ σημαντικές βιοδραστικές ουσίες, οι οποίες μπορεί να είναι οι ουσίες, στις οποίες οφείλονται οι ευεργετικές δράσεις που παρουσιάζουν οι επιδημιολογικές έρευνες από την κατανάλωσή

	τους.
<u>Προτεινόμενες Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Επέκταση της καλλιέργειας οσπρίων με στόχο την κάλυψη των εγχώριων αναγκών - Διατήρηση και ανάδειξη τοπικών παραδοσιακών ειδών και ποικιλιών - Προώθηση-προβολή των οσπρίων ως προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας - Προώθηση τοπικών προϊόντων (φακές και ρεβίθια στη Νίκαια Λάρισας και φασόλια στο Νεοχώρι Καρδίτσας) - Επέκταση της καλλιέργειας των οσπρίων ως κτηνοτροφικά φυτά (π.χ. κτηνοτροφικό ρεβίθι) - Διασφάλιση της ποιότητας και καταπολέμηση της νοθείας - Τυποποίηση του παραγόμενου προϊόντος - Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας υψηλών προδιαγραφών και ασφάλειας του τελικού προϊόντος - Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής - Προώθηση της βιολογικής παραγωγής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης

<u>Προϊόν:</u>	<u>Πυρηνόκαρπα</u> <i>(με έμφαση σε κεράσι, ροδάκινο και δαμάσκηνο)</i>
<u>Περιγραφή</u>	Ονομαστά για την ποιότητα και τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά τους είναι τα Κεράσια της περιοχής Αγιάς, τα βιομηχανικά βερίκοκα και συμπύρηννα ροδάκινα Τυρνάβου τα λεμονάτα ροδάκινα Πηλίου και τα δαμάσκηνα Σκοπέλου. Τα συμπύρηννα ροδάκινα και βερίκοκα διακινούνται μέσω των συνεταιρισμών στις μεταποιητικές βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής.
<u>Προτεινόμενες Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης - Επέκταση των καλλιεργειών για τη δημιουργία κρίσιμης μάζας παραγωγής - Αντικατάσταση γερασμένων δένδρων, αναδιάρθρωση δενδρώνων - Υιοθέτηση νέων καλλιεργητικών μεθόδων με σκοπό τη μείωση του κόστους παραγωγής

- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής
- Προώθηση της βιολογικής παραγωγής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης
- Ανάδειξη και προώθηση τοπικών προϊόντων (π.χ. κεράσι Αγιάς, Δαμάσκηνο Σκοπέλου, Ροδάκινο 'Λεμονάτο' Πηλίου)
- Ανάδειξη της διατροφικής αξίας των προϊόντων ('Ευεργετικά' - 'Λειτουργικά' τρόφιμα)
- Βελτίωση εμπορικού ισοζυγίου της χώρας - Παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων
- Κάλυψη των εγχώριων αναγκών - μείωση των εισαγωγών
- Επέκταση των δραστηριοτήτων μεταποίησης για την παραγωγή αποξηραμένων φρούτων (π.χ. δαμάσκηνο)

Προϊόν:

Ελιές

Περιγραφή

Οι ελιές και το ελαιόλαδο αποτελούν αναγνωρισμένα και καταξιωμένα προϊόντα τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά, προϊόντα της μεσογειακής διατροφής με ασυναγώνιστη θρεπτική και διαιτητική αξία.

Οι επιτραπέζιες ελιές κατατάσσονται σε εμπορικούς τύπους οι οποίοι προσδιορίζονται από διάφορα χαρακτηριστικά.

Οι ελιές «Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου» ΠΟΠ και το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο που παράγεται από αυτές αποτελούν καταξιωμένα προϊόντα στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Προτεινόμενες

- Βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης

Ενέργειες

- Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων - βελτίωση ελαιώνων
- Υιοθέτηση νέων πρακτικών με σκοπό τη μείωση του κόστους συγκομιδής
- Ορθολογική χρήση εισροών με σκοπό τη μείωση κόστους παραγωγής (λιπάσματα, φυτοφάρμακα)
- Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας και ασφάλειας του τελικού προϊόντος
- Τυποποίηση και καταπολέμηση νοθείας
- Επέκταση φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με

πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής

- Επέκταση της βιολογικής καλλιέργειας και της ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής
- Δημιουργία πιστοποιημένων για τη βιολογική γεωργία ελαιοτριβείων
- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών και θεσμών για φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση των αποβλήτων των ελαιουργείων
- Προώθηση του ελαιόλαδου, των βρώσιμων ελιών και των προϊόντων τους στις αγορές του εξωτερικού
- Προώθηση προϊόντων Π.Ο.Π. (π.χ. Κονσερβολιά Πηλίου - Βόλου)
- Αύξηση των εξαγωγών τυποποιημένου έξτρα παρθένου ελαιόλαδου
- Εκσυγχρονισμός ελαιοτριβείων και μονάδων επεξεργασίας και επέκταση δραστηριοτήτων σε νέα προϊόντα (π.χ. πάστα ελιάς, γεμιστές ελιές)

Προϊόν:

Κρασί, επιτραπέζια σταφύλια

Περιγραφή

Τα προϊόντα - κρασί και τσίπουρο – αποτελούν για την Θεσσαλία προϊόντα ονομαστά και με ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία.

Πολλά από τα παραγόμενα προϊόντα (οίνοι, τσίπουρο, ούζο) είναι βιολογικά, Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) (Τσίπουρο Μουζακίου, Μεσενικόλας, Αγχίαλος, Ραψάνη, Κρασί Ολύμπου).

Τα κρασιά και το τσίπουρο της περιοχής Τυρνάβου είναι αρίστης ποιότητας και ονομαστά στην ελληνική επικράτεια και στο εξωτερικό.

Προτεινόμενες

- Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης

Ενέργειες

- Αναδιάρθρωση των επιτραπέζιων ποικιλιών αμπέλου με σκοπό την αύξηση της εμπορικής αξίας του παραγόμενου προϊόντος και την επιμήκυνση του χρόνου εμπορίας του
- Υιοθέτηση καινοτόμων και σύγχρονων αμπελουργικών τεχνικών - εκμηχάνιση της καλλιέργειας
- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής και μεταποίησης
- Προώθηση βιολογικής καλλιέργειας επιτραπέζιων και οινοποιήσιμων

ποικιλιών αμπέλου.

- Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης σε επιτραπέζιες ποικιλίες αμπέλου
 - Ανάδειξη και προώθηση τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά – Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
 - Ανάδειξη τοπικών οίνων (π.χ. τοπικός οίνος Ολύμπου)
 - Ανάδειξη οίνων ΟΠΑΠ (π.χ. Ραψάνη, Μεσενικόλας, Αγχίαλος)
 - Προώθηση της ιδιαιτερότητας των ελληνικών ποικιλιών με ενημέρωση των καταναλωτών, σε επίπεδο χώρας
 - Προώθηση των γηγενών ποικιλιών μέσω των «Δρόμων του κρασιού», του αγροτουρισμού, της δημιουργίας επισκέψιμων οινοποιείων και την τουριστική αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών και χώρων (πατητήρια, κελάρια)
 - Διατήρηση παραδοσιακών αγορών εξωτερικού και επέκταση σε νέες αγορές
 - Προώθηση τοπικών και επώνυμων προϊόντων απόσταξης (π.χ. τσίπουρο Τυρνάβου)
 - Παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας και ασφάλειας
 - Καταπολέμηση νοθείας που προκαλείται από την «ελληνοποίηση» εισαγόμενου οίνου
- Αποφυγή υποβάθμισης της ποιότητας λόγω αύξησης των παραγόμενων ποσοτήτων

Προϊόν: Αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά

(με έμφαση στη ρίγανη, το τσάι του βουνού, το γλυκάνισο και τον δυόσμο)

Περιγραφή

Στην Θεσσαλία υπάρχουν αρωματικά –φαρμακευτικά φυτά (ρίγανη, τσάι κλπ), ιδιαίτερα στις Περιφερειακές Ενότητες Μαγνησίας και Τρικάλων (Βρύναινα, Κοκκωτοί, ορεινός όγκος Πύλης και Καλαμπάκας Ολύμπου Κισσάβου) .Ειδικά το τσάι έχει φήμη στην αγορά και χρησιμοποιείται ως αντιφλεγμονώδες, αντιοξειδωτικό και είναι καταχωρημένο στον κατάλογο των αρωματικών-θεραπευτικών φυτών.

Προτεινόμενες – Βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης

<u>Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none">- Επέκταση της καλλιέργειας αρωματικών - Αξιοποίηση οριακών και πρώην καπνοπαραγωγικών εκτάσεων- Διάρθρωση εμπορίου με όρους συμβολαιακής γεωργίας ώστε η παραγωγική διαδικασία στον πρωτογενή τομέα να προσδιορίζεται και ποσοτικά και ποιοτικά από τη ζήτηση της αγοράς- Επέκταση της καλλιέργειας τοπικών ειδών και ποικιλιών αρωματικών και φαρμακευτικών ειδών- Δημιουργία και κατοχύρωση τοπικών ποικιλιών- Πιστοποίηση προϊόντων ως Π.Ο.Π.- Διασύνδεση της καλλιέργειας με τη βιομηχανία π.χ. βιομηχανία αιθέριων ελαίων για την παραγωγή cosmetics- Παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας- Σταθερή τροφοδότηση της βιομηχανίας με ποιοτικό πιστοποιημένο προϊόν- Καθετοποίηση παραγωγής- Δημιουργία μικρών μεταποιητικών μονάδων σε τοπικό επίπεδο που θα απορροφούν τα τοπικώς παραγόμενα φυτικά υλικά- Ενθάρρυνση της συνεργασίας μικρών μεταποιητικών μονάδων με μεγαλύτερες καθετοποιημένες μονάδες- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων καλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής- Προώθηση της βιολογικής παραγωγής και της ολοκληρωμένης διαχείρισης- Διερεύνηση της δυνατότητας επέκτασης της δραστηριότητας σε νέα προϊόντα και εναλλακτικές χρήσεις (π.χ. φάρμακα, καλλυντικά, τρόφιμα, μαγειρική-ζαχαροπλαστική, φυσική φυτοπροστασία, αρώματα, αρωματοθεραπεία, αντιοξειδωτικά, αρχιτεκτονική τοπίου).
-------------------------	---

<u>Προϊόν:</u>	Κτηνοτροφικά φυτά
<u>Περιγραφή</u>	Τριφύλλι, βίκος, ρόβη, λουπίνα, κριθάρι, βρώμη, καλαμπόκι, σοργόν, κεχρί, ονοβρύχης, σόγια, ήλιος, κτηνοτρ. τεύτλα, λάχανα, πατάτες κ.τ.λ
<u>Προτεινόμενες</u>	- Βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης

<u>Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none">- Επέκταση των καλλιεργειών με στόχο την κάλυψη των αναγκών της Περιφέρειας αλλά και τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας- Επέκταση και εκσυγχρονισμός των δραστηριοτήτων τυποποίησης/ μεταποίησης των παραγόμενων προϊόντων- Ανάπτυξη συστημάτων ελέγχου ποιότητας (π.χ. HACCP) στις μονάδες παρασκευής ζωοτροφών- Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας, υψηλών προδιαγραφών και ασφάλειας του τελικού προϊόντος- Επέκταση της βιολογικής καλλιέργειας - Κάλυψη των αναγκών της βιολογικής κτηνοτροφίας
-------------------------	--

<u>Προϊόν:</u>	<u>Ανθοκομικά</u>
<u>Περιγραφή</u>	<p>Η γαρδένια καλλιεργείται στην Ελλάδα σε ποσοστό 90% στο Νομό Μαγνησίας Συμβάλλει αποφασιστικά στη στήριξη του εισοδήματος των αγροτών των ορεινών περιοχών του Ανατολικού Πηλίου. Σχεδόν το σύνολο των ορεινών καλλιεργητών του Πηλίου ασχολείται με την καλλιέργεια της γαρδένιας και της καμέλιας.</p> <p>Αποτελεί ένα παραδοσιακό προϊόν με φήμη</p>
<u>Προτεινόμενες Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none">- Επέκταση της καλλιέργειας των ανθοκομικών- Δημιουργία και κατοχύρωση τοπικών ποικιλιών- Πιστοποίηση των προϊόντων (ΠΟΠ)- Παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας και σταθερής τροφοδότησης των αγορών τοπικών, εγχωρίων και διεθνών

<u>Προϊόν:</u>	<u>Ρόδια</u>
<u>Περιγραφή</u>	<p>Ο «κόκκινος χρυσός», όπως αποκαλείται από τους ειδικούς της διατροφής ο χυμός του ροδιού, λόγω των πλούσιων αντιοξειδωτικών ιδιοτήτων του, θεωρείται από τα είδη διατροφής με τη μεγαλύτερη ζήτηση. Τα ρόδια είναι από τα ανερχόμενα επώνυμα ελληνικά προϊόντα στην ευρωπαϊκή αγορά βιολογικών-υγιεινών τροφίμων και ποτών.</p> <p>Τα ρόδια που καλλιεργούνται σε διάφορες περιοχές της Θεσσαλικής γης αποτελούν μια εξαιρετική πηγή βιοδραστικών ουσιών, με αποδεδειγμένη</p>

αντικαρκινική δράση και καρδιοπροστατευτική δράση

Προτεινόμενες – Η ύπαρξη στην αγορά εταιριών που μέσω “συμβολαιακής γεωργίας”
Ενέργειες θα προσφέρουν στους παραγωγούς που θα εγκαταστήσουν φυτείες με
ρόδια την εξασφαλισμένη απορρόφηση της παραγωγής τους.

Προϊόν: **Ακτινίδιο**

Περιγραφή Καλλιεργείται στην περιοχή Ανατολικού και Κάτω Ολύμπου καθώς και στην περιοχή Δέλτα Πηνειού. Εξάγεται στην Κεντρική Ευρώπη, στα νέα μέλη κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ρωσία(οι μεγαλύτερες αγορές των Ελληνικών ακτινιδίων)

Προτεινόμενες – Η ένταξη του ακτινιδίου στα προϊόντα Προστατευμένης Γεωγραφικής
Ενέργειες Ένδειξης (ΠΓΕ) Κ.Ολύμπου- Τεμπών
– Εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης, καθώς και προώθηση της βιολογικής παραγωγής
– Επέκταση των δραστηριοτήτων μεταποίησης και εμπορίας

Τρόποι Επίτευξης των Στοχών

Στους προτεινόμενους τρόπους επίτευξης των Στόχων περιλαμβάνονται οι παρακάτω δράσεις:

- Έρευνα με στόχο την ποσοτική και ποιοτική σταθερότητα των προϊόντων
- Έρευνα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για την ανάπτυξη κατάλληλων ποικιλιών καθώς και τη βελτίωση των καλλιεργούμενων ποικιλιών με στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της καλλιέργειας
- Έρευνα για την ανάδειξη νέων μεθόδων καλλιέργειας, νέων καλλιεργητικών τεχνικών
- Προώθηση καινοτόμων, κερδοφόρων καλλιεργειών
- Εκπαίδευση των παραγωγών σε νέες καλλιεργητικές τεχνικές, και σε θέματα προώθησης και εμπορίας των προϊόντων.
- Επενδύσεις στην τυποποίηση-συσκευασία-μεταποίηση των προϊόντων
- Πιστοποίηση προϊόντων και προώθησή τους στην εγχώρια και διεθνή αγορά καθώς και διείσδυση σε νέες αγορές
- Ενέργειες προώθησης παραδοσιακών ποικιλιών και προϊόντων
- Διασφάλιση της ποιότητας και εξάλειψη της νοθείας στα παραγόμενα προϊόντα.

Οργάνωση για την Επίτευξη των Στοχών

- Σύσταση μιας Ομάδας Παραγωγών ανά προϊόν σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας
- Πραγματοποίηση ποιοτικών ελέγχων σε όλα τα στάδια παραγωγής και εμπορίας
- Ενέργειες προώθησης των προϊόντων σε τοπικό, εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο εξαγωγών από Ομάδες Παραγωγών, Συνεταιρισμών της Περιφέρειας και χρηματοδότηση επενδύσεων των Ο.Π. και των συνεταιρισμών για τη τυποποίηση/συσκευασία-μεταποίηση των παραγόμενων ειδών
- Διάρθρωση του εμπορίου με όρους συμβολοιακής γεωργίας ώστε η παραγωγική διαδικασία στον πρωτογενή τομέα να προσδιορίζεται τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά από τη ζήτηση της αγοράς
- Ενημέρωση και κατάρτιση παραγωγών και γεωτεχνικών σε θέματα κανόνων ορθής γεωργικής πρακτικής, πιστοποίησης, τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων
- Παροχή κινήτρων για επιχειρηματικές επενδύσεις στους τομείς της μεταποίησης και

- εμπορίας ιδιαίτερα σε ομάδες παραγωγών
- Εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων μονάδων συσκευασίας-τυποποίησης, μεταποίησης.
 - Σύσταση και λειτουργία δημοπρατηρίου για τον εφοδιασμό της εγχώριας αγοράς και την διείσδυση σε νέες αγορές
 - Σύσταση ελεγκτικών μηχανισμών για την καταπολέμηση της νοθείας των προϊόντων
 - Αναγνωρισμένο εμπορικό σήμα του κάθε προϊόντος ένα για κάθε προϊόν στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ενταγμένο στο Εθνικό Σήμα με τοπικές αναφορές
 - Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης, εφαρμογή ποιοτικών κριτηρίων, θέσπιση κανόνων μετασυλλεκτικών χειρισμών.
 - Ένταξη νέων καλλιεργούμενων εκτάσεων στα αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα (βιολογική γεωργία)

1.15 Ζωική Παραγωγή και Γαλακτοκομικά Προϊόντα

Προϊόν:	Προϊόντα από αιγοπρόβειο γάλα και κρέας
<u>Περιγραφή</u>	<p>Το αιγοπρόβειο γάλα διατίθεται σε τυροκομικές επιχειρήσεις που υπάρχουν σε όλο τον Θεσσαλικό χώρο. Το σύνολο των τυροκομικών επιχειρήσεων παράγει Προϊόντα ονομασίας Προελεύσεως τηρώντας την προβλεπόμενη διαδικασία, ενώ μερικές επιχειρήσεις της ζώνης δραστηριοποιούνται και στις εξαγωγές .</p> <p>Το κρέας στην Θεσσαλία ως επί το πλείστον καταναλώνεται νωπό, χωρίς να υποστεί κάποια επεξεργασία μετά τη σφαγή των ζώων . Πολύ μικρές είναι οι ποσότητες του κρέατος που υφίστανται κάποιας μορφής μεταποίηση.</p> <p>Πιστοποιημένα ως Προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) είναι το Αρνάκι Κατσικάκι Ελασσόνας, Κατσικάκι Σκοπέλου Κεραμιδίου, Αρνάκι Ορεινής Αργιθέας</p>
<u>Προτεινόμενες</u>	<ul style="list-style-type: none">- Βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης
<u>Ενέργειες</u>	<ul style="list-style-type: none">- Εξασφάλιση ντόπιου γενετικού υλικού (ντόπιες φυλές προβάτων και αιγών) εφοδιασμένου με πιστοποιητικό υγείας και υψηλής γενετικής αξίας- Εφαρμογή προτύπου ποιότητας σχετικά με τις συνθήκες εκτροφής- Δημιουργία ικανού αριθμού οργανωμένων και σύγχρονων κτηνοτροφικών μονάδων (υποστήριξη ενσταβλισμένης αιγοπροβατοτροφίας)- Αύξηση του μέσου μεγέθους των εκμεταλλεύσεων ενσταβλισμένης εκτροφής- Εξασφάλιση της παραγωγής τελικού προϊόντος σταθερής ποιότητας, υψηλών προδιαγραφών και ασφάλειας - Καταπολέμηση νοθείας στο αιγοπρόβειο γάλα- Εξασφάλιση επάρκειας ζωοτροφών- Προστασία της ντόπιας παραγωγής, με τη χρησιμοποίηση των ντόπιων ζωοτροφών (στο μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό)- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων εκτροφής με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής και στόχο την αειφορική παραγωγή- Επέκταση των βιολογικών εκτροφών- Φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση αποβλήτων

- Διαχείριση βοσκοτόπων, αντιμετώπιση υπερβόσκησης με την εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων
- Πράσινη διαχείριση αποβλήτων για παραγωγή βιοαερίου
- Ανακύκλωση των νερών, κομποστοποίηση της κοπριάς
- Προώθηση παραδοσιακών και ποιοτικών προϊόντων
- Προώθηση προϊόντων ΠΟΠ (π.χ. φέτα, γραβιέρα Αγράφων, κασέρι)
- Καταγραφή, αναγνώριση και προώθηση προϊόντων αιγοπροβατοτροφίας ως Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. ή με συγκεκριμένο αναγνωρίσιμο σήμα (π.χ. κατσικάκι Σκοπέλου, κατσικάκι και αρνάκι Ελασσόνας)
- Ενημέρωση καταναλωτικού κοινού για τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα των τοπικών προϊόντων
- Ενίσχυση του αγροτουρισμού και διασύνδεσή του με τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα
- Ενίσχυση μικρών οικογενειακών εκμεταλλεύσεων με την εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας που επιτρέπει την τυροκόμηση από μη παστεριωμένο γάλα από μικρά, παραδοσιακά τυροκομεία και από του ιδίου τους κτηνοτρόφους τυροκόμους
- Εξασφάλιση των αδειών τυροκομείων και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με τη διαδικασία «One-stop-shop»
- Καθορισμός προϋποθέσεων και κανόνων για την ανάπτυξη της ντόπιας, εκτατικής κτηνοτροφίας
- Χωροταξικός σχεδιασμός χρήσεων γης
- Δημιουργία κτηνοτροφικών ζωνών
- Ανάπτυξη δημοτικού συστήματος διαχείρισης βοσκοτόπων
- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης κρέατος

Προϊόν: Προϊόντα από αγελαδινό γάλα και βόειο κρέας

Περιγραφή Όλο το αγελαδινό γάλα που παράγεται μεταποιείται , παραδίδεται στις γαλακτοβιομηχανίες για την παραγωγή του νωπού παστεριωμένου γάλακτος και μια σειρά άλλων προϊόντων γάλακτος (τυριά, γιαούρτια).

Προτεινόμενες - Βελτίωση υφιστάμενης κατάστασης

Ενέργειες

- Αναβάθμιση και βελτίωση μονάδων βοοτροφίας – αύξηση των αποδόσεων σε γάλα και κρέας
- Αύξηση του μέσου μεγέθους των εκμεταλλεύσεων και εκσυγχρονισμός αυτών με στόχο τη μείωση του κόστους
- Ενίσχυση της αγελαίας/ελεύθερης ορεινής βοοτροφίας με τη δημιουργία ελεγχόμενων κτηνοτροφικών ζωνών
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στην ενσταβλισμένη βοοτροφία
- Επέκταση των φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων εκτροφής με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής
- Επέκταση της βιολογικής βοοτροφίας
- Εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης των εκτροφών με έλεγχο των παραγόμενων προϊόντων (σύστημα βόειου/μοσχαρίσιου κρέατος ποιότητας)
- Κάλυψη της εγχώριας και τοπικής ζήτησης σε βόειο κρέας και αγελαδινό γάλα
- Καταπολέμηση της νοθείας με εισαγόμενο αγελαδινό γάλα
- Εκτροφή γενετικά βελτιωμένων αγελάδων με αυξημένη παραγωγικότητα και προσδόκιμο ζωής
- Αναγνώριση και σήμανση των προϊόντων βόειου κρέατος ως Π.Ο.Π. ή/και Π.Γ.Ε. και προώθησή τους
- Εξασφάλιση των απαιτούμενων ζωοτροφών σε ποιότητα και ποσότητα
- Χοίρειο κρέας (αλλαντικά Τρικάλων)

Τρόποι Επίτευξης Των Στοχων

- Έρευνα για τη δημιουργία βελτιωμένων ελληνικών φυλών
- Εφαρμογή της ιχνηλασιμότητας
- Παραγωγή και προώθηση πιστοποιημένων ποιοτικών προϊόντων
- Κατάρτιση εκτροφέων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας και καλής διαβίωσης των ζώων
- Πραγματοποίηση επενδύσεων που αποσκοπούν κυρίως στον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων και την καθετοποίηση της παραγωγής
- Εκπαίδευση παραγωγών σε θέματα διατροφής των ζώων και διαχείρισης των βοσκοτόπων

Οργάνωση για την Επίτευξη των Στόχων

- Σύσταση 1-3 ομάδων παραγωγών σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας με τους παραπάνω στόχους στις δραστηριότητές τους
- Αναγνωρισμένο εμπορικό σήμα. Ένα σε κάθε Περιφέρεια ενταγμένο στο Εθνικό Σήμα με τοπικές αναφορές (Ελληνικό Προϊόν – Παραδοσιακά Προϊόντα Ζωικής Προέλευσης Περιφέρειας Θεσσαλίας– Περιοχή ή Τόπος ή Εμπορική ονομασία)
- Έρευνα και εργαστηριακός έλεγχος της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων
- Παροχή κινήτρων για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων των αιγοπροβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων και τη δημιουργία νέων μονάδων σταβλισμένης αιγοπροβατοτροφίας
- Δημιουργία βελτιωμένων ελληνικών φυλών, οι οποίες θα αντικαταστήσουν τα ζώα ξένης προέλευσης, θωρακίζοντας, έτσι, το προϊόν της φέτας
- Χρηματοδότηση προγραμμάτων γενετικής βελτίωσης για την αύξηση των αποδόσεων σε πρόβειο και αίγιο γάλα
- Προώθηση της εισαγωγής καινοτόμων τεχνολογιών πληροφορικής στην κτηνοτροφία και ειδικά στον τομέα ελέγχου των αποδόσεων των ζώων
- Παροχή ενισχύσεων για ανάπτυξη μικρών μεταποιητικών μονάδων (π.χ. τυροκομεία, μικρές μονάδες επεξεργασίας κρέατος, κλπ.)
- Εκπαίδευση παραγωγών για την εφαρμογή πρακτικών υγιεινής
- Υιοθέτηση των περιφερειακών και τοπικών σημάτων βιολογικής γεωργίας και ολοκληρωμένης διαχείρισης.
- Ενέργειες προώθησης του βόειου κρέατος και γάλακτος καθώς και των μεταποιημένων προϊόντων του από τις ομάδες παραγωγών της Περιφέρειας Θεσσαλίας
- Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης σε όλα τα στάδια παραγωγής για τη διασφάλιση της

ποιότητας του προϊόντος, της υγιεινής και ασφάλειας των ζώων

Προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας/Αλιείας

Ο τομέας της θαλάσσιας αλιείας συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των κατοίκων της Μαγνησίας και των Σποράδων καθώς και των κατοίκων των παραλίων της Λάρισας, λόγω της μεγάλης ακτογραμής, του αριθμού των επαγγελματικών σκαφών, και των απασχολούμενων ατόμων.(αλιεύουν παράκτια είδη -κουτσομούρες, μπαρμπούνια, κολιοί, μπράσκες, μουσμούλια, караβίδες, χταπόδια, καλαμάρια κ.λ.π)

Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί για την Περιφέρεια Θεσσαλίας σημαντικό και εξελισσόμενο κλάδο παραγωγής ψαριών, κυρίως Τσιπούρα και Λαβράκι για την ιχθυοκαλλιέργεια θαλασσινών ειδών και Πέστροφας, Κυπρίνου και Σολωμού για τα γλυκά νερά.

Στοχοι

- Υποστήριξη της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας
- Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων
- Ενίσχυση της προώθησης και διαφήμισης καθώς και της δημιουργίας επώνυμων αλιευτικών προϊόντων
- Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος
- Ενίσχυση της εφαρμογής προτύπων ποιότητας (ISO14001, HACCP)
- Επέκταση φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων ιχθυοκαλλιέργειας με πιστοποιημένα συστήματα παραγωγής

Τρόποι επίτευξης των στόχων

- Έρευνα για τη χρήση νέων καινοτομικών τεχνικών
- Προώθηση επώνυμων αλιευτικών προϊόντων
- Επένδυση σε μεταποίηση και εμπορία

Οργάνωση για την Επίτευξη των Στόχων

- Κατάρτιση και εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης
- Ενίσχυση της έρευνας και της χρήσης νέων καινοτομικών τεχνικών και τεχνολογιών
- Καθορισμός ζωνών υδατοκαλλιέργειας «Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.)», παραγωγής αλιευμάτων και προστασία των περιοχών

αυτών από την επίδραση μη συμβατών δραστηριοτήτων

- Σύνταξη Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και εντατικοποίηση ελέγχων για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων
- Παρακολούθηση της ποιότητας του νερού και των παραμέτρων των θαλασσών

1.16 Παραδοσιακά προϊόντα Θεσσαλίας

Το σύνολο των προϊόντων με ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) είναι τα παρακάτω:

ΠΟΠ Κασέρι, ΠΟΠ Φέτα, ΠΟΠ Μανούρι, ΠΟΠ Γαλοτύρι, ΠΟΠ Μπάτζος, ΠΟΠ Γραβιέρα Αγράφων, ΠΟΠ Ελιά Πηλίου – Βόλου, ΠΟΠ Μήλα Ζαγοράς, Φιρίκια Πηλίου, Μήλα και Κάστανα Μελιβοίας, Πατάτα Καλλιπεύκης, Αμύγδαλα Συκουρίου – Αλμυρού, Κεράσια και Μήλα Αγιάς, Αρνάκι και Κατσικάκι Ελασσόνας ΠΟΠ, Κατσικάκι Σκοπέλου, Αρνάκι Ορεινής Αργιθέας, Αλλαντικά Τρικάλων, Τσίπουρο Τυρνάβου.

Στοχοι

- Βελτίωση ποιότητας, τυποποίησης και εμπορίας τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων
- Πιστοποίηση προϊόντων
- Ενέργειες για την προώθηση των τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και σύνδεσή τους με τον αγροτουρισμό
- Προώθηση προϊόντων Π.Ο.Π./Π.Γ.Ε. (π.χ. κασέρι, φέτα, μανούρι, μήλα)
- Καταχώρηση στο μητρώο Π.Ο.Π./Π.Γ.Ε. νέων προϊόντων (π.χ. αμύγδαλα Συκουρίου-Αλμυρού)
- Ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παραδοσιακών προϊόντων
- Ενίσχυση της εμπορίας των παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας
- Ενίσχυση της προώθησης των παραδοσιακών προϊόντων μέσω του αγροτουρισμού
- Πιστοποίηση χώρων εστίασης που χρησιμοποιούν αποκλειστικά τοπικά παραγόμενα αγροτικά προϊόντα της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Τρόπος:

- Πιστοποίηση/τυποποίηση των παραγόμενων προϊόντων
- Προβολή των παραδοσιακών προϊόντων στο καταναλωτικό κοινό

Οργάνωση για την Επιτευξη των Στοιχων

- Σύσταση Ομάδας Παραγωγών για τα ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντα στην Περιφέρεια Θεσσαλίας καθώς και Ομάδας (της ίδιας ή άλλης) για τα παραδοσιακά προϊόντα με τους παραπάνω

στόχους.

- Αναγνωρισμένο εμπορικό σήμα. Ένα σε κάθε Περιφέρεια ενταγμένο στο Εθνικό Σήμα με τοπικές αναφορές (π.χ., Ελληνικό Προϊόν – Παραδοσιακά προϊόντα Περιφέρειας Θεσσαλίας – Περιοχή ή Τόπος ή Εμπορική Ονομασία)
- Ενέργειες προώθησης των Παραδοσιακών προϊόντων από τις ομάδες παραγωγών της Περιφέρειας Θεσσαλίας
- Έρευνα και εργαστηριακός έλεγχος της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων από την παραγωγή ως τον τελικό καταναλωτή
- Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης, εφαρμογή ποιοτικών κριτηρίων
- Ενημέρωση και κατάρτιση παραγωγών σε θέματα πιστοποίησης, τυποποίησης και εμπορίας

1.17Συνιστώμενες νέες παραγωγικές καλλιέργειες στην περιφέρεια Θεσσαλίας

1.18 Εν δυνάμει υπό ένταξη προϊόντα

1.19 Εναλλακτικές καλλιέργειες

- Αρωματικά : Μελισσόχορτο, θυμάρι, φασκόμηλο, λεβάντα, δενδρολίβανο, βαλσαμόχορτο, μέντα, δακτυλίδα, καλεντούλα, βαλεριάνα και εχινάτσα
- Μανιτάρια
- Ροδια, Δαμάσκηνα, Μύρτιλο, Βατόμουρο
- Σαλιγκαρια
- Ηλιανθος
- Αλόη
- Ιπποφαές
- Αρώνια
- Τρούφα
- Υποτροπικά Φυτά

1.20 Δυναμικά Με Σχέδιο Διαχείρισης

- Κρανα
- Στεβία
- Τρουφα
- Μυρτίλα

1.21 Καινοτόμες Καλλιέργειες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Έργα υποδομής για την στήριξη των καλλιεργειών

Για την παραγωγή των προϊόντων του καλαθιού της Περιφέρειας Θεσσαλίας ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτούν τα έργα υποδομής για την βελτίωση της απόδοσης και την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών όπως αρδευτικά έργα, αλιευτικά καταφύγια, αγροτικός εξηλεκτρισμός, γεωτρήσεις κ.α. (Παράρτημα 1).

Περιοχές με καλό δίκτυο υποδομών μπορούν να εκμεταλλευτούν τις εξωτερικές οικονομίες κλίμακας έτσι ώστε να ενισχύσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα και να διευρύνουν την αγορά τους. Στα έργα υποδομής που θα πραγματοποιηθούν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:

1. Οι υποδομές μεταφοράς. Η ανάπτυξη δικτύων μεταξύ των αγροτικών περιφερειών και των εθνικών και διεθνών αγορών βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα των τοπικών προϊόντων, συνδέοντας τις αγροτικές αυτές περιοχές με την ευρύτερη οικονομία. Η γεωγραφική της θέση της Θεσσαλίας, στο κέντρο της χώρας, εκτός από την πρόσβαση στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο Βορρά-Νότου και την σχεδιαζόμενη πρόσβαση στην Εγνατία Οδό, που έχουν ενταχθεί στα Διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών αλλά και η ύπαρξη του αεροδρομίου Αγχιάλου αποτελούν δυνατά σημεία για την μετεξέλιξη της Περιφέρειας Θεσσαλίας σε διεθνές κέντρο εμπορίου αγροτικών πορισμάτων .
2. Η ορθολογική κατανομή του νερού, με στόχο το σύστημα των μέτρων και δράσεων που αποσκοπούν στην κατά το δυνατόν πληρέστερη και ορθολογική κάλυψη των αναγκών σε νερό, με στόχο την αειφόρο αγροτική ανάπτυξη . Η αρδευόμενη έκταση μπορεί να αυξηθεί με μικρά έργα (φράγματα, υδατοδεξαμενές) που συγκεντρώνουν επιφανειακά νερά για άρδευση και εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων.
3. Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, η οποία σε σημαντικό βαθμό επηρεάζει την πορεία του ίδιου του πρωτογενή τομέα, εμφανίζει προβλήματα σχεδιασμού, οργάνωσης, ποιότητας, και τυποποίησης, καθώς και εκσυγχρονισμού των παραγωγικών υποδομών. Τα προβλήματα συνδέονται επίσης και με την αδυναμία οργάνωσης εμπορικών δικτύων για την προώθηση της τοπικής παραγωγής στις διεθνείς αγορές ενώ η σύνδεση μεταποίησης και υπηρεσιών, η δικτύωση καθώς και η διασύνδεση με τα ερευνητικά κέντρα δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς
4. Οι υποδομές επικοινωνιών και επιχειρηματικότητας. Η αυξανόμενη σημασία των υποδομών επικοινωνίας στις αγροτικές περιοχές δίνει έμφαση στην ποιότητα παρά στην πυκνότητα. Από την άλλη μεριά, η ύπαρξη υψηλής ποιότητας τηλεπικοινωνιακών συνδέσεων στις

αγροτικές περιοχές αποτελεί σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, το οποίο μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης και στην ανάπτυξη τοπικών εταιρειών που θα απευθύνονται στην διεθνή αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Σχέδιο χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση των έργων υποστήριξης των επιλεγμένων προϊόντων μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τους άξονες και τις δράσεις του Εθνικού Στρατηγικού Προγράμματα Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου αλλά και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη «ΕΠΠΕΡΑΑ».

Επίσης, η χρηματοδότηση του επιχειρησιακού προγράμματος μπορεί να γίνει από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013, από δράσεις του νέου Αναπτυξιακού (Επενδυτικού) Νόμου και το Ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας.

Συγκεκριμένα από το ΠΑΑ 2007-2013 μπορούν να χρηματοδοτηθούν άμεσα, δράσεις που αφορούν τη στήριξη παραγωγής αγροτικών προϊόντων (σχέδια βελτίωσης, εγχειοβελτιωτικά έργα, δημόσια έργα ΟΠΑΑΧ), την ίδρυση ή βελτίωση μονάδων μεταποίησης και εμπορίας και την ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων εμπορίας παραδοσιακών τοπικών προϊόντων και τροφίμων (ιδιωτικά ΟΠΑΑΧ, LEADER). Ενώ για τον τομέα της αλιείας, η δράσεις ενίσχυσης των αλιέων καθώς και των συμπληρωματικών δημοσίων έργων θα πραγματοποιηθεί μέσω του ΕΠΑΛ 2007-2013.

Παρακάτω, ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων και των μέτρων/ δράσεων που θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την υποστήριξη των επιλεγμένων προϊόντων αλλά και γενικότερα της αγροτικής ανάπτυξης.

1.22 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη «ΕΠΠΕΡΑΑ»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013), υποβλήθηκε το Σεπτέμβριο του 2007 και εγκρίθηκε όπως και τα υπόλοιπα τομεακά προγράμματα το διάστημα Οκτώβριος-Νοέμβριος 2007. Περιλαμβάνει 11 άξονες προτεραιότητας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1:	<u>ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ - ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3	<u>ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4:	<u>ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΛΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5	<u>ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6	<u>ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ -</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7	<u>ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 8:	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 9	<u>ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 10	<u>ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ</u>
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 11	ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ
	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ

Στο πλαίσιο των επιμέρους αξόνων προτεραιότητας του ΕΠΠΕΡΑΑ, ο άξονας προτεραιότητας 3 και ειδικότερα τα Μέτρα 2,3 και 4, μπορούν να συμβάλλουν στην υλοποίηση συμπληρωματικών υποστηρικτικών έργων και δράσεων για την προστασία – διασφάλιση των επιλεγμένων προϊόντων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3

Πρόληψη και αντιμετώπιση περιβαλλοντικού κινδύνου

Γενικός στόχος του ΑΠ 3 είναι η ενίσχυση των υποδομών πρόληψης και αντιμετώπισης περιβαλλοντικού κινδύνου, ιδιαίτερα σε ότι αφορά υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας, οι οποίες είναι απαραίτητες για την προστασία της ζωής και των περιουσιών των πολιτών καθώς και για την προσέλκυση επενδύσεων.

Ειδικοί Στόχοι

- Συμβολή στην κάλυψη αναγκών για υποδομές και έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε μεγάλα αστικά κέντρα και περιοχές της χώρας όπου εμφανίζονται συχνά πλημμυρικά φαινόμενα κατά τα τελευταία χρόνια π.χ Αττική, Θεσσαλονίκη)
- Ανάκτηση περιοχών από την υποβάθμιση που προκαλεί η συχνή εμφάνιση πλημμυρικών φαινομένων
- Συμβολή στην αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων και της διάβρωσης του εδάφους που προκαλείται σε δασικά οικοσυστήματα που υπέστησαν καταστροφική πυρκαγιά

Ενδεικτικές κατηγορίες πράξεων

1. Κατασκευή αντιπλημμυρικών και συνοδών έργων σε μεγάλα αστικά κέντρα
2. Κατασκευή αντιπλημμυρικών και άλλων έργων με στόχο την προστασία του εδάφους σε εξωαστικές περιοχές
3. Έργα πρόληψης και διαχείρισης περιβαλλοντικού κινδύνου
4. Ενίσχυση υποδομών πολιτικής προστασίας

Ενδεικτικοί τελικοί δικαιούχοι του προγράμματος είναι το ΥΠΕΚΑ, οι Γενικές Γραμματείες Περιφερειών και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού

Η ένταξη έργων θα γίνει κατόπιν πρόσκλησης και άμεσης αξιολόγησης των υποβληθεισών προτάσεων, όπου απαιτείται λόγω αρμοδιότητας / μοναδικότητας Δικαιούχου ή / και σε εφαρμογή προτεραιότητας Κοινοτικής / εθνικής πολιτικής ή νομοθεσίας.

1.23 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 – ΠΑΑ

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) 2007-2013 καθορίζει τις προτεραιότητες της Ελλάδας για την περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), στον οποίο ορίζεται ότι η εθνική στρατηγική αγροτικής ανάπτυξης θα εφαρμοστεί μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013.

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης 2007-2013 για την Ελλάδα εστιάζεται σε τρεις βασικούς άξονες:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας
- Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας συνεπικουρούμενος από ένα τέταρτο οριζόντιο άξονα LEADER, που βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Leader των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων.

Άξονας 1: "Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα"

Οι παρεμβάσεις του Άξονα στοχεύουν κυρίως στην αναστροφή της ηλικιακής διάρθρωσης και του μικρού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στην αναδιάρθρωση και ανάπτυξη των επιχειρηματικών δομών μέσω της προώθησης του τεχνολογικού εξοπλισμού και της καινοτομίας, στην αναβάθμιση και βελτίωση των υποδομών του πρωτογενή τομέα και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προσαρμογή του στις νέες απαιτήσεις

Μέτρα του Άξονα 1

Μέτρο 111:	Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις ενημέρωσης
Μέτρο 112:	Εγκατάσταση νέων γεωργών
Μέτρο 113:	Πρόωρη συνταξιοδότηση γεωργών και γεωργικών εργατών
Μέτρο 114:	Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών παρεχόμενων στην εκμετάλλευση γεωργικών και δασοκομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών
Μέτρο 121:	Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων
Μέτρο 122:	Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών
Μέτρο 123:	Προστιθέμενη αξία των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων
Μέτρο 125:	Υποδομή σχετική με την ανάπτυξη και προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας

Μέτρο 126:	Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού, που ζημιώθηκε από φυσικές καταστροφές και εισαγωγή των κατάλληλων δράσεων πρόληψης
Μέτρο 131:	Εκπλήρωση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία
Μέτρο 132:	Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων
Μέτρο 133:	Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης
Μέτρο 144:	Εκμεταλλεύσεις υπό αναδιάρθρωση λόγω μεταρρύθμισης κοινής οργάνωσης αγοράς

Άξονας 2: «Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων»

Οι παρεμβάσεις του Άξονα στοχεύουν κυρίως στην προστασία του εδάφους και των υδατικών πόρων, στην άμβλυνση των επιπτώσεων των κλιματικών μεταβολών, στην προστασία της βιοποικιλότητας, στην προστασία και διατήρηση του αγροτικού τοπίου και στη βελτίωση της οικολογικής σταθερότητας των δασών.

Μέτρα του Άξονα 2

Μέτρο 211:	Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών
Μέτρο 212:	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών
Μέτρο 213:	Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την Οδηγία για τα Νερά (Οδ. 2000/60/ΕΚ)
Μέτρο 214:	Γεωργό-περιβαλλοντικές ενισχύσεις
Μέτρο 216:	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις
Μέτρο 221:	Πρώτη δάσωση γεωργικής γής
Μέτρο 223:	Πρώτη δάσωση μη γεωργικής γής
Μέτρο 224:	Ενισχύσεις Natura 2000 (για δάση)
Μέτρο 226:	Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης
Μέτρο 227:	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις

Άξονας 3: «Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας (Πρώην Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου «ΟΠΑΑΧ»)

Οι παρεμβάσεις του Άξονα στοχεύουν κυρίως στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών της χώρας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προώθηση δραστηριοτήτων εκτός της γεωργίας, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μικρής κλίμακας και στην αναστροφή των δυσμενών τάσεων της πληθυσμιακής συρρίκνωσης σε μια ελκυστικότερη ύπαιθρο με προοπτικές ήπιας ανάπτυξης.

Μέτρα του Άξονα 3

Μέτρο 311:	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
Μέτρο 312:	Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
Μέτρο 313:	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
Μέτρο 321:	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
Μέτρο 322:	Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών
Μέτρο 323:	Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς
Μέτρο 341:	Απόκτηση δεξιοτήτων και εμφύχωση με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης

Άξονας 4: «Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και την διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης Leader»

Η προσέγγιση LEADER, εξυπηρετώντας βασικούς στόχους του ΠΑΑ, δίνει τη δυνατότητα σε αγροτικές περιοχές να εφαρμόσουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα. Η εφαρμογή των στρατηγικών αυτών πραγματοποιείται με την «εκ των κάτω προς τα άνω» διαδικασία προγραμματισμού και υλοποίησης, από τοπικά εταιρικά σχήματα δημοσίου – ιδιωτικού τομέα (Ομάδες Τοπικής Δράσης) τα οποία δραστηριοποιούνται στην κάθε περιοχή, γνωρίζουν τις δυνατότητες και δυσκολίες της και είναι αντιπροσωπευτικά των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων αυτής.

Οι δράσεις της LEADER, στο πλαίσιο των οποίων επιδιώκεται η στήριξη της καινοτομίας, περιλαμβάνουν τη δημιουργία και ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων, την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων, την ανάδειξη της αγροτικής κληρονομιάς, την αναμόρφωση χωριών, τις συνεργασίες, τη δικτύωση κ.λ.π.

Ειδικότερα, το Μέτρο περιλαμβάνει:

ΟΜΑΔΑ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ	ΚΩΔΙΚΟ Σ ΟΜΑΔΑΣ	ΥΠΟΜΕΤΡΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟ Υ
Ανταγωνιστικότητα	411	Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων	123
Ποιότητα ζωής / Διαφοροποίηση	413	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	311
		Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων	312
		Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	313
		Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	321
		Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών	322
		Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς	323

1.24 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013 (ΕΠΑΛ 2007-2013)

Η αειφόρος ανάπτυξη της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής θα επιδιωχθεί με το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας. Το νέο Ταμείο θα επικεντρωθεί σε ένα περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων.

Οι πέντε άξονες προτεραιότητας είναι οι εξής :

- Μέτρα για την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου.
- Υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Μέτρα Συλλογικού Ενδιαφέροντος.
- Αειφόρος ανάπτυξη αλιευτικών παράκτιων περιοχών.
- Τεχνική συνδρομή

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Μέτρα για την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου

ΜΕΤΡΟ 1.1 : Μόνιμη παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Δίνεται δημόσια ενίσχυση σε ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών (ηλικίας 10 ετών και άνω) για την μόνιμη παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των αλιευτικών σκαφών με τη διάλυση τους , την αλλαγή της χρήσης τους , για μη αλιευτικές δραστηριότητες και την αλλαγή της χρήσης τους με σκοπό την δημιουργία τεχνητών υφάλων.

ΜΕΤΡΟ 1.2: Προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Δίνεται δημόσια οικονομικής αντιστάθμισης (σε αλιείς και ιδιοκτήτες) προκειμένου να **παύσουν προσωρινά** την αλιευτική δραστηριότητα με σκοπό την εφαρμογή σχεδίων αποκατάστασης, επειγόντων μέτρων, μη ανανέωσης αλιευτικής συμφωνίας, σχεδίων διαχείρισης, σχεδίων διάσωσης & αναδιάρθρωσης καθώς και φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων συμβάντων, που προκαλούν απαγόρευση της αλιείας και δεν έχουν σχέση με μέτρα διατήρησης των αποθεμάτων.

ΜΕΤΡΟ 1.3: Επενδύσεις στα αλιευτικά σκάφη και στην επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων.

Δίνεται δημόσια ενίσχυση σε ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών για των εκσυγχρονισμό των σκαφών τους:

- για τον εκσυγχρονισμό και εξοπλισμό των αλιευτικών σκαφών

- για αντικατάσταση των κινητήρων των αλιευτικών σκαφών. Για σκάφη μήκους μικρότερου των 12 μέτρων τα οποία δεν χρησιμοποιούν συρόμενα εργαλεία, αναλογία νέας/παλαιά μηχανή 1:1, για μεγαλύτερα σκάφη υπό προϋποθέσεις ανάλογα του μήκους και του είδους του αλιευτικού εργαλείου.
- την αναβάθμιση της ασφάλειας των συνθηκών εργασίας, της υγιεινής και της ποιότητας των προϊόντων, της ενεργειακής αποδοτικότητας και της επιλεκτικότητας.
- για την εφαρμογή αλιευτικών μεθόδων που είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον.
- την αντικατάσταση αλιευτικών εργαλείων

ΜΕΤΡΟ 1.4: Μέτρα ενίσχυσης της παράκτια αλιείας μικρής κλίμακας (σκάφη < 12 μέτρων)

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για:

- Επενδύσεις επί των σκαφών δηλ. εκσυγχρονισμός και εξοπλισμός των σκαφών και αντικατάσταση μηχανών. Η δημόσια ενίσχυση θα είναι αυξημένη κατά 205 σε σχέση με το μέτρο 1.3.
- Κοινωνικοοικονομικά μέτρα για τη διαχείριση του στόλου.
- Συλλογικά σχέδια για :
 - Τη βελτίωση της διαχείρισης και της πρόσβασης
 - Την οργάνωση της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας
 - Την προώθηση σε εθελοντική βάση της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας
 - Την χρήση τεχνολογικών καινοτομιών (μεταξύ άλλων για την προστασία των εργαλείων και των αλιευμάτων από θηρευτές)

ΜΕΤΡΟ 1.5: Κοινωνικοοικονομική Αποζημίωση για την διαχείριση του στόλου

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για:

- Την διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων (στόχος πολλαπλή απασχόληση).
- Την πρόωρη αποχώρηση από τις αλιευτικές δραστηριότητες(πρόωρη συνταξιοδότηση) .
- Την εφάπαξ αντιστάθμιση σε αλιείς υπό τον όρο ότι το σκάφος υπόκειται σε καθεστώς μόνιμης παύσης και οι αλιείες εργάστηκαν για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών.
- Τους νέους αλιείς

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : Υδατοκαλλιέργεια, αλιεία εσωτερικών υδάτων, μεταποίηση & εμπορία προϊόντων αλιείας & υδατοκαλλιέργειας

ΜΕΤΡΟ 2.1: Υδατοκαλλιέργεια

A. Δράσεις για παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για επενδύσεις κατασκευής, την επέκτασης, εξοπλισμού και τον εκσυγχρονισμό μονάδων υδατοκαλλιέργειας, ιδίως προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας, η υγιεινή, η υγεία των ανθρώπων ή των ζώων και η ποιότητα των προϊόντων, να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις ή να ενισχυθούν οι θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι επενδύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στόχων:

- Παραγωγή ειδών με καλές προοπτικές εμπορίας
- Διαφοροποίηση προς νέα είδη
- Εφαρμογή μεθόδων που είναι φιλικές στο περιβάλλον
- Στήριξη παραδοσιακών δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας
- Προστασία των εγκαταστάσεων από τους άγριους θηρευτές
- Βελτίωση των συνθηκών εργασίας 7ασφάλειας των εργαζομένων

Σημείωση : Οι ενισχύσεις επενδύσεων περιορίζονται σε :

- πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- ενώ οι επιχειρήσεις που απασχολούν από 250 έως 750 υπαλλήλους ή έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκ. € δικαιούνται τη μισή επιδότηση *(Οι ανωτέρω περιορισμοί των ενισχύσεων δεν ισχύουν για επενδύσεις στα απομακρυσμένα Ελληνικά νησιά)*

B. Δράσεις για Υδατοπεριβαλλοντικά μέτρα:

Δίνεται δημόσια οικονομικής αντιστάθμιση, για την χρήση παραγωγικών μεθόδων υδατοκαλλιέργειας που συμβάλλουν στη προστασία και στη βελτίωση του περιβάλλοντος και στη διατήρηση της φύσης δηλαδή :

- Βιολογική υδατοκαλλιέργεια & υδατ/ργεια φιλική προς το περιβάλλον
- Συμμετοχή στο κοινοτικό σύστημα διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)
- Βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια συμβατή με τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς που προκύπτουν με τον καθορισμό των περιοχών του δικτύου Natura 2000.

Γ. Δράσεις που αφορούν την δημόσια υγεία

Δίνεται δημόσια οικονομική αντιστάθμιση σε οστρακοκαλλιεργητές για την προσωρινή αναστολή της συλλογής εκτρεφόμενων μαλακίων. Η ανώτατη διάρκεια χορήγησης της αποζημίωσης είναι 12 μήνες για την περίοδο 2007-2013.

Δ. Δράσεις που αφορούν την υγεία των ζώων

Συνεισφορά στην χρηματοδότηση του ελέγχου και της εξάλειψης νόσων στην υδατοκαλλιέργεια, όπως εξωτικές και μη εξωτικές ασθένειες, υπό όρους της απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 1990.

ΜΕΤΡΟ 2.2: Αλιεία εσωτερικών υδάτων

Δίνεται δημόσια ενίσχυση:

- σε επενδύσεις για την κατασκευή, επέκταση & εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων αλιείας εσωτερικών υδάτων
- για επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών και την επιλεκτικότητα
- για αλλαγή δραστηριότητας των αλιευτικών σκαφών
- για προσωρινή παύση των δραστηριοτήτων η οποία προβλέπεται από Κοινοτική νομοθεσία.

ΜΕΤΡΟ 2.3 : Μεταποίηση & εμπορία προϊόντων αλιείας και & υδατοκαλλιέργειας

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για επενδύσεις κατασκευής, επέκτασης, εξοπλισμού και τον εκσυγχρονισμό μονάδων μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας & υδατοκαλλιέργειας για την επίτευξη ενός ή περισσότερων **στόχων**:

- Την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Την βελτίωση των συνθηκών εργασίας, υγιεινής και ποιότητας των προϊόντων.
- Την βελτίωση των συνθηκών διακίνησης και την τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας.

Οι ενισχύσεις επενδύσεων περιορίζονται σε :

- πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- ενώ οι επιχειρήσεις που απασχολούν από 250 έως 750 υπαλλήλους ή έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκ. € δικαιούνται τη μισή επιδότηση *.(Οι ανωτέρω περιορισμοί των ενισχύσεων δεν ισχύουν για επενδύσεις στα απομακρυσμένα Ελληνικά νησιά)*

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : Μέτρα κοινού ενδιαφέροντος

Στηρίζονται οικονομικά μέτρα **κοινού ενδιαφέροντος** με πεδίο εφαρμογής ευρύτερο των μέτρων που κανονικά αναλαμβάνονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα οποία συμβάλλουν στους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής

ΜΕΤΡΟ 3.1: Συλλογικές δράσεις: Επιλέξιμα μέτρα ενίσχυσης

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για σχέδια που στοχεύουν :

- στην καλύτερη διαχείριση των αλιευτικών πόρων και στην εφαρμογή επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων.
- στη βελτίωση συνθηκών εργασίας και ασφάλειας και στη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων.
- στην ανάπτυξη, αναδιοργάνωση ή βελτίωση των χώρων υδατοκαλλιέργειας.
- Στην προώθηση της εταιρικής σχέσης μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών και στη προώθηση ίσων ευκαιριών.
- στη διαχείριση και έλεγχο πρόσβασης σε αλιευτικές περιοχές.
- στη δημιουργία και αναδιάρθρωση οργανώσεων παραγωγών και υλοποίηση των σχεδίων τους.

ΜΕΤΡΟ 3.2: Προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας.

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για έργα που αφορούν:

- την κατασκευή ή την τοποθέτηση στατικών ή κινητών εγκαταστάσεων για την προστασία και την ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας.
- Την αποκατάσταση εσωτερικών υδάτων, τόπων ωοτοκίας και οδών μετανάστευσης.
- Την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του Natura 2000, εφόσον αφορούν άμεσα τις αλιευτικές δραστηριότητες.

ΜΕΤΡΟ 3.3: Αλιευτικοί Λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για έργα που αφορούν:

- την βελτίωση των συνθηκών εκφόρτωσης, μεταποίησης, υγιεινής, αποθήκευσης και δημοπράτησης στους λιμένες, καταφύγια & τόπους εκφόρτωσης.
- την προμήθεια καυσίμων, πάγου, νερού .
- τη συντήρηση αλιευτικών σκαφών και τον εξοπλισμό επισκευής.
- την κατασκευή, εκσυγχρονισμό και επέκταση αποβάθρων.
- τη βελτίωση της ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας.
- την αποθήκευση και επεξεργασία απορριμμάτων.
- Τον εκσυγχρονισμό αλιευτικών λιμένων & κατασκευή μικρών καταφυγίων.

ΜΕΤΡΟ 3.4: Ανάπτυξη νέων αγορών και εκστρατείες προώθησης

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για έργα που αφορούν ιδίως:

- την διεξαγωγή εθνικών και διακρατικών εκστρατειών προώθησης.
- την εφαρμογή πολιτικής ποιότητας για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- πιστοποίηση της ποιότητας (σήματα κλπ) και των προϊόντων που αλιεύονται ή εκτρέφονται με φιλοπεριβαλλοντικές μεθόδους.
- την διεξαγωγή ερευνών αγοράς και τις εκστρατείες για τη βελτίωση της εικόνας των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- την προώθηση προϊόντων που αναγνωρίζονται στο πλαίσιο του καν.(ΕΚ) 510/2006

ΜΕΤΡΟ 3.5: Πιλοτικά Σχέδια

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για σχέδια που αφορούν κυρίως :

- την δοκιμή υπό σχεδόν πραγματικές συνθήκες του κλάδου παραγωγής, την τεχνική ή οικονομική βιωσιμότητα μιας καινοτόμου τεχνολογίας
- την διενέργεια δοκιμών σχεδίων διαχείρισης και σχεδίων κατανομής της αλιευτικής προσπάθειας
- την δοκιμή μεθόδων για την βελτίωση της επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων
- τη δοκιμή εναλλακτικών τύπων τεχνικών διαχείρισης της Αλιείας
- στην προώθηση καινοτομίας ,έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας.

ΜΕΤΡΟ 3.6: Τροποποίηση των αλιευτικών σκαφών για άλλες δραστηριότητες

Δίνεται δημόσια ενίσχυση για σχέδια που αφορούν την μετατροπή αλιευτικών σκαφών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς στο αλιευτικό κλάδο ή για άλλες δραστηριότητες πλην αλιείας όπως για διαφύλαξη της ιστορικής κληρονομιάς ή ελεγκτικές δραστηριότητες. Τα σχέδια αυτά υλοποιούνται από δημόσιους ή ημιδημόσιους φορείς.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Αειφόρος ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών.

Στόχος του Άξονα είναι μέσα από ολοκληρωμένες τοπικές στρατηγικές να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη και η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές ενώ παράλληλα θα επιδιωχθεί :

- Η διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των περιοχών αυτών.
- Η αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας .
- Η διατήρηση και η ανάπτυξη θέσεων απασχόληση μέσω της διαφοροποίησης.
- Η προαγωγή της ποιότητας του παράκτιου περιβάλλοντος.
- Η προαγωγή της Εθνικής και Διακρατικής συνεργασίας.

Επιλέξιμες Περιοχές

- Παράκτιες περιοχές ή παραλίμινες περιοχές
- Σημαντικό επίπεδο απασχόλησης στο τομέα της αλιείας
- Μικρότερες (γενικά) από τις περιοχές του επιπέδου NUTS III (Νομός)

Οι αλιευτικές περιοχές αφορούν:

- Στα νησιά της χώρας ιδιαίτερα τα μικρά (η περιοχή μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα του ενός)
- Στις παράκτιες ζώνες των μεγάλων νησιών
- Στις παράκτιες ζώνες των ηπειρωτικών περιοχών.

Προτεραιότητα δίνεται σε περιοχές :

- Με μικρές αλιευτικές κοινότητες ή
- Περιοχές με φθίνουσα αλιευτική δραστηριότητα ή
- Με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού

Ομάδες Τοπικής Δράσης Αλιείας ΟΤΑ- ΑΛΙΕΙΑΣ

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών θα πραγματοποιηθεί από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης Αλιείας. **Επιλογή ΟΤΑ- ΑΛΙΕΙΑΣ και περιοχών παρέμβασης**

Ως περιοχή παρέμβασης της ΟΤΑ του τοπικού προγράμματος στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, ύστερα από την πρόταση που κατέθεσε η Αναπτυξιακή Εταιρεία Μαγνησίας – Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚΑΝΕΜ Α.Ε.) κατά τη δεύτερη προκήρυξη για την υποβολή σχεδίων τοπικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του Άξονα 4 «Αειφόρος ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών» του ΕΠΑΛ 2007-2013 , ορίστηκε η περιοχή των Β. Σποράδων και Τρικεριού.

Σε περίπτωση της οριστικής έγκρισης της πρότασης οι δράσεις που προτείνονται περιλαμβάνουν τα παρακάτω μέτρα τα οποία στοχεύουν:

- Στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αλιευτικών περιοχών.
- Στην αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων (π.χ. οικοτουρισμός).
- Στην διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων μέσω της πολλαπλής απασχόλησης.
- Στην αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας .
- Στην στήριξη μικρών εγκαταστάσεων υποδομής που σχετίζονται με την αλιεία, τουρισμό και υπηρεσίες.
- Στη προστασία του περιβάλλοντος.
- Στην Διαπεριφερειακή και Διεθνική συνεργασία.

Στον παρακάτω πίνακα, αναλύονται οι βασικές δράσεις και οι υποδράσεις του προτεινόμενου τοπικού προγράμματος.

ΔΡΑΣΗ	ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΕΝΕΡΓΕΙΑ / ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
1 ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	1.1 Επενδύσεις διαφοροποίησης προς μη αλιευτικές δραστηριότητες, από αλιείς	4.1.1.1.1. Λοιπές Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού, του αλιευτικού τουρισμού, του θαλάσσιου και καταδυτικού τουρισμού και γενικότερα του τουρισμού της υπαίθρου.
		4.1.1.1.2. Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών
		4.1.1.1.3. Δημιουργία και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης.
		4.1.1.1.4. Χώροι εστίασης και αναψυχής
		4.1.1.1.5. Μετατροπή-εκσυγχρονισμός αλιευτικών σκαφών για μη αλιευτική δραστηριότητα.
		4.1.1.1.6. Βελτίωση επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση προστασίας του περιβάλλοντος, εκτός των όσων προβλέπονται από τη νομοθεσία
	1.2 Επενδύσεις από μη Αλιείς	4.1.1.2.1. Επιχειρήσεις που συνδέονται με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με και το θαλάσσιο περιβάλλον ως άθλημα ή ψυχαγωγία
		4.1.1.2.2. Λοιπές Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του οικοτουρισμού, του αλιευτικού τουρισμού, του θαλάσσιου και καταδυτικού τουρισμού και γενικότερα του τουρισμού της υπαίθρου
		4.1.1.2.3. Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών
		4.1.1.2.4. Δημιουργία και εκσυγχρονισμός μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης
		4.1.1.2.5. Χώροι εστίασης και αναψυχής
		4.1.1.2.6. Βιοτεχνικές μονάδες αλιευτικών προϊόντων
		4.1.1.2.7. Οικοτεχνία, χειροτεχνία, παραγωγή ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικές μονάδες
		4.1.1.2.8. Βελτίωση επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση προστασίας του περιβάλλοντος, εκτός των όσων προβλέπονται από τη νομοθεσία
2 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	2.1 Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας	4.1.2.1 Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας
	2.2 Υποδομές και Υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές	4.1.2.2. Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για την μετατροπή τους σε μουσεία που σχετίζονται με την αλιευτική, λαογραφική, πολιτιστική κληρονομιά, κέντρα φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας, βιβλιοθήκες, ωδεία, χώροι άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων (θέατρο, κινηματογράφος)
		4.1.2.2 Μικρής κλίμακας υποδομές και ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών κλπ.
	2.3 Ομάδα Τοπικής Δράσης	4.1.2.5 Οργάνωση και λειτουργία των Ο.Τ.Δ. ΑΛΙΕΙΑΣ
2.4 Διακρατική – Διατοπική Συνεργασία	4.1.2.6 Διατοπική - Διακρατική Συνεργασία μεταξύ Αλιευτικών Περιοχών μέσω της Δικτύωσης και της Διάδοσης Βέλτιστων Πρακτικών	

1.25 «ΕΝΑΛΙΟ» Ταμείο

Συμπληρωματικά με το Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013, θα λειτουργήσει και το «ΕΝΑΛΙΟ» Ταμείο το οποίο συστήθηκε ως χωριστή λογιστικά χρηματοδοτική μονάδα, εντός του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ Α.Ε.), με σκοπό την μόχλευση των κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των δανείων των επενδυτικών σχεδίων που θα ενταχθούν στα μέτρα 1.3, 2.1 και 2.3 και 4.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (Ε.Π.ΑΛ)..

Το Ταμείο «ΕΝΑΛΙΟ», συστάθηκε προκειμένου να στηρίζει την παροχή προϊόντων δανειοδότησης σε βιώσιμες επιχειρήσεις ή/και σε επαγγελματίες αλιείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας, της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας, καθώς και σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε επιλεγμένες αλιευτικές περιοχές.

Ειδικότερα, η σύσταση του Ταμείου αποσκοπεί στην πλέον αποτελεσματική χρήση των πόρων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Αλιείας, επιδιώκοντας τη διευκόλυνση ή/και βελτίωση της πρόσβασης σε διάφορες μορφές χρηματοδότησης των ανωτέρων επιχειρήσεων και επαγγελματιών.

Βασικός στρατηγικός στόχος του Ταμείου είναι η δημιουργία χαρτοφυλακίου με ποικιλία μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, που θα εξασφαλίζουν την επανείσπραξη των επενδύμενων σ' αυτά κεφαλαίων, τη βιωσιμότητα του Ταμείου «ΕΝΑΛΙΟ», τη δυνατότητα ώστε τα κεφάλαια του να μπορούν να ανακυκλωθούν και να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση και νέων Δράσεων, προκειμένου για την ενίσχυση επιχειρήσεων στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, μέσω και πάλι επιστρεπτέων επενδύσεων ή εγγυήσεων για επιστρεπτέες επενδύσεις, ή άλλων χρηματοοικονομικών εργαλείων.

ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ

Μέτρο 1.3: Παροχή Δανείων για την υλοποίηση επενδύσεων που αποσκοπούν στην αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό του αλιευτικού στόλου της Ελλάδας.

Μέτρο 2.1: Παροχή Δανείων για την υλοποίηση επενδύσεων που στοχεύουν στην αειφόρο ανάπτυξη του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας, την αύξηση της παραγωγής, τη βελτίωση των προϊόντων και των συνθηκών εργασίας και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων παραγωγής.

Μέτρο 2.3: Παροχή Δανείων για την υλοποίηση επενδύσεων που αποσκοπούν στην αειφόρο ανάπτυξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των βιώσιμων επιχειρήσεων της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων.

Μέτρο 4.1: Παροχή Δανείων για την υλοποίηση επενδύσεων στην κατεύθυνση ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και βελτίωσης της ελκυστικότητας αλιευτικών περιοχών.

Οι αιτήσεις από τους ενδιαφερόμενους για τη χορήγηση δανείου από το Ταμείο «ΕΝΑΛΙΟ» υποβάλλονται μέσω της συνεργαζόμενης τράπεζας, υπό την προϋπόθεση πως το επιχειρηματικό τους σχέδιο έχει λάβει την απόφαση υπαγωγής σε ένα από τα Μέτρα 1.2, 2.1, 2.3, 4.1 του «Ε.Π.ΑΛ. 2007-2013». Κατόπιν η Τράπεζα αξιολογεί την επιχείρηση και το επενδυτικό σχέδιο και εφόσον υπάρξει εγκριτική απόφαση, το προωθεί στην ΕΤΕΑΝ ΑΕ, έτσι ώστε να υπαχθεί στο Ταμείο «ΕΝΑΛΙΟ». Μετά την απόφαση υπαγωγής, η ΕΤΕΑΝ ΑΕ ενημερώνει σχετικά την Τράπεζα καθώς και την ΕΥΔ ΕΠΑΛ.

Στην παρούσα φάση, η ως άνω περιγραφόμενη διαδικασία δεν έχει ξεκινήσει, αλλά αναμένεται να ξεκινήσει κατά τους πρώτους μήνες του 2012.

1.26 Ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας

Έχει υπογραφή η σχετική ΚΥΑ με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για την δημιουργία «Ταμείου Αγροτικής Επιχειρηματικότητας», προϋπολογισμού 450 εκ ευρώ, το οποίο θα παρέχει χαμηλότοκα δάνεια για επενδύσεις στον αγροδιατροφικό τομέα και το οποίο **αναμένεται να λειτουργήσει εντός του Α΄ Εξαμήνου του 2012.**

1.27 Αναπτυξιακός Νόμος

Ο Νέος Επενδυτικός Νόμος αποτελεί κεντρικό πυλώνα του σχεδιασμού μας για το νέο αναπτυξιακό πρότυπο της χώρας. Εντάσσεται μέσα σε ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχέδιο για την αναπτυξιακή επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας που θέτει έξι στόχους: 1) Αναθέρμανση της οικονομίας, 2) Αύξηση των εξαγωγών, 3) Προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και ιδιαίτερα της νεανικής επιχειρηματικότητας, 4) Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, 5) Μείωση των τιμών και αποκατάσταση του υγιούς ανταγωνισμού και 6) Ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ο Νέος Επενδυτικός Νόμος επιδοτεί τις παρακάτω δράσεις:

1. Γενική Επιχειρηματικότητα:

Αφορά: κάθε επιχειρηματία

Προβλέπει: Φοροαπαλλαγές κλιμακούμενες έως και 10 χρόνια, μέχρι το 100% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους ενίσχυσης

2. Περιφερειακή Συνοχή

Αφορά: επενδυτές με σχέδια που καλύπτουν τοπικές ανάγκες ή αξιοποιούν τοπικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Προβλέπει: όλα τα είδη των ενισχύσεων. Το ποσοστό επιχορήγησης και επιδότησης leasing μπορεί να φτάσει μέχρι και το 70% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους ενίσχυσης. Για τις νέες επιχειρήσεις, το παραπάνω ποσοστό προσαυξάνεται κατά 10%.

3. Τεχνολογική Ανάπτυξη

Αφορά: επιχειρήσεις που σχεδιάζουν να επενδύσουν στην καινοτομία και να εκσυγχρονίσουν τεχνολογικά την επιχείρησή τους.

Προβλέπει: όλα τα είδη των ενισχύσεων. Το ποσοστό επιχορήγησης και επιδότησης leasing μπορεί να φτάσει μέχρι και το 80% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους ενίσχυσης.

4. Νεανική Επιχειρηματικότητα

Αφορά: επιχειρήσεις νέων, 20 μέχρι 40 ετών. Προβλέπει: ενίσχυση για το σύνολο σχεδόν των δαπανών (και των λειτουργικών) για 5 χρόνια από την έναρξη λειτουργίας. Η συνολική ενίσχυση μπορεί να φτάσει μέχρι 1.000.000 ευρώ.

5. Μεγάλα Επενδυτικά Σχέδια

Αφορά: επενδυτές με σχέδια ύψους τουλάχιστον 50.000.000 ευρώ. Προβλέπει: όλα τα είδη των ενισχύσεων μεμονωμένα ή συνδυαστικά. Το ύψος της ενίσχυσης μειώνεται όσο αυξάνει το ύψος της επένδυσης. Η επιχορήγηση-επιδότηση δεν μπορεί να ξεπερνά το 60% της συνολικής ενίσχυσης.

6. Ολοκληρωμένα Πολυετή Επενδυτικά Σχέδια

Αφορά: επιχειρηματίες με σχέδια υλοποίησης ολοκληρωμένων πολυετών (2-5 έτη) σχεδίων επιχειρήσεων, για τις οποίες έχει παρέλθει τουλάχιστον πενταετία από τη σύστασή τους, άνω των 2.000.000 ευρώ. Στόχος είναι ο τεχνολογικός, διοικητικός, οργανωτικός, και επιχειρησιακός εκσυγχρονισμός.

Προβλέπει: φοροαπαλλαγές μέχρι το 100% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους ενίσχυσης.

7. Σχέδια Συνέργειας και Δικτύωσης (Clustering)

Αφορά: επιχειρηματικά σχήματα συνέργειας και δικτύωσης 10 τουλάχιστον επιχειρήσεων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και πέντε στην υπόλοιπη Ελλάδα, υπό μορφή κοινοπραξίας. Προβλέπει τη δυνατότητα παροχής κάθε είδους ενίσχυσης.

Τα Είδη ενισχύσεων περιλαμβάνουν:

α. Φορολογική απαλλαγή. Απαλλαγή από 8 έως 10 χρόνια από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής συνιστά ισόποσο αφορολόγητο αποθεματικό.

β. Επιχορήγηση. Δωρεάν παροχή χρηματικού ποσού από το Δημόσιο για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση νέου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού

δ. Ευνοϊκά δάνεια μέσω του ΕΤΕΑΝ. Χρηματοδότηση του ποσού που προβλέπεται να καλυφθεί με τραπεζικό δανεισμό με δάνεια χαμηλού κόστους, από τις τράπεζες που συνεργάζονται με το ΕΤΕΑΝ.

1.28 Ευρωπαϊκά Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα

Η χρηματοδότηση των «ήπιων» δράσεων (προβολή – προώθηση, δικτύωση, ομαδοποίηση, πιστοποιητικά πιστοποίησης κ.λπ.), μπορεί να γίνει μέσω των διαφόρων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που υποστηρίζουν αντίστοιχα προγράμματα (INTERREG IVC, MED, South East Europe, LIFE κ.λπ).

1.29 Κοινή Αγροτική Πολιτική με ορίζοντα 2014-2020

Επί δεκαετίες η ΚΑΠ υπήρξε η μόνη οικονομική πολιτική της ΕΕ, η οποία υποκατάστησε σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εθνικές πολιτικές. Παραμένει έως σήμερα η πιο ολοκληρωμένη πολιτική της ΕΕ. Η ΚΑΠ δομήθηκε γύρω από δύο πυλώνες. Τον 1^ο πυλώνα, που στηρίζει το εισόδημα των αγροτών και το 2^ο πυλώνα, που περιλαμβάνει δράσεις και μέτρα αγροτικής ανάπτυξης

Οι δαπάνες για την ΚΑΠ ήταν ανέκαθεν πεδίο σύγκρουσης. Οι υπέρμαχοι της ΚΑΠ υποστηρίζουν την ισχυρή ή σταθερή της χρηματοδότηση. Υπάρχουν όμως και οι πολέμοί της, που εκφράζουν απόψεις για τη δραστική μείωση των δαπανών και εθνική συγχρηματοδότηση της ΚΑΠ.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 ανακοινώθηκαν οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις δαπάνες της ΚΑΠ. Το ΠΔΠ προτείνει μείωση των δαπανών κατά 11,2% στην επταετία, σε σταθερές τιμές. Σε τρέχουσες τιμές, οι γεωργικές δαπάνες παραμένουν σε στα επίπεδα του 2013 (317,2 δις € για τον Πυλώνα Ι και 101,2 δις € για τον Πυλώνα ΙΙ).

Οι πιστώσεις για τους Πυλώνες Ι και ΙΙ συμπληρώνονται από μια πρόσθετη χρηματοδότηση 17,1 δις € (5,1 δις € για την έρευνα και την καινοτομία, 2,5 δις € για την ασφάλεια των τροφίμων στους απόρους, 3,9 δις € σε ένα νέο αποθεματικό για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της γεωργίας και έως 2,8 δις € στο Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Παγκοσμιοποίηση) εκτός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, με αποτέλεσμα ο συνολικός προϋπολογισμός, που άπτεται θεμάτων γεωργίας, να ανέρχεται σε 435,5 δις € στο διάστημα 2014-2020.

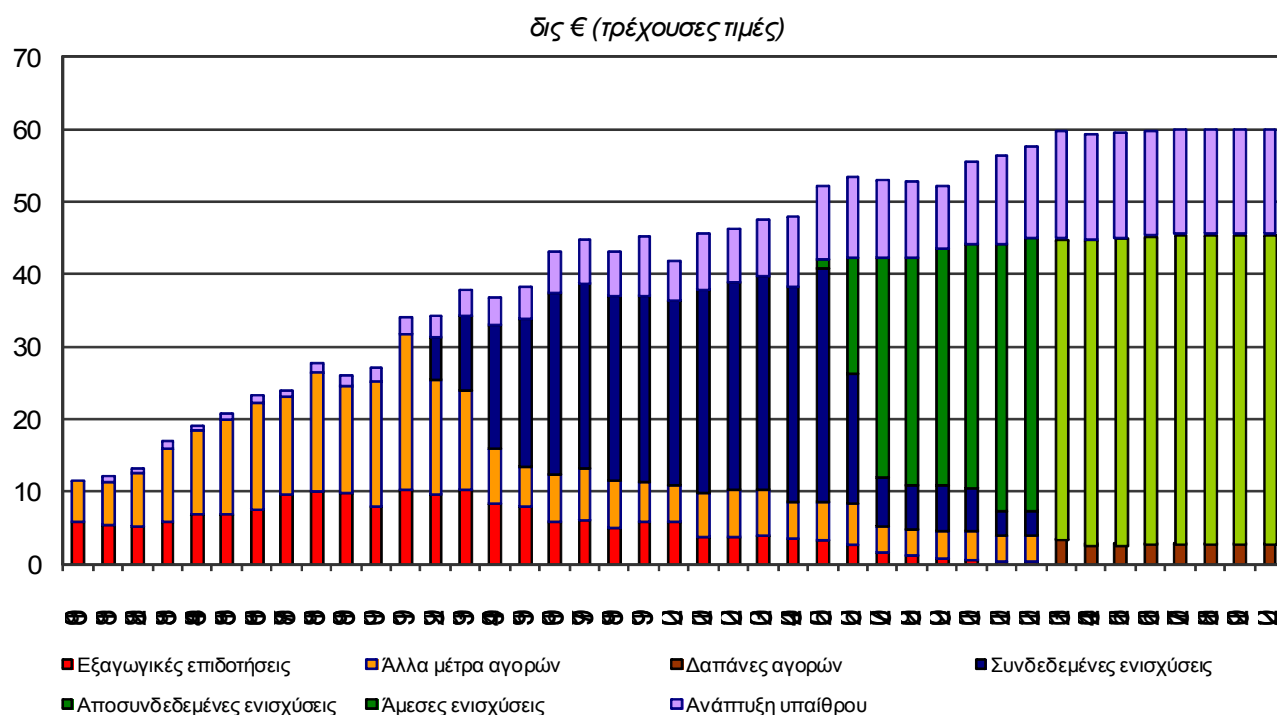
Πίνακας 30. Χρηματοδοτικά κονδύλια μέσω ΚΑΠ για την περίοδο 2014 – 2020

Σε δις EUR

- Πυλώνας Ι – Άμεσες ενισχύσεις και δαπάνες μέτρων αγοράς	317.2
- Πυλώνας ΙΙ – Αγροτική Ανάπτυξη	101.2
Σύνολο Πυλώνες Ι και ΙΙ	418.4
- Ασφάλεια των τροφίμων	2.5
- Πλέον άπορα άτομα	2.8
- Αποθεματικό για κρίσεις στο γεωργικό τομέα	3.9
- Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Παγκοσμιοποίηση	Έως και 2.8
- Έρευνα και καινοτομία στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας, της βιο-οικονομίας και της βιώσιμης ενέργειας	5.1
Σύνολο επιπρόσθετων κονδυλίων	Έως και 17.1
Συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός για την περίοδο 2014-2020	Έως και 435.5

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ο προϋπολογισμός για την Ευρώπη με χρονικό ορίζοντα το 2020» - COM (2011) 500 τελικό, μέρος ΙΙ.

Ουσιαστικά, με την πρόταση αυτή οι δαπάνες της ΚΑΠ παγώνουν, σε πραγματικές τιμές, στο επίπεδο του 2013.

Διάγραμμα 9. Δαπάνες και πολιτικές της ΚΓΠ 1980-2020

Πηγή: European Commission - DG Agriculture and Rural Development

Σημεία κλειδιά της νέας ΚΑΠ μετά το 2013 είναι οι έννοιες-ορισμοί του "ενεργού αγρότη", του "μικρού παραγωγού" και της "γεωργικής δραστηριότητας", δεδομένου ότι μετά το 2013 η στήριξη θα κατευθύνεται στους ενεργούς αγρότες και στη δυνατότητα που θα έχουν τα κράτη-μέλη να στηρίζουν τους μικρούς παραγωγούς (στα πλαίσια των εθνικών φακέλων). Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο σε παρουσίαση της έκθεσής του για την αποσυνδεδεμένη ενίσχυση που έγινε τον Ιούλιο στις Βρυξέλλες, κάλεσε την Επιτροπή να προσδιορίσει με απόλυτη σαφήνεια τις παραπάνω έννοιες. Σημαντικά θα είναι, επίσης, τα νέα κριτήρια που θα προσδιορίζουν τις μειονεκτικές περιοχές, γιατί δεν αποκλείεται να υπάρξουν αλλαγές και στην καταβολή της εξισωτικής αποζημίωσης στο μέλλον (ΠΑΣΕΓΕΣ, 2011).

Ως αναφορά το 2ο πυλώνα θα πρέπει να υποστηρίξει τις απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές που θα επιτρέψουν τη μετάβαση προς μια ευέλικτη και με υψηλότερη προστιθέμενη αξία οικονομία της υπαίθρου. Οι σημερινοί άξονες που αφορούν στην ποιότητα ζωής και την ενίσχυση της οικονομικής διαφοροποίησης στην ύπαιθρο, αλλά και η σημερινή προσέγγιση Leader, πρέπει να παραμείνουν κομμάτι της ΚΑΠ.

Τέλος, ως αναφορά την ενιαία Κοινή Οργάνωση Αγορών των γεωργικών προϊόντων η ΚΑΠ θα πρέπει να γίνει πιο αποτελεσματική στην σταθεροποίηση των τιμών και στο ρόλο της σαν ουσιαστικό δίκτυο ασφαλείας σε περίπτωση κρίσεων, ώστε οι παραγωγοί να εξασφαλίζουν σημαντικό μέρος του εισοδήματός τους από την αγορά. Τα μέτρα αγοράς πρέπει να ενισχυθούν και να περιλαμβάνουν (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2011):

- Όλα τα προϊόντα και να εφαρμόζονται με εύκολες διαδικασίες για τους αγρότες,
- ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης των αγροτών μέσω της καλύτερης και ταχύτερης δικτύωσης τους,
- παροχή κινήτρων για συντόμευση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων,
- δημιουργία παρατηρητηρίων τιμών,
- προώθηση της συμβολαιακής γεωργίας,
- κανονιστικά μέτρα για τους μεγάλους λιανοπωλητές σε ευρωπαϊκό επίπεδο με σκοπό την αποτροπή χρήσης καταχρηστικών πρακτικών.

Η διαβούλευση πάντως και οι διαπραγματεύσεις για τη νέα ΚΑΠ αναμένεται να διαρκέσουν για διάστημα ενός έτους και πλέον και η απόφαση αναμένεται προς το τέλος του 2012 έως τις αρχές του 2013, για την εφαρμογή της από την 01.01.2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Δράσεις Υποστήριξης του Καλαθιού

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας προκειμένου να στηρίξει τα επιλεγμένα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, προχωράει στην υλοποίηση των παρακάτω δράσεων:

- Αγροδιατροφική Σύμπραξης με στόχο τη δημιουργία Θεσσαλικής ταυτότητας στα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα με το σήμα «ThessAgro»
- ηλεκτρονικό δημοπρατήριο και ηλεκτρονικό παρατηρητήριο τιμών

1.30 Αγροδιατροφική σύμπραξη

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας την δημιουργία και ενεργοποίηση αγροδιατροφικής σύμπραξης σε επίπεδο Περιφέρειας, με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας (ΑΜΚ) με σκοπούς:

- Τη παροχή γνωμοδοτήσεων προς την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλίας αναφορικά με την προσθήκη των τοπικών γεωργικών προϊόντων υψηλής εμπορικής και διατροφικής αξίας στο αντίστοιχο «Καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας», το οποίο συνιστά γενικό επιχειρησιακό σχέδιο για την υποστήριξη της παραγωγής, τυποποίησης, διάδοσης και εν γένει εμπορίας των σχετικών προϊόντων στην τοπική και περιφερειακή αγορά, την εθνική και τη διεθνή. Για το σκοπό της τοποθέτησης των προϊόντων στις τοπικές αγορές (ξενοδοχεία, εστιατόρια, αλυσίδες λιανικής πώλησης, λαϊκές και δημοτικές αγορές, δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων κλπ), συνάπτει συμφωνίες με τους αντίστοιχους συλλογικούς φορείς ή τις μεμονωμένες επιχειρήσεις για τους τρόπους προώθησης των τοπικών προϊόντων σε κάθε δραστηριότητα των παραπάνω επιχειρήσεων. Επίσης οργανώνει την ενημέρωση των καταναλωτών για τα πλεονεκτήματα κάθε παραγόμενου είδους διατροφής, συμμετέχει σε εθνικές και διεθνείς εκθέσεις και προγράμματα προώθησης των προϊόντων εθνικής και κοινοτικής προέλευσης. Προχωρά σε διμερείς επαφές σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο με αντίστοιχους φορείς, επιχειρήσεις, περιφέρειες ή άλλες εθνικές ή υπερεθνικές οντότητες για τη προώθηση των προϊόντων της οικείας περιφέρειας
- Τη διατύπωση προτάσεων και εισηγήσεων προς κάθε αρμόδιο και ενδιαφερόμενο αποδέκτη αναφορικά με τα κίνητρα υποστήριξης και την αξιοποίηση των εθνικών και κοινοτικών πόρων με σκοπό την ανάδειξη και προώθηση των σχετικών με το «Καλάθι της Περιφέρειας» πολιτικών

- Την πιστοποίηση ποιότητας, ασφάλειας και προέλευσης (πρωτόκολλο ελέγχου παραγωγής και εμπορίας) Θεσσαλικών αγροτικών προϊόντων. Τα προϊόντα που θα φέρουν το σήμα του ThessAgro θα είναι μόνο Θεσσαλικής προέλευσης και θα έχουν προδιαγραφές ασφάλειας και ποιότητας σύμφωνες με τις απαιτήσεις της αγοράς και των καταναλωτών παγκοσμίως. Απώτερος στόχος είναι το σήμα αυτό να προσδώσει στα Θεσσαλικά προϊόντα κύρος και υψηλή αναγνωρισιμότητα στην αγορά. Το σήμα δεν θα καταργεί, αλλά θα συνοδεύει τα σήματα (πιστοποιήσεις) των παραγωγικών ή εμπορικών επιχειρήσεων (βιολογική, ολοκληρωμένη διαχείριση, ασφάλεια και ποιότητα τροφίμων, και διαχείριση περιβάλλοντος) που πληρούν τις προϋποθέσεις απόκτησης του.

Η AMK θα αποτελεί τον δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ παραγωγών και εμπόρων (δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας μέσα στον ιστότοπο ThessAgro.gr), και θα παρέχει τις απαραίτητες λεπτομέρειες εμπορικών συναλλαγών ανάλογα με την περίπτωση (εξαγωγές, συμβολαιακή και supermarket).

Θα παρέχει οικονομικά δεδομένα για την εμπορία αγροτικών προϊόντων (τάσεις αγορών μέσα από ηλεκτρονικό Παρατηρητήριο Τιμών στον ιστότοπο ThessAgro.gr) και θα αναπτύσσει συνεργασίες εντός και εκτός της χώρας.

Για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών η εταιρεία προτίθεται να αναπτύξει τις εξής δραστηριότητες:

- Τη συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωση κάθε αρμόδιου και ενδιαφερόμενου αποδέκτη, με συνέδρια, σεμινάρια, διαλέξεις και συναντήσεις
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με ελληνικά και ξένα ιδρύματα με συναφές αντικείμενο, καθώς και με κρατικά ιδρύματα και οργανισμούς στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης
- Την ανάληψη πρωτοβουλιών, τη διενέργεια επιστημονικών και ενημερωτικών εκδηλώσεων, την έκδοση πάσης φύσεως εντύπων και διαδικτυακών αναρτήσεων με σκοπό την υποστήριξη και διάδοση των σχετικών με το «Καλάθι της Περιφέρειας» πολιτικών
- Την εκπόνηση μελετών και ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό τη διαφήμιση και διάδοση των αγροτικών προϊόντων που έχουν περιληφθεί στο «Καλάθι της Περιφέρειας»

Στην AMK θα συμμετέχουν η Περιφέρεια Θεσσαλίας, τα Εμπορικά Επιμελητήρια, το ΓΕΩΤΕΕ, οι δήμοι, οι Γεωπονικοί και Κτηνιατρικοί Σύλλογοι, οι Συνεταιρισμοί, οι ΕΑΣ, οι

ομάδες παραγωγών και εμπορικές επιχειρήσεις αγροτικών προϊόντων της Θεσσαλίας (μεταποιητές, συσκευαστές και έμποροι) και οι ενώσεις καταναλωτών ».

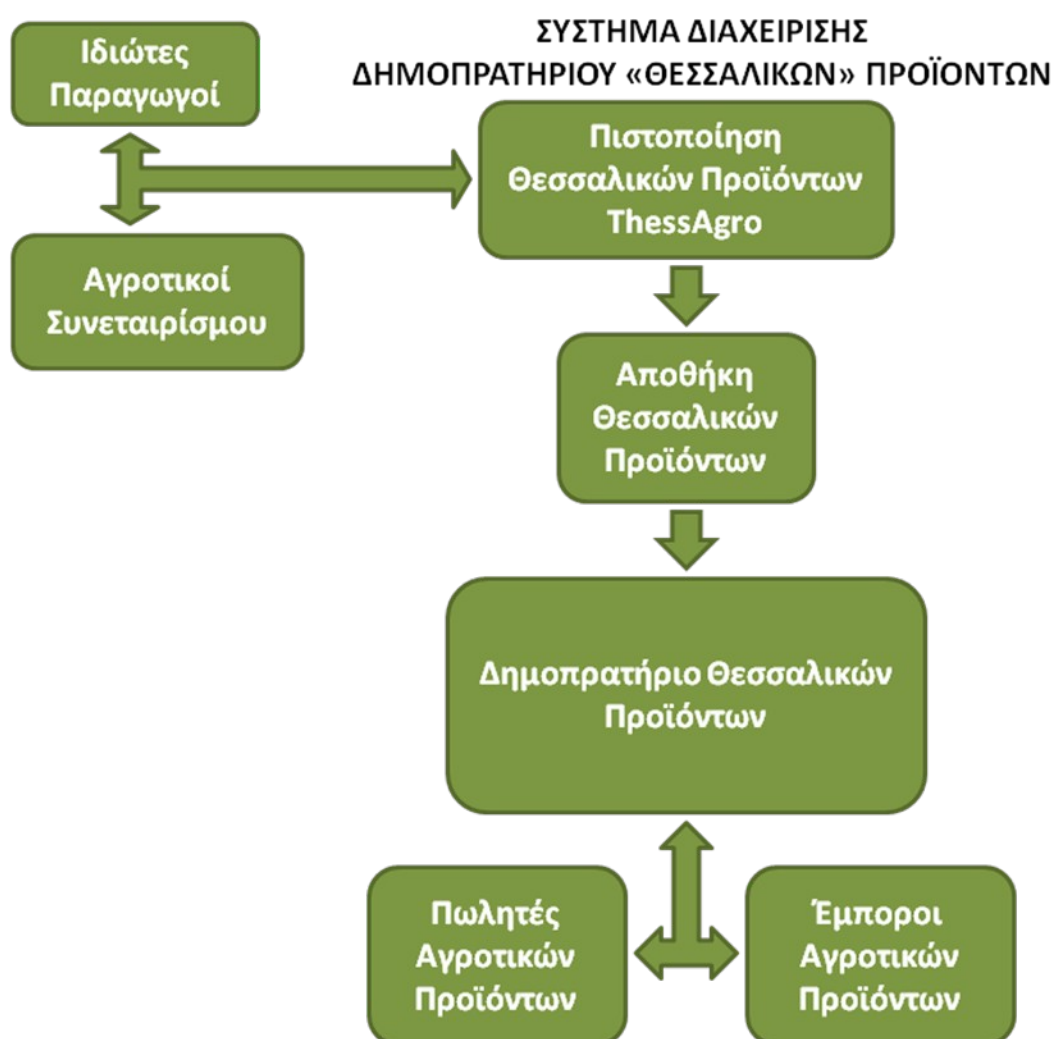
Τα βήματα που θα ακολουθηθούν για την υλοποίηση της είναι τα παρακάτω:

Βήμα 1:	Διαβούλευση για τη δυνατότητα δημιουργίας της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης
Βήμα 2:	Εύρεση χώρου εγκατάστασης της εταιρείας
Βήμα 3:	Σχέδιο Καταστατικού – Αποστολή Πρόσκλησης Μετόχων για τη συμμετοχή στην ΑΜΚ εταιρεία
Βήμα 4:	Κατάρτιση καταστατικού που θα υποβληθεί στο Πρωτοδικείο
Βήμα 5:	Σύσταση ΑΜΚ εταιρείας

1.31 Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων

Ως δημοπρατήριο θεωρείται μια συμβατικά ή ψηφιακά οργανωμένη αγορά αγροτικών προϊόντων, στο πλαίσιο της οποίας οι παραγωγοί προσφέρουν τα προϊόντα αυτά σε ενδιαφερόμενους αγοραστές με ελεύθερα διαπραγματεύσιμες τιμές, ενώ η διαπραγμάτευση και η διαμόρφωση της τελικής τιμής ανά προϊόν, οι σχετικές πωλήσεις και οι πληρωμές λαμβάνουν χώρα εντός και διά του Δημοπρατηρίου.

Τα δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων οργανώνονται και διοικούνται ως ανώνυμες εταιρίες στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν οι Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις, οι κατά τόπον αρμόδιες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις και ΟΤΑ, ιδιώτες καθώς και το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από το ΥΠ.Α.Α.Τ. Στις ανώνυμες εταιρίες δημοπρατηρίων μετέχουν επίσης τα επιμελητήρια και ενδιαφερόμενοι ιδιώτες. Οι φορείς της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι ΣΑΟ πρέπει να ελέγχουν τουλάχιστον το 51% του μετοχικού τους κεφαλαίου.

Διάγραμμα 10. Σύστημα διαχείρισης δημοπρατηρίου Θεσσαλικών προϊόντων

Οι ιδιώτες παραγωγοί και οι συνεταιρισμοί μπορεί να διαθέτουν τα προϊόντα τους διά των δημοπρατηρίων. Οι διαθέτες μπορεί να υπογράφουν πολυετή συμβόλαια διάθεσης της παραγωγής τους με το δημοπρατήριο με όρους και εγγυήσεις που συμφωνούνται ή το τελευταίο έχει ορίσει από πριν. Τα δημοπρατήρια διαθέτουν τα αγροτικά προϊόντα που διακινούνται μέσω αυτών, εφόσον έχει προηγηθεί διαλογή και τυποποίηση των προϊόντων αυτών. Στα δημοπρατήρια προσέρχονται πωλητές αγροτικών προϊόντων που κατέχουν την προβλεπόμενη κάθε φορά άδεια πώλησης, καθώς και έμποροι οι οποίοι έχουν προηγουμένως εγγραφεί στο Μητρώο Εμπόρων Αγροτικών προϊόντων, εφοδίων και εισροών.

Η εκκαθάριση των διενεργούμενων από τα δημοπρατήρια εμπορικών πράξεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η εξόφληση των παραγωγών των αγροτικών προϊόντων, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα μέρες από τη διάθεση των προϊόντων αυτών μέσω των δημοπρατηρίων.

Με ΚΥΑ αποφασίζεται η ίδρυση δημοπρατηρίων όχι περισσότερων των δύο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται η αρχική σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου και οι διατάξεις του καταστατικού τους.

Τα δημοπρατήρια εποπτεύονται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Για το σκοπό αυτό ιδρύεται Εθνική Αρχή Εποπτείας Δημοπρατηρίων (ΕΑΕΔ), η οποία συνιστάται ως Ανώνυμη Εταιρεία και ανήκει στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα. Το καταστατικό της ΕΑΕΔ, η οργάνωση, η στελέχωση και η λειτουργία της ΕΑΕΔ καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η ΕΑΕΔ ελέγχει την τήρηση των διατάξεων του καταστατικού του δημοπρατηρίου, με σκοπό τη σταθερότητα και την ασφάλεια των τιμών των αγροτικών προϊόντων, τη διαφάνεια και την ασφάλεια των σχετικών συναλλαγών και ιδίως την προστασία του αγροτικού εισοδήματος. Είναι ο μηχανισμός που επιτρέπει στους αγρότες να πωλούν άμεσα την παραγωγή τους στους λιανέμπορους, αποφεύγοντας τους μεσάζοντες. Η δημιουργία ενός δημοπρατηρίου θα φέρει μεγαλύτερα έσοδα στον παραγωγό και φθηνότερα προϊόντα στον καταναλωτή.

Το ηλεκτρονικό δημοπρατήριο όπου θα γίνεται η παρουσίαση των προϊόντων αναμένεται να έχει ως έδρα, την πρώην «λαχαναγορά» Βόλου, ενώ οι κεντρικές αποθήκες και το σύστημα πιστοποίησης των προϊόντων, όπου θα γίνεται η συλλογή και διαλογή των αγροτικών προϊόντων, θα βρίσκονται στη Λάρισα ώστε να μπορεί να γίνει με ευκολία η διακίνηση τους από τους διάφορους Νομούς.

1.32 Διαμόρφωση Καλλιεργητικού Σχεδίου Θεσσαλίας

Μετά την οριστική ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης, που θα προσδιορίσει τη σειρά κατάταξης των επιλεγμένων προϊόντων, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, θα προχωρήσει στη διαμόρφωση του καλλιεργητικού σχεδίου της Θεσσαλίας, όπου θα αποσαφηνίζονται οι ποσότητες των καλλιεργούμενων προϊόντων ανά Δήμο και ανά Κοινότητα, το κόστος υποδομών καθώς και οι υπηρεσίες και οργανισμοί του δημοσίου που θα στηρίζουν το «Καλάθι των Θεσσαλικών Προϊόντων».

Τέλος, στο παραπάνω σχέδιο θα υπάρξει σαφές χρονοδιάγραμμα των χρηματοδοτήσεων των προϊόντων που θα επιλεγούν στο «Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων».

ΠΗΓΕΣ

1. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Λάρισας «Προτάσεις για το -καλάθι προϊόντων- της Θεσσαλίας».
2. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Μαγνησίας και Σποράδων «Προτάσεις για το -καλάθι προϊόντων- της Θεσσαλίας».
3. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Τρικάλων «Προτάσεις για το -καλάθι προϊόντων- της Θεσσαλίας».
4. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Καρδίτσας «Προτάσεις για το -καλάθι προϊόντων- της Θεσσαλίας».
5. Αναπτυξιακή Εταιρεία Νομού Λάρισας, Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α. (Α.Ε.Ν.Ο.Λ. Α.Ε.) – Επιχειρησιακό Σχέδιο «Καλάθι προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας», ΠΕ Λάρισας.
6. ΠΑΣΕΓΕΣ, 2011. «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα», Αθήνα: εκδ. ιδίου
7. Α.Ε. ΟΤΑ - « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
8. Δήμος Βόλου – Δημοτική Ενότητα Αισωνίας «Πρόταση για το καλάθι προϊόντων Θεσσαλίας».
9. Ομάδα καλλιεργητών «Τσάι Βουνού –Sideritis», «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
10. Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Εκτροφέων Αιγών Φυλής Σκοπέλου, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
11. Δήμος Σκοπέλου, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
12. Δήμος Ζαγοράς – Μουρεσίου « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
13. Δήμος Ρήγα Φεραίου, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
14. Αγροτικός Παραγωγικός Συνεταιρισμός Ν.Αγχιάλου – « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
15. Κέντρο Έρευνας Τεχνολογίας κ' Ανάπτυξης Θεσσαλίας-Ινστιτούτο Τεχνολογίας και Διαχείρισης Αγροοικοσυστημάτων – ΚΕΤΕΑΘ - « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».

16. Ανθοκομικός Σύλλογος Μαγνησίας – « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
17. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Σχολή Γεωπονικών Επιστημών – Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
18. Μελισσοκομικό Κέντρο Θεσσαλίας, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
19. Γυνακείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Σέσκλου «Φτάσμα, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
20. Γυνακείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Ιωλκού «ΤΟ ΡΟΔΙ», «Προτάσεις για το Καλάθι προϊόντων της Θεσσαλίας».
21. Γυνακείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Πτελεού, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
22. Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Πορταριάς Μαγνησίας« Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
23. Ιχθυοτροφεία Παγασητικού Α.Ε., « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
24. ΥΔΡΟΒΙΟΣ Ε.Π.Ε. – Μηλίνα Βόλου, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
25. ΑΦΟΙ Γκαραγκούνη ΑΕ – Αλίπαστα Καπνιστά Αλιεύματα, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
26. Αναπτυξιακή Καρδίτσας – Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
27. ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδος, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
28. Επιμελητήριο Τρικάλων, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
29. Δήμος Πύλης, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
30. Δήμος Καλαμπάκας, «Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
31. Δήμος Τρικκαίων, « Προτάσεις για το «Καλάθι προϊόντων» της Θεσσαλίας».
32. Στατιστικά Στοιχεία Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 2011

33. Λόλας, 2011. Στέβια: Έρευνα στην Ελλάδα. Καλλιέργεια & Προοπτική. Παρουσίαση στο πλαίσιο της Ημερίδας «Εναλλακτικές καλλιέργειες στη Θεσσαλική πραγματικότητα»
34. Κάσσανδρος Γ. (2008). «ΤΟ ΠΠΠΟΦΑΕΣ το πολυδύναμο φυτό του μέλλοντος»

Ιστοσελίδες

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011. Κανονισμός του συμβουλίου για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με τον καθορισμό ορισμένων ενισχύσεων και επιστροφών που συνδέονται με την κοινή οργάνωση των αγορών γεωργικών προϊόντων. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/com629/629_el.pdf
2. European Commission, 2011. The Common Agricultural Policy after 2013. Ανακτημένο στις 13/01/2012 από το δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm
3. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2011). Προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κοινή Αγροτική Πολιτική με ορίζοντα το 2014-2020. <http://www.minagric.gr/>
4. Ελληνική Στατιστική Αρχή. (ΕΛ.ΣΤΑΤ). <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
5. «αρω-ΓΗ» <http://aro-gi.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Α. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

A/A	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΕ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός συλλογικών αρδευτικών δικτύων υπό πίεση στα αγροκτήματα: Κάτω Ελάτης, Φήκης Γοργογυρίου, Ελευθεροχωρίου, Λίλης	3.000.000,00
2	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Εξορθολογισμός λειτουργίας υφιστάμενων δικτύων δεξαμενών άρδευσης Ν. Τρικάλων	12.000.000,00
3	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Κατασκευή υπόγειων αρδευτικών για την ορθολογική αξιοποίηση υφιστάμενων κρατικών γεωτρήσεων του Δ. Βασιλικής	735.000,00
4	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Βελτιστοποίηση λειτουργικότητας υφιστάμενων αρδευτικών αντλιοστασίων	1.050.000,00
5	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής Παλαιομοναστηρίου	1.580.000,00
6	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Κατασκευή Λιμνοδεξαμενής και αρδευτικού δικτύου στο Δ.Δ. Πιαλείων	2.400.000,00
7	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Φράγμα Πλατάνου	11.800.000,00
8	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Φράγμα Νεοχωρίτη	57.000.000,00
9	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Φράγμα Ληθαίου	7.900.000,00
10	ΚΑΠ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Κατασκευή Φραγμάτων στο Δ. Χασίων	800.000,00
11	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	Παράλληλα έργα αναδάσμου αγροκτημάτων Καππά – Χάρμα	2.952.000,00
12	ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Λιμνοδεξαμενή «Ξηριά» Αλμυρού	21.223.000,00
13	ΕΣΠΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Επείγοντα Αντιπλημμυρικά έργα χειμάρρου Κραυσίδωνας	2.236.363,64
14	ΕΣΠΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Επείγοντα Αντιπλημμυρικά έργα χειμάρρου Ξηριά	17.460.000,00
15	ΕΣΠΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Φράγμα συγκέντρωσης νερού στο ρέμα Μαυρομάτι Δ. Σούρπης	15.146.115,00
16	ΕΣΠΑ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Επιπλέοντα έργα επαναδημιουργία ταμιευτήρα Κάρλας κατασκευή έργων άρδευσης, ύδρευσης, μεταφοράς & διανομής νερού & λοιπών εργασιών	50.000.000,00
17	ΕΠ «Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου 2007-2013»	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αξιοποίηση Φράγματος Παναγιώτικου με Δίκτυα μεταφοράς νερού	309.084,00
18	Κ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Γεωτεχνική μελέτη Δ.Δ. Μουρεσίου	35.335,00
19	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Ολοκλήρωση Λιμένα Αγ. Ιωάννη Πηλίο	44.749,00

Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων

20	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αλιευτικό καταφύγιο Αγ. Κυριακής	61.6330,00
21	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Ολοκλήρωση λιμένα Πλατανιάς	139.793,00
22	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Γεωτεχνική έρευνα έργων ολοκλήρωσης λιμένα Πλατανιά Δ. Σηπιάδος	48.826,00
23	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Μελέτες αντιπλημμυρικής προστασίας οικισμών του Ν. Μαγνησίας	500.000,00
24	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αντιπλημμυρική μελέτη Σκιάθου	396.000,00
25	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αντιπλημμυρική μελέτη ρέματος	122.000,00
26	ΚΑΠ	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αγροτικός Εξηλεκτρισμός	100.000,00
27	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Δ. Τυρνάβου	238.000,00
28	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Δ. Μακρυχωρίου	305.000,00
29	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Δαμασίου Δ. Τυρνάβου	1.390.000,00
30	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Πηνειού	1.450.000,00
31	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Ταουσάνης	833.000,00
32	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Ταμιευτήρας Γλαύκης	4.000.000,00
33	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Ταμιευτήρας Καστρίου	3.200.000,00
34	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Αρδευτικό έργο Αμουρίου	2.200.000,00
35	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Παράλληλα έργα αναδασμού Βαλανίδας Δ. Ελασσόνας	950.000,00
36	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Μελέτη φράγματος Αμυγδαλέας π. Πηνειού	2.600.000,00
37	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Μελέτη και Κατασκευή φράγματος Σκόπιας Δ. Φαρσάλων	28.600.000,00
38	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Μελέτη ταμιευτήρα Ν. Λάρισας στη θέση Αγιόκαμπος -Λιβαδότοπος	1.904.333,00
39	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Μελέτη ταμιευτήρα Ν. Λάρισας στη θέση Πουρναρίου-Αμπελακίων	1.237.754,00
40	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Λιβαδότοπος Μελέτη ταμιευτήρα Ν. Λάρισας στη θέση Δίλοφος Κακλιτζόρεμα	1.424.570,42
41	ΥΠ.Α.Α. & ΤΡΟΦ	ΛΑΡΙΣΑΣ	Μελέτη ταμιευτήρα Ν. Λάρισας στη θέση Ναρθάκι Λουτζιακορεμα	1.284.053,84

Β. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ

Α/Α	ΠΕ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Αντικατάσταση κεντρικών διωρύγων αρδευτικού έργου Ταυρωπού	11.147.650,00
2	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτημάτων Αγιοπηγής - Μαύρικα	2.000.000,00
3	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Κατασκευή αντλιοστασίων για βελτίωση άρδευσης στις εκτός αρδευτικών δικτύων περιοχές	2.214.000,00
4	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Κατασκευή ταμιευτήρα Κυψέλης Δήμου Σοφάδων	5.000.000,00
5	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Κατασκευή ανοικτών αγωγών προσαγωγής περιοχών εκτός αρδευτικού δικτύου Ταυρωπού	5.000.000,00
6	ΤΡΙΚΑΛΑ	Κατασκευή δικτύων διορυγών-ταμιευτηρίων Ανατολικής περιοχής Ν. Τρικάλων	4.000.000,00
7	ΤΡΙΚΑΛΑ	Κατασκευή ταμιευτήρα στη λεκάνη αντλιοστασίου Κεραμιδίου	3.000.000,00
8	ΤΡΙΚΑΛΑ	Κατασκευή φράγματος Αγνάντια	14.000.000,00
9	ΤΡΙΚΑΛΑ	Κατασκευή φράγματος Αχλαδοχωρίου στο Δ. Φαρκαδόνας	8.000.000,00
10	ΤΡΙΚΑΛΑ	Πρότυπη Επιχειρησιακή Οργάνωση Ανάπτυξης Διαχείριση-Βοσκοτόπων των πρώην Δ.Δ. Διασέλου, Αχλαδοχωρίου, Γριζάνου, Αγρελιάς, Λιοπράσου του Ν. Τρικάλων.	3.000.000,00
11	ΤΡΙΚΑΛΑ	Κατασκευή Φράγματος Πύλης	80.000.000,00
12	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αναδασμός & παράλληλα έργα αναδασμού, αγροκτήματος Αλμυρού	4.180.000,00
13	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Αναδασμός & παράλληλα έργα αναδασμού, αγροκτήματος Στεφανοβικείου	7.920.000,00
14	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Αλμυρού	5.830.000,00
15	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Λιμάνι Πατητήρι Αλονήσου	12.000.000,00
16	ΜΑΓΝΗΣΙΑ	Ολοκλήρωση αλιευτικού καταφυγίου Χορευτού Δ. Νοτίου Πηλίου	5.388.000,00
17	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Μάτι Τυρνάβου	1.900.000,00
18	ΛΑΡΙΣΑΣ	Αρδευτικό δίκτυο Αιγάνης	600.000,00
19	ΛΑΡΙΣΑΣ	Φράγμα δένδρων Φαρσάλων	850.000,00
20	ΛΑΡΙΣΑΣ	Υπόγειοι αγωγοί ΤΟΕΒ Ενιπέα Φαρσάλων	3.000.000,00
21	ΛΑΡΙΣΑΣ	Ταμιευτήρας Κοιλιάδας	8.100.000,00
22	ΛΑΡΙΣΑΣ	Ταμιευτήρας Αγίων Αναργύρων Δ. Κραννώνα	5.700.000,00
23	ΛΑΡΙΣΑΣ	Βελτίωση – Συντήρηση Υφιστάμενων Αγροτικών Δρόμων περιοχής Δ. Πολυκάμπου, Λακερείας, Κιλελέρ, Αρμενίου.	1.600.000,00
24	ΛΑΡΙΣΑΣ	Εμπλουτισμός περιοχής Χάλκης Κιλελέρ	3.000.000,00